

ಅನಿರೀತನ

ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ
ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ
ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆಯೋಣ
ನಮ್ಮ ಇತಿವಾಸವನ್ನ ಸ್ವಯಂ ಅಣಕವಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ
ಕೊರಕಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆಯೋಣ
ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವ ಕರೆಯೋಣ
ಕರೆಯೋಣ ನಮ್ಮ ಬೆಡ್‌ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಜನ್ಯವ
ನಮ್ಮ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ
ನಮ್ಮ ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆಯ

ಮಾಯಾ ಖಂಚಿಲೊ

Registration No. 45656/88 - Price : 30/-

ಏಪ್ರಿಲ್ 2010 / ಮಾರ್ಚ್ 2011

ಸುವರ್ಣ ಸಂಭ್ರಮ

ಸಂಯುಕ್ತ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ

ಅನಿರೀತನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ

ಡಾ. ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು
ಡಾ.ಬಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ • ಡಿ.ಎನ್.ಶ್ರೀನಾಥ್
ಡಾ.ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಟಿ.ಬೇಗೂರು
ತಾ.ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್ • ಸ.ರಘುನಾಥ್
ಡಾ.ಮೋಹನ ಕುಂಬಾರ್ • ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್
ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್
ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ವಿ ಸುತ್ತಾವೆ

ಅನಿಕೇತನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ
ತ್ರೈಮಾಸಿಕ
ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೦೧೦ - ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೧೧

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ.ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ

ಸಂಪಾದಕರು
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಕೋಲಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨
ದೂರವಾಣಿ - ೨೨೨೧೧೨೩೦ / ೨೨೧೦೬೪೬೦

ANIKETHANA

A literary Journal (Quarterly)

Edited by

LakshmiPathykolara

Published by :

**Smt. C.H.Bhagya, Registrar, Karnataka Sahithya Academy,
Kannada Bhavana, J.C.Road, Bengaluru-560002**

Pages : 148 + 4

Price : 30/-

ಸಂಪುಟ : ೨೧

ಸಂಚಿಕೆಗಳು : ೨/೩/೪/೨೦೧೧-೧

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೫೦೦

ಪುಟಗಳು : ೧೪೮+೪

ಬೆಲೆ : ರೂ.೩೦/-

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ.ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿ.ಎಚ್.ಭಾಗ್ಯ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೨

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : ರೂ.೩೦/-

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. ೧೦೦/-

ಆಜೀವ ಚಂದಾ : ರೂ. ೩೦೦/-

ರಕ್ಷಾಪುಟ : ಕೃಪೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ

ಒಳಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಮಂಜುನಾಥ.ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಣ

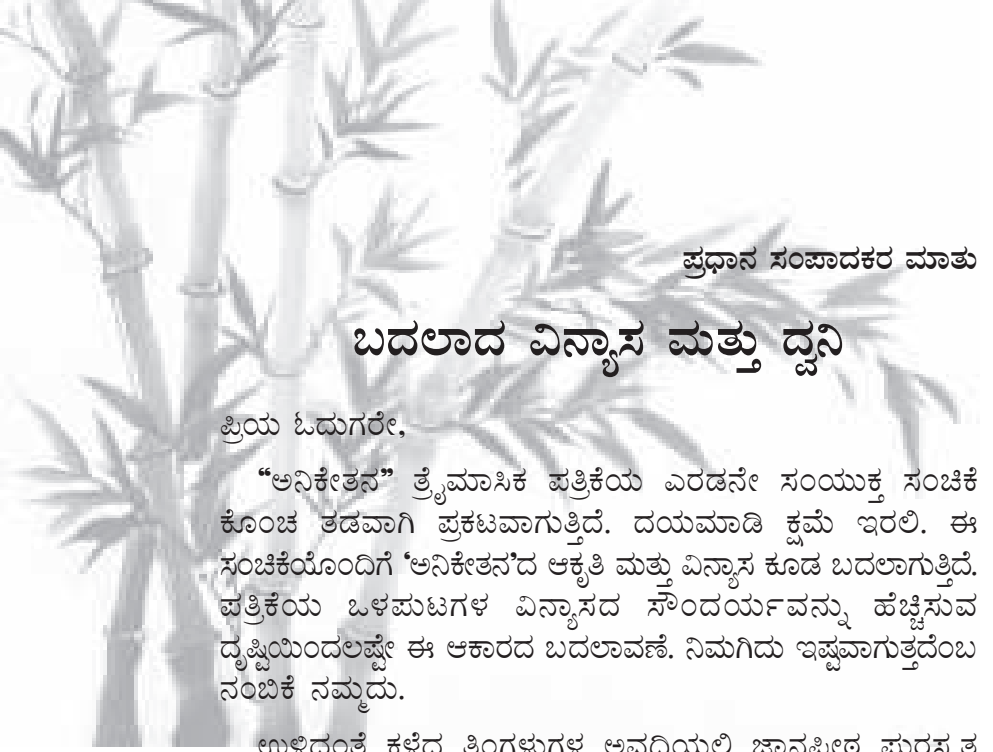
: ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ

೧೬ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಸಂಪಂಗಿರಾಮನಗರ,

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೨೨

ದೂ.: ೦೮೦-೨೨೨೩೪೩೬೯

ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಲೇಖಕರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಬದಲಾದ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ

ಪ್ರಿಯ ಓದುಗರೇ,

“ಅನಿಕೇತನ” ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಎರಡನೇ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ ಕೊಂಚ ತಡವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಯಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ‘ಅನಿಕೇತನ’ದ ಆಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಕೂಡ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಳಪುಟಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಷ್ಟೇ ಈ ಆಕಾರದ ಬದಲಾವಣೆ. ನಿಮಗಿದು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮದು.

ಉಳಿದಂತೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳುಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪುರಸ್ಕೃತ ಲೇಖಕಿ ಡಾ.ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಜನಾಂಗದ ಮಹತ್ವದ ಕವಯಿತ್ರಿ ಮಾಯಾ ಏಂಜೆಲೊ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿದರು. ಅವರ ಕುರಿತ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯ ಬರಹ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಪ್ಪು ಸಂವೇದನೆಯ ಅನುವಾದಿತ ಕವಿತೆಗಳು ಮಾಯಾ ಏಂಜೆಲೊ ದನಿಗೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತಿವೆ.

ಬಾಬು ಜಗಜೀವನರಾಂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಇಂದ್ರಾಣಿದೇವಿ ಬರೆದಿರುವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅನುವಾದ – ಮರು ನಿರೂಪಣೆಯ ಲೇಖನ ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪದ್ದು. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದ್ರಾಣಿ ಅವರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸೊಗಸು, ಅದರ ಕಥಾನಕ ಶೈಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯವಾಗಲಿದೆ. ದಿವಂಗತ ಖುಷ್ವಂತ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ನೆನಪಿಗೆಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶೈಲಿಯ ಕಥೆ ‘ಸ್ವರ್ಗ’ವೂ ನಿಮ್ಮ ಓದಿಗೆಂದು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಎಪಿಕ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟನ್ ಕುರಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಗಳ ಲೇಖನ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟನ್ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವಂತಿದೆ. ಬಷೀರ್ ಕುರಿತ ಲೇಖನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಮರು ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಅಭಿರುಚಿಯ ಅಂಶಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪುಗೊಳಿಸಲಾದ ‘ಅನಿಕೇತನ’ದ ಈ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಸ್ವಾಗತ.

ಪುಟ ತೆರೆದಂತೆ...

ಪುಟ - ೧೧

೦೧. ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಡುವುದೇಕೆಂದು ನಾನು
ಬಲ್ಲೆ
[ಮಾಯಾ ಏಂಜಲೊ ಕುರಿತ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು
ಕಾವ್ಯಾನುವಾದ]
ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್

೦೨. ಎರಡು ಬಿಘೆ ಜಮೀನು
ಮೂಲ ಕಥೆ : ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ವಿ.ಸುತ್ತಾವೆ

ಪುಟ - ೨೪

ಪುಟ - ೨೭

೦೩. ಕಪ್ಪು ಸಂಹಿತೆ :
ನೀಗೋ ಕಾವ್ಯದ
ಕನ್ನಡಾನುವಾದ :
ಡಾ.ಜಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

೦೪. ಸಂಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಂತಸದ ದಿನಗಳು
(ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದ್ರಾಣಿದೇವಿ: ಬಾಬು
ಜಗಜೀವನರಾಮ್ ಅವರ ಪತ್ನಿ)
ಅನುವಾದ : ಡಾ.ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಟಿ.ಬೇಗೂರು

ಪುಟ - ೩೬

ಪುಟ - ೫೨

೦೫. ಡಾ. ಎಂಡ್ಲೊರಿ ಸುಧಾಕರ್ :
ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳು
ತೆಲುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಡಾ. ಅಂಜನಪ್ಪ

೦೬. ಕಾರ್ಗಿಲ್‌ನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ
ಒರಿಯಾ ಮೂಲ : ಸೀತಾಕಾಂತ ಮಹಾಪಾತ್ರ
ಭಾವಾನುವಾದ : ಡಿ.ಆರ್.ತುಕಾರಾಂ

ಪುಟ - ೫೭

ಪುಟ - ೬೦

೦೭. ಸ್ವರ್ಗ
ಮೂಲ : ಖುಷ್ವಂತ್‌ಸಿಂಗ್
ಅನುವಾದ : ಡಿ.ಎನ್.ಶ್ರೀನಾಥ್

೦೮. 'ರಂಗವಿಜ್ಞಾನಿ' ಬರ್ತೋಲ್ಡ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ :
ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ
"ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವಿನ್ನೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ
ಇದ್ದೇವೆ."
ತಾ.ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್ (ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ)

ಪುಟ - ೮೧

ಪುಟ - ೯೫

೦೯. ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ
ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಪತ್ರ ಗುಚ್ಛ
ಕನ್ನಡ ಭಾವಾನುವಾದ : ವಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ

೧೦.

ಅಮ್ಮ
ಭಾರತಿ ಮೋಹನ ಕೋಟೆ

ಪುಟ - ೧೦೫

ಪುಟ - ೧೦೭

೧೧. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್ :
ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ
ಡಾ.ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್

೧೨.

ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ: ಇಲ್ಲದ
ಒಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ.
ಡಾ. ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು

ಪುಟ - ೧೧೬

ಪುಟ - ೧೨೪

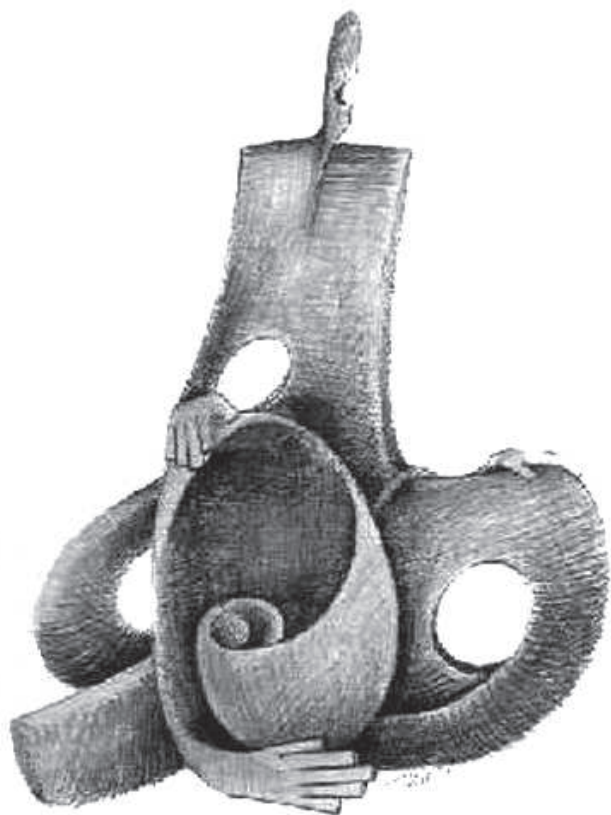
೧೩. ಮೌಲ್ವೀ ಸಾಬ್
ತೆಲುಗು ಮೂಲ: ಇಕ್ಬಾಲ್ ಚಂದ್
ಅನುವಾದ: ಸ.ರಘುನಾಥ

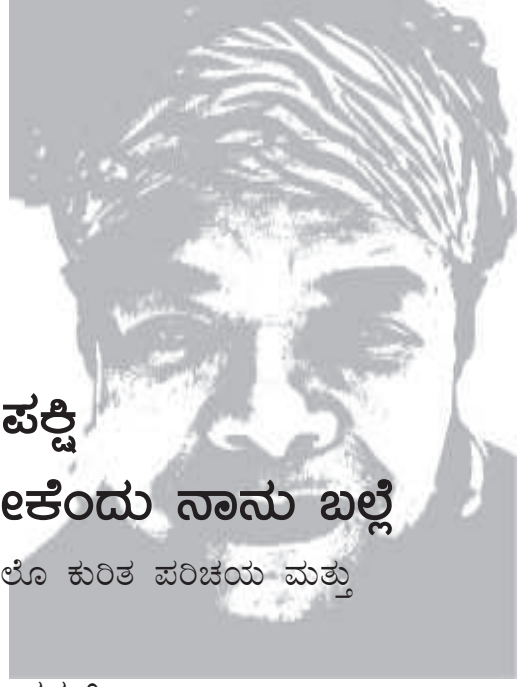
೧೪.

ಆತ್ಮ-ಜೀವ-ತತ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ
ಕುಲ ಯಾವುದೆಂದವನೊಳಗಿನ
ಕುಲದ ಹೊಯ್ಯಾಟ.
ಡಾ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಹೆಚ್

ಪುಟ - ೧೩೨

ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಡುವುದೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ

[ಮಾಯಾ ಏಂಜಲೊ ಕುರಿತ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು
ಕಾವ್ಯಾನುವಾದ]

—ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್

ಮಾಯಾ ಏಂಜಲೊ ತಮ್ಮ 86ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು.

ತನ್ನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಕುರಿತು ಆಕೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತನ್ನ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸಿಗರೇಟು ಚಟದ ಬಗ್ಗೆ. ಅವರ 1969ರ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾರ್ಕ್ ಐ ನೋ ವೈ ಕೇಜ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ ಸಿಂಗ್ಸ್ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಷ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೊದಲ ಆತ್ಮಕಥೆ. ಅಪಾರ ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ ಈ ಕೃತಿ ಒಂದು ಹಾಡುಗಬ್ಬದಂತಿದೆ; ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಮ್ ಕ್ರೋನಲ್ಲಿಯ ಆಕೆಯ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯದೇ ಐ ನೋ ವೈ ಕೇಜ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ ಸಿಂಗ್ಸ್ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಕವಿತೆಯಂತೂ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು.

ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬರಾಕ್ ಒಬಾಮ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿವು: "Today, Michelle and I join millions around the world in remembering one of the brightest lights of our time — a brilliant writer, a fierce friend and a truly phenomenal woman. She inspired my own mother to name my sister Maya."

ಆಕೆಯ ಆತ್ಮಕತೆ ಆರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು "Gather Together in My Name" (1974), "Singin' and Swingin' and Gettin' Merry Like Christmas" (1976), "The Heart of a Woman" (1981), "All God's Children Need Traveling Shoes" (1986) and "A Song Flung Up to Heaven" (2002). ಅವು ಆಕೆಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಮಾಯಾ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳು ಹಲವು: ನೃತ್ಯಗಾತಿ, ಕ್ಯಾಲಿಪ್ಸೋ ಗಾಯಕಿ, ಕಡೆಗೊಂದು ಕಡೆ ತಾನೇ

ಹೇಳುವಂತೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಮೈಮಾರಿಕೊಂಡವಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನ ಕಂಡಕ್ಟರ್, ಸಿಂಗಲ್ ಮದರ್, ಕೈರೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ದಿ ಅರಬ್ ಅಡ್ಜೆಸ್ಟರ್ ಮ್ಯಾಗಝಿನ್‌ನ ಸಂಪಾದಕಿ, ಫಾನಾದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಸಹಾಯಕಿ.

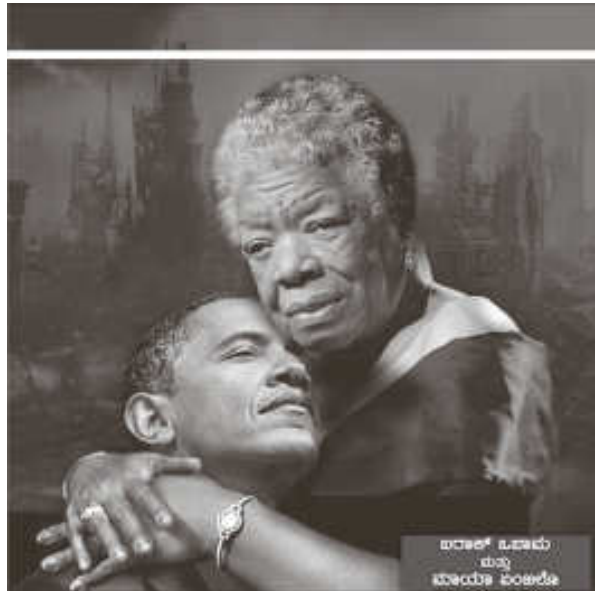
ಜೇಮ್ಸ್ ಬಾಲ್ಡವಿನ್, ರೆ. ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಕಿಂಗ್ ಜೂ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಕಮ್ ಎಕ್ಸ್‌ನರ ಗೆಳತಿಯಾಗಿದ್ದವರು ಮಾಯಾ. ಬದುಕನ್ನು, ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾಯಾರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಬಂಡೆ, ಒಂದು ನದಿ, ಒಂದು ಮರ/ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಅಗಲಿಹೋದ ಸಂತತಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುತ್ತಿವೆ/ತಮ್ಮ ಬಾಳಪಯಣದ ಒಣ ಗುರುತುಗಳನ್ನು/ ಈ ಭೂಗ್ರಹದ ನೆಲದ ಮೇಲುಳಿಸಿದ ಮಾಸ್ಕೋಡಾನ್, ಡೈನೋಸಾರ್‌ಗಳು/ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವುಗಳ ಸಾವಿನ ಮುನ್ನೂಚನೆ/ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿಸುವ ಧೂಳು ಮತ್ತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿತ್ತು/ಆದರೆ ಇಂದು ಆ ಬಂಡೆ/ ನಮಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಜೋರಾಗಿ/ ಬನ್ನಿ, ನೀವೀಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದು/ ನಿಂತು ನಿಮ್ಮ ದೂರದ ಮುಂಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು/ ಆದರೆ ನನ್ನ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳದಿರಿ/ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಎಡೆ ನೀಡಲಾರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ.

ಆಕೆಯ ಉಳಿದ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳು "Just Give Me a Cool Drink of Water 'fore I Die" (1971), "Oh Pray My Wings Are Gonna Fit Me Well" (1975), "And Still I Rise" (1978) ಮತ್ತು "Shaker, Why Don't You Sing?" (1983). ಆಕೆಯ ಗೀತೆಗಳ ಆಲ್ಬಂ "Miss Calypso," 1957ರಲ್ಲಿ ಬಂತು.

ಆಕೆ ಕವಿಯಾಗಲು ಬಯಸಿದ್ದವಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಕಾವ್ಯ ತುಂಡರಿಸಿದ ಸಾಲು ಗದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗೆಯ ಅಪಸ್ವರಗಳು ಆಕೆಯ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಆಕೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಥೆ ಬರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ ರ್ಯಾಂಡಮ್ ಹೌಸ್‌ನ ಸಂಪಾದಕ ರಾಬರ್ಟ್ ಲೂಮಿಸ್ ಆಕೆಯನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆ ಬರೆಯುವಂತೆ ಕೇಳಿದ. ಇನ್ನೂ ನಾಟಕ ರಚನೆ, ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಯೋಜನೆಯಿದ್ದ ಆಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಆಕೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ಲೂಮಿಸ್ 'ಆತ್ಮಕಥೆ ಬರೆಯದಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಯೋಚನೆ ಸರಿಯಿದ್ದೀತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು.' ಏಂಜಲೂ ಉತ್ತರಿಸಿದರು: 'ನಾಳೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.'

ಬರಾಕ್ ಒಬಾಮಾ ಮತ್ತು ಮಾಯಾ ಅಂಗಲೂ

ನಿದ್ರಾಹೀನ

ನಿದ್ರೆ ಕಳಚಿಟ್ಟವಾಡುವ, ಅಲೂಫಾಗಿ ದೂರ ಉಳಿಯುವ,
 ದುರಹಂಕಾರದ ಕೆಲವು ರಾತ್ರಿಗಳಿವೆ
 ಅವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ
 ನಿಯುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ
 ಖತಿಗೊಂಡ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದಂತೆ
 ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ, ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕು ಸಂಕಟಕಾರಿ.

ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಡುವುದೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ

ಮುಕ್ತ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರುತ್ತದೆ ಗಾಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ
 ತೇಲುತ್ತದೆ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಗಾಳಿಯ ಪ್ರವಾಹದಂಚಿನವರೆಗೂ
 ಸೂರ್ಯನ ಕಿತ್ತಳೆ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅದ್ದುತ್ತದೆ
 ಗಗನವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತದೆ

ಆದರೆ ತನ್ನ ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕುಮುಲುವ
 ಹಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಸೆಡವುಗಳ ರೇಜಿಗಿಯ ಸರಳುಗಳ ಆಚೆಗೆ
 ಎಂದೂ ನೋಡಲಾರದು. ಅದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
 ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅದು

ತನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ
 ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಅರಿವಿರದ್ದರ ಕುರಿತು, ಅರಿವಿರದಿದ್ದರೂ ಬಯಸುವುದರ ಕುರಿತು
 ಆ ಹಾಡಿನ ದನಿ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ
 ಏಕೆಂದರೆ ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತದೆ
 ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಳಿಗಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತದೆ
 ನಿಡುಸುಯಿಲಿಡುವಂತೆ ಮರಗಳೊಳಗಿಂದ ವಣಿಕಮಾರುತ ಹಾಯುತ್ತದೆ
 ಮುಂಜಾವು ಪ್ರಜ್ವಲ ಬೆಳಗಿದ ಹೊಳೆವ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ
 ದೊಣ್ಣೆ ಹುಳುಗಳು ಕಾಯುತ್ತಿವೆ
 ಆ ಹಕ್ಕಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಆಕಾಶ ತನ್ನದೆಂದು

ಆದರೆ ಆ ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ
 ಕನಸುಗಳ ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ.
 ಅದರ ನೆರಳು ಕಿರಲುತ್ತಿದೆ ದುಸ್ವಪ್ನದ ಕಿರುಲು
 ಅದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಲಾಗಿದೆ.
 ಅದಕ್ಕೇ ಅದು ತನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ
 ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಅರಿವಿರದ್ದರ ಕುರಿತು, ಅರಿವಿರದಿದ್ದರೂ ಬಯಸುವುದರ ಕುರಿತು
 ಆ ಹಾಡಿನ ದನಿ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ
 ಏಕೆಂದರೆ ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತದೆ

ಪುರುಷರು

ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಪುರುಷರು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಪರದೆಯ ಮರೆಯಿಂದ

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕುಡುಕರು, ಮುದುಕರು
 ಚಿನಕುರುಳಿಯಂಥ ಯುವಕರು - ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
 ಪುರುಷರು ಸದಾ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ

ಹದಿನೈದರ ಹರಯದ ಮತ್ತು ಅವರಿಗಾಗಿ ಹಸಿದಿರುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು
 ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು
 ನನ್ನ ಕಿಟಕಿಯ ಕೆಳಗೆ ಅವರು ಹೆಜ್ಜೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
 ಅವರ ಉಬ್ಬಿದ ತೋಳುಗಳು ಹೊಸ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳ
 ಮೊಲೆಗಳಂತೆ. ಜಾಕೆಟ್ಟಿನ ಕುಚ್ಚುಗಳು ಬೆನ್ನು ತೀಡುತ್ತ
 ಪುರುಷರು

ಅವರು ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
 ಮೃದುವಾಗಿ, ನೀನೊಂದು ಪೃಥ್ವಿಯ ಕೊನೆಯ ಹಸಿ ಮೊಟ್ಟೆಯೆಂಬಂತೆ
 ಆಮೇಲೆ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಲು ಶುರುವಿಡುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
 ಆ ಮೊದಲ ಬಿಗಿತ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಅಪ್ಪುಗೆ
 ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿರೋಧರಾಹಿತ್ಯದೊಳಕ್ಕೆ ಮೃದುವಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು
 ಬಳಿಕ ಗಾಯದ ನೋವು ತೋರಿಬರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ
 ಭಯದ ಸುತ್ತ ಜಾರುವ ಮುಗುಳು ನಗೆಯೊಂದನ್ನು
 ಹಿಂಡಿ ತೆಗೆ. ಗಾಳಿ ಮಾಯವಾದಾಗ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು
 ಪುಟದೇಳುತ್ತದೆ. ಭೀಕರವಾಗಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತದೆ
 ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣದ ತಲೆಯಂತೆ
 ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ

ಅದು ನಿನ್ನ ರಸ
 ಅವರ ಕಾಲುಗಳಗುಂಟ ಹರಿಯುವುದು
 ಅವರ ಶೂಗಳ ಕರೆಗಟ್ಟಿಸುತ್ತ
 ಭೂಮಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ
 ರುಚಿ ನಾಲಗೆಗೆ ಮರಳಿದಾಗ

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ನಿನ್ನ ದೇಹ ರಪ್ಪನೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
 ಎಂದೆಂದಿಗೂ, ತೆರೆವ ಯಾವ ಕೀಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ

ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಕಿಟಕಿರೆಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ
 ಅಲ್ಲಿ, ಸುಯ್ಯುವ ಪರದೆಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪುರುಷರು ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
 ಅವರಿಗೇನೋ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ
 ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ

ಪ್ರಾಯಶಃ.

ದಶಲಕ್ಷ ಮನುಷ್ಯರ ಕವಾತಿನ ಕವಿತೆ

ಇರುಳು ದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ
ಗಾಯ ಆಳವಾಗಿದೆ
ಗುಂಡಿ ಕಾಳತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದೆ
ಗೋಡೆಗಳು ಕಡಿದಾಗಿವೆ

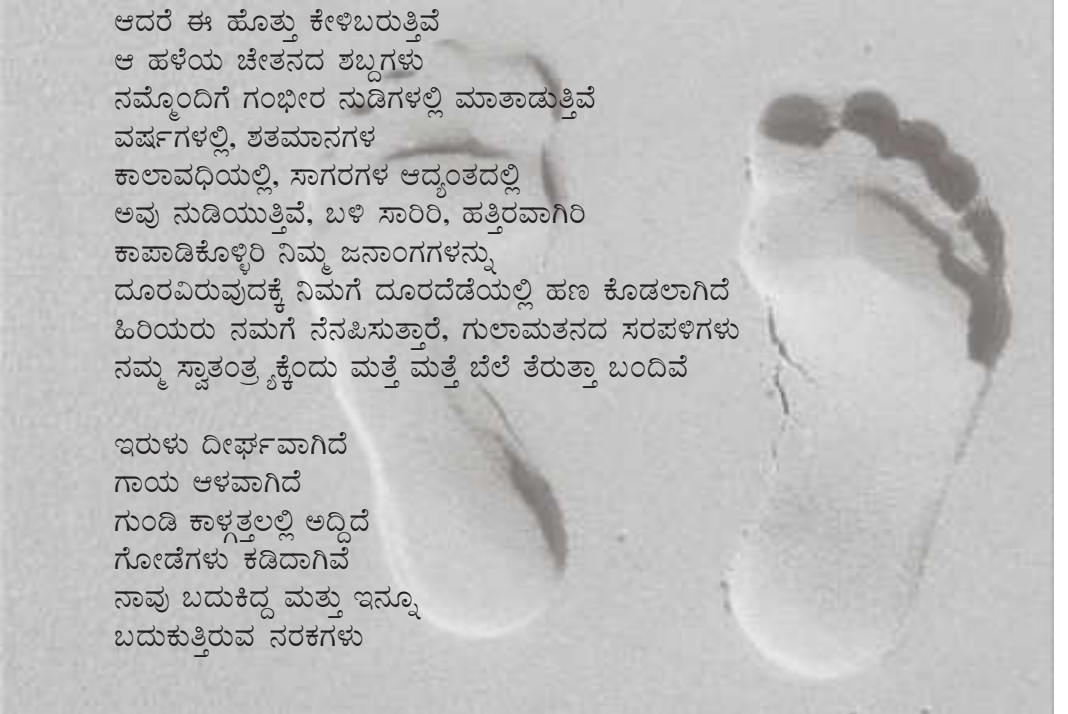
ಆ ಕಡುನೀಲಿ ಆಗಸದಡಿಯ ದೂರದ ತೀರದಲ್ಲಿ
ನನ್ನ ಜಡೆಗೂದಲು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರ ಎಳೆದೊಯ್ಯಲಾಗಿತ್ತು
ನೀನು ತಲುಪಲಾರದಷ್ಟು ದೂರ. ನಿನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ನಿನ್ನ ಬಾಯಿ ಬಿಗಿದು. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕರೆಯಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ
ನೀನು ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದೆ; ಅಂತೆಯೇ ನಾನೂ
ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಚರಿತ್ರೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ
ನೀನು ಅವಮಾನದ ಬ್ಯಾಡ್ಸ್ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ

ಇರುಳು ದೀರ್ಘವಾಗಿತ್ತು ಎಂದೆ
ಗಾಯ ಆಳವಾಗಿತ್ತು
ಗುಂಡಿ ಕಾಳತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದೆ
ಗೋಡೆಗಳು ಕಡಿದಾಗಿವೆ

ಆದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ
ಆ ಹಳೆಯ ಚೇತನದ ಶಬ್ದಗಳು
ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಗಂಭೀರ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿವೆ
ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಶತಮಾನಗಳ
ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಗರಗಳ ಆದ್ಯಂತದಲ್ಲಿ
ಅವು ನುಡಿಯುತ್ತಿವೆ, ಬಳಿ ಸಾರಿರಿ, ಹತ್ತಿರವಾಗಿರಿ
ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು
ದೂರವಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ದೂರದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ
ಹಿರಿಯರು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ, ಗುಲಾಮತನದ ಸರಪಳಿಗಳು
ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಲೆ ತೆರುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ

ಇರುಳು ದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ
ಗಾಯ ಆಳವಾಗಿದೆ
ಗುಂಡಿ ಕಾಳತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದೆ
ಗೋಡೆಗಳು ಕಡಿದಾಗಿವೆ
ನಾವು ಬದುಕಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ
ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ನರಕಗಳು

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ನಮ್ಮ ವಿವೇಕವನ್ನು ನಿಶಿತಗೊಳಿಸಿವೆ,
ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿವೆ

ಇರುಳು ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದಿತು

ಈ ಮುಂಜಾವು ನಿನ್ನ ವಿಹ್ವಲತೆಯ ಮೂಲಕ ನಾನು

ನಿನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸಹ ನೋಡಬಲ್ಲೆ

ನಾವಿಬ್ಬರೊಂದಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ

ಮಾನವರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ನಾನು

ನಿನ್ನ ಭಾವ ಭಂಗಿ, ಗೋಚರ ರೂಪದ ಹಿಂದಿನ ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು

ನಿನ್ನ ಅಗಲ ಕಂದುಗಣ್ಣುಗಳ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬದ

ಮೇಲೆ ನಿನಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ಕಲೆಯುವ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಂದಾಗೋಣ ಎನ್ನುವೆನು ನಾನು

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ಪರಸ್ಪರರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎನ್ನುವೆನು ನಾನು

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ಅಸಡ್ಡೆಯ ಅಡ್ಡಹಾದಿಗಳಿಂದ ಹೊರಳೋಣ ಎನ್ನುವೆನು ನಾನು

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ಒಂದಾಗುವ, ಹೃದಯಗಳನ್ನು ತೆರೆದು

ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ

ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆಯೋಣ

ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನ ಸ್ವಯಂ ಅಣಕವಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ

ಕೊರಕಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆಯೋಣ

ತಟ್ಟು ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವ ಕರೆಯೋಣ

ಕರೆಯೋಣ ನಮ್ಮ ಬೆಡ್‌ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಜನ್ಯವ

ನಮ್ಮ ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ

ನಮ್ಮ ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆಯ

ಆ ನೋವಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ

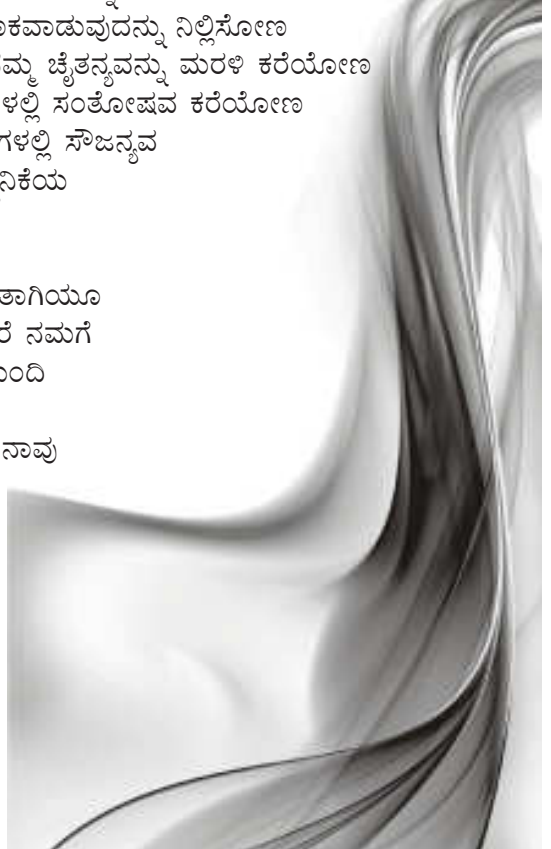
ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ ನಮಗೆ

ನಾವು ಯಾವತ್ತೂ ಮುನ್ನಡೆವ ಮಂದಿ

ಮತ್ತೆ ಏಳುತ್ತೇವೆ ನಾವು

ಏನೇ ಆದರೂ ಮತ್ತೆ ಏಳುತ್ತೇವೆ ನಾವು

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ

ನಿನ್ನ ಚರ್ಮ ಮುಂಜಾನೆಯಂತೆ
ನನ್ನದು ಕಸೂರಿ
ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಅಂತ್ಯವೊಂದರ
ಆದಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ

ಇನ್ನೊಂದು
ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಿಯೊಂದರ ಅಂತ್ಯ

ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಹೆಣ್ಣು
ಸುಂದರಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಅಚ್ಚರಿಪಡುತ್ತಾರೆ
ನಾನೇನೂ ಕ್ಯೂಟಾದವಳಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಂಥ ದೇಹಸಿರಿ ಪಡೆದವಳಲ್ಲ
ಫ್ಯಾಷನ್ ಮಾಡೆಲೊಬ್ಬಳ ಹಾಗೆ
ಆದರೆ ನಾನವರಿಗೆ ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದಾಗ
ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ
ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
ಅದು ನನಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆಯೇ ಇದೆ
ನನ್ನ ಪೃಷ್ಠದ ಗಾತ್ರ,
ನನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಬಗೆ
ನನ್ನ ತುಟಿಯ ಕೊಂಕು
ನಾನೊಂದು ಹೆಣ್ಣು
ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಆಗಿ
ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಹೆಣ್ಣು
ಅದು ನಾನು

ನಾನು ಒಂದು ರೂಮಿನ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
ನೀವು ಭಾವಿಸುವಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ
ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನಿಗೆ
ಜೊತೆಯವರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ
ಇಲ್ಲವೇ ಮೊಳಕಾಲೂರಿ ಬಾಗುತ್ತಾರೆ
ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
ಜೀನ್ಸ್‌ಗಳ ಗೂಡು
ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
ಅದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿನ ಬೆಂಕಿ
ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳ ಹೊಳಪು
ನನ್ನ ಸೊಂಟದ ಬಳಕು
ನನ್ನ ಪಾದಗಳ ಸಂಭ್ರಮ
ನಾನೊಂದು ಹೆಣ್ಣು
ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಆಗಿ
ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಹೆಣ್ಣು
ಅದು ನಾನು

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ಪುರುಷರು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಅಚ್ಚರಿಪಡುತ್ತಾರೆ
 ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡುದಕ್ಕೆ
 ಅವರೆಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ನನ್ನೊಳಗಿನ
 ನಿಗೂಢಗಳನ್ನು ತಾಕಲಾರರು
 ನಾನೇ ತೋರಿದನೆಂದರೂ
 ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ
 ಇಲ್ಲ ಈಗಲೂ ನಾವು ಕಾಣಲಾರೆವು ಎಂದು
 ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
 ಇದು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಬಾಗು
 ನನ್ನ ನಸುನಗೆಯ ಸೂರ್ಯ
 ನನ್ನ ಮೃಗಗಳ ಸವಾರಿ
 ನನ್ನ ಶೈಲಿಯ ಘನತೆ
 ನಾನು ಹೇಣ್ಣ
 ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಆಗಿ
 ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಹೇಣ್ಣ
 ಅದು ನಾನು

ನಿಮಗೆ ಈಗ ಅರಿವಾಗಿದೆ

ನನ್ನ ತಲೆಯೇಕೆ ಬಾಗುವುದಿಲ್ಲ
 ನಾನೇನೂ ಒದರಬೇಕಿಲ್ಲ, ಹಾರಬೇಕಿಲ್ಲ
 ಗಟ್ಟಿ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ
 ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ
 ನಿಮಗದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಬೇಕು

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
 ಅದು ನನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ಲಟಿಕೆ
 ನನ್ನ ಕೂದಲ ಬಳುಕು
 ನನ್ನ ಬೊಗಸೆ
 ನನ್ನ ಆರೈಕೆಯ ಅಗತ್ಯ
 ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹೆಣ್ಣು
 ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಆಗಿ
 ಫಿನಾಮಿನಲ್ ಹೆಣ್ಣು
 ಅದು ನಾನು
 ನಿರಾಕರಣೆ
 ಪ್ರಿಯನೇ
 ಇನ್ನಾವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ, ಇನ್ನಾವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
 ನಾನು ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದು
 ನಿನ್ನ ಕೈಗಳು
 ನಿನ್ನ ದಿಟ್ಟ ಅಗೌರವದ ನಗೆ
 ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವ ಆ ಮಧುರ ಅತಿರೇಕಗಳು

ನಿಜಕ್ಕೂ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಭೇಟಿಯಾಗುವೆವು
 ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ,
 ದಿನಾಂಕವಿರದ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ
 ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಖಾತ್ರಿ ಏನಿದೆ?

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹದ ಅವಸರವನ್ನು
 ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ
 ಮತ್ತೊಂದು ಮಧುರ ಸಮಾಗಮದ
 ಆಶ್ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನಂತೂ ಸಾಯುವ
 ನೀಚಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಾರೆ

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ನೆನಪು

ನಿನ್ನ ಕೈಗಳು ಹೂಹಗುರ
ನನ್ನ ಕುರುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ
ಜೀನ್ಮೋಣಗಳನ್ನು ರೇಗಿಸುತ್ತವೆ
ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಗೆ ನೋಟ
ಆ ಸಂದರ್ಭ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತುತ್ತೀಯ
ಉರಿಯುತ್ತ, ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ರಭಸದಲ್ಲಿ
ನಿಗೂಢತೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರದ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದೆ

ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನ ಆ ಮ್ಯಾಜಿಕ್‌ನ್ನು
ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ
ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಘಮಲು ಮಾತ್ರ
ನನ್ನ ಮೊಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಸುಳಿದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ
ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ನಿನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು
ಗಾಢವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ

ಪ್ರೀತಿಯ ನಷ್ಟ

ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಯೌವನ ಕಳೆದುಹೋದವು
ಬಳಿಕ ಬೆಂಕಿ ಬಂತು ಹಾಳುಸುರಿಸುತ್ತ
ವಿನಾಶಕೋರರ ಗುಂಪು ಚಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ
ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಕೊಂಡು
ರವಿಯ ಹನಿಗಳ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ನನ್ನ ವರ್ಷಗಳ ಹಸಿರು ಪೈರು ತುಳಿದುಹಾಕುತ್ತ

ಪುರಾವೆ ಇಲ್ಲಿದೆ: ಉಬ್ಬಿದ ಸೊಂಟ
ಚಪ್ಪಲಿಯಂತಾದ ತೊಡೆ
ಇವು ನನ್ನ ನಿರಾತಂಕದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ
ಜಯ ಸಾಧಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ

ಐವತ್ತೈದರ ಬಳಿಕ
ಅಂಕಣ ಬದಲಾಗಿದೆ
ನಾನು ಹೊಸ ಯೋಧರನ್ನು
ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ನನ್ನ ಪ್ರತಿರೋಧ ಅದೊಮ್ಮೆ
ಎತ್ತರದ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ ಈಗ ಕಗ್ಗತ್ತಲಲ್ಲಿ

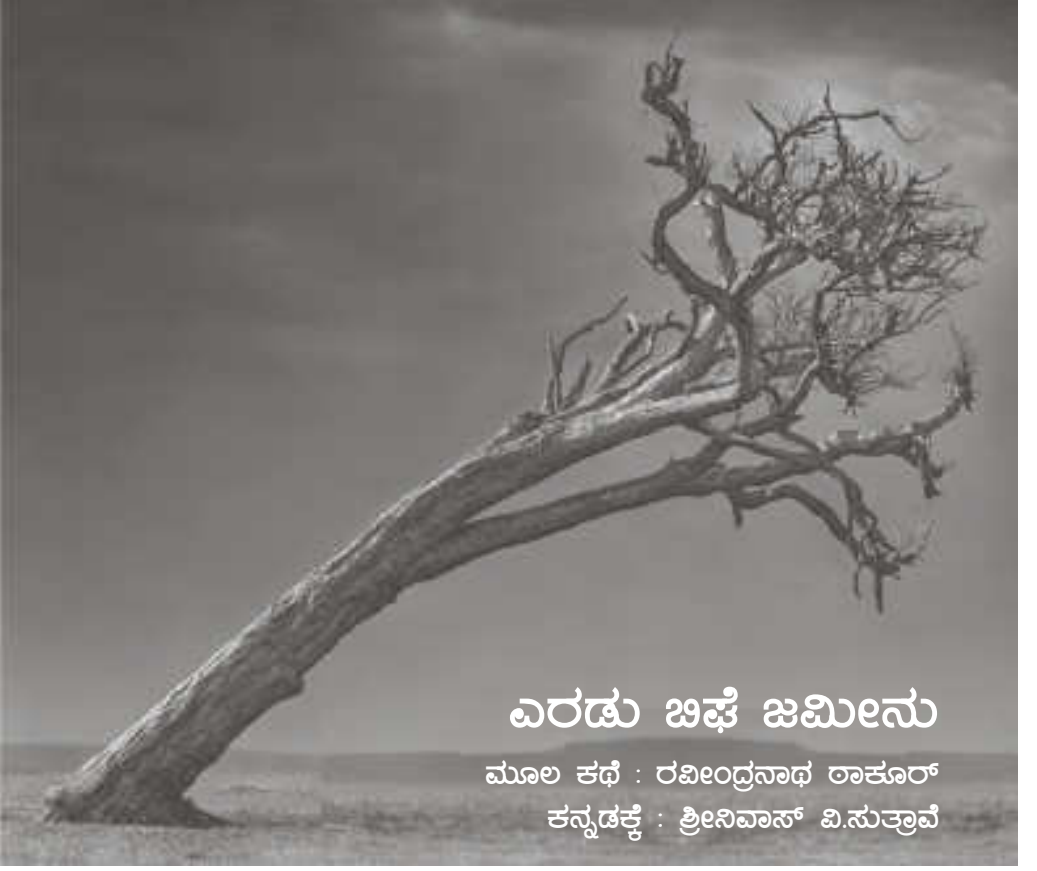
ಈ ಯುದ್ಧ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮೋಂಬತ್ತಿಯಷ್ಟು
ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಂಥದೇ, ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಾದುವಂಥ
ಕದನವೇ? ನಾನು ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಕರಾರಿರದೆ
ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲಾರೆ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಜವ್ವನಿಗರನ್ನು
ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು

ಮಾಯಾ ಕಾವ್ಯ

ಮಾಯಾ ಏಂಜೆಲೊ

ಎರಡು ಬಿಫೆ ಜಮೀನು

ಮೂಲ ಕಥೆ : ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾಕೂರ್
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ವಿಸುತ್ರಾವೆ

ಈಗ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಎರಡು ಬಿಫೆ ಜಮೀನು. ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲ ಅಡವಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹೇಳಿದರು : “ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯ್ತು, ಉಫೇನ್? ನಾನು ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಳ್ಳೇನೆ”.

ನಾನೆಂದೆ : “ನೀವು ಜಮೀನ್ದಾರರು, ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇದೆ, ಆದರೆ ನನಗಿರುವುದು ನಾನು ಸತ್ತಾಗ ನನ್ನ ಸಮಾಧಿಗಷ್ಟೆ ಇರುವ ಜಮೀನು”.

“ಏ ಮುದುಕಾ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲ - ನಾನೊಂದು ತೋಟ ಮಾಡಿಸ್ತಾ ಇದೀನಿ ಅಂತ? ನಿನ್ನ ಈ ಎರಡು ಬಿಫೆ ಜಮೀನೂ ನನ್ನದಾದರೆ ಆ ನನ್ನ ತೋಟದ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಅಗಲ ಸಮನಾಗುತ್ತೆ, ಹಾಗಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಜಮೀನು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕು”.

ನಾನು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ : “ಸ್ವಾಮಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಈ ಹೊಲಮನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಡಿ, ಅದು ನನಗೆ ಬಂಗಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನವರು ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದವರು. ನನ್ನ ಬಡತನದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಇದಿಷ್ಟನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ನಿರ್ಗತಿಕನೆ!”

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಅವನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದ “ಆಯ್ತು, ನೋಡೋಣ. ಏನಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ”.

ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನಾನು ನನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು

ಬೀದಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ. ಡಿಕ್ರಿ ಹೊರಡಿಸಿದರು, ಎಲ್ಲ ಮಾರಾಟವಾಯಿತು. ಮಾರಿಕೆಯ ಪತ್ರ ಮೋಸದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯೋ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು ಅನ್ನೋ ಆಸೆ. ರಾಜ ಭಿಕಾರಿಯನ್ನು ದೋಚುತ್ತಾನೆ. ನಾನಂದುಕೊಂಡೆ- ನಾನು ಈ ದುರಾಸೆಯ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಇರೋದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ಎರಡು ಬಿಫೆ ಜಮೀನಿನ ಬದಲಾಗಿ ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ ವೇಷ ಧರಿಸಿ, ಧರ್ಮಗುರುಗಳೊಬ್ಬರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ, ಊರೂರು ಸುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಓ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ, ಎಷ್ಟು ಭವ್ಯವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ! ನಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಿ- ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ, ಮರಳುಗಾಡಿನಿಂದ ನಗರಗಳವರೆಗೆ- ನಾನು ಆ ನನ್ನ ಎರಡು ಬಿಫೆ ಜಮೀನನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಅದರ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ- ಹೀಗೆ ನಾನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನೊರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು.

ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮನಗಳು, ನನ್ನ ನಮನಗಳು, ಓ ನನ್ನ ಸುಂದರ ನೆಲವೇ, ಓ ನನ್ನ ಬಂಗಾಳ ಮಾತೆಯೆ!! ಗಂಗೆಯ ದಡಗಳು, ಮನಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲಾಸ ತರುವ ತಂಗಾಳಿಗಳು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ನೋವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿವೆ, ಈ ನಿನ್ನ ಜಮೀನುಗಳು ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿವೆ, ಆಕಾಶವೇ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ನಿನ್ನ ನೆಳಲಿನಿಂದಾಗಿ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಶಾಂತಿಯ ಗೂಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮಾವಿನ ತೋಪು ಕುರುಬನ ಆಟದ ಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳದ ನೀರು ಮೌನವಾಗಿದೆ. ಆಳ ಅರಿಯದಂತಿದೆ. ತಂಪಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಕೂಡ ಗಾಢವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿತಕರವಾಗಿದೆ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂಗಾಳದ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಮನೆಗೆ ನೀರೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. 'ತಾಯೆ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತವೆ, ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ದಿನದ ನಂತರ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿದ್ದ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯನ್ನು ಹಾದು ಹೋದೆ, ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆ, ಸಂತೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿದೆ, ನಂದಿಯ ಕಣಜವನ್ನು ಕಂಡೆ, ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದೆ, ತೀವ್ರ ಆತಂಕದಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ.

ನಾನು ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನೆದೆಯ ಬಡಿತ ಜೋರಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದೆ, ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕದ ಆ ಮಾವಿನ ಮರ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತು! ನಾನು ಅದರಡಿ ಕೂತು, ಅತ್ತು, ಮನ ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು ಒಂದೊಂದೇ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳು ಅವು ಎದ್ದಾಗ ಯಾರೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದು ನಾನು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳಲು ಓಡುತ್ತಿದ್ದುದು; ನಾನು ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಚಕ್ರರ್ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮೌನ, ಮಧುರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಗಳು! ಅಯ್ಯೋ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ಆ ಕಾಲ! ಅಂದುಕೊಂಡೆ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲೇ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ದಟ್ಟ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ರೀತಿ ಗಾಳಿ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸಿತು, ರೆಂಬೆಗಳು ಅಲುಗಾಡತೊಡಗಿದವು, ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಎರಡು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು. ನನಗನ್ನಿಸಿತು- ಅಷ್ಟು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ನನ್ನ ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂದು. ಪ್ರೀತಿಯ ಕೊಡುಗೆಗಳಾದ ಆ ಎರಡು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡೆ.

ಆಗ, ಅಯ್ಯೋ, ತೋಟದ ಆಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಕೂದಲು ನಿಮಿರಿದ್ದ ಅವನು ಸಾವಿನ ದೂತನಂತೆ ನನ್ನೆದುರು ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಯ್ಯುಳ ಮಳೆ ಸುರಿದ.

ನಾನಂದೆ : “ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ತಕರಾರಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅವರ ಎರಡು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಲಾಟೆ!”

ಆ ಮಾಲಿಗೆ ನನ್ನ ಗುರುತು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಕೋಲನ್ನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಾನು ತಲೆತಗ್ಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಜಮೀನ್ದಾರನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆರ್ಭಟಿಸಿದ : “ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸ್ತೀನಿ!”

ಜಮೀನ್ದಾರನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಹೇಳಿದರು, ಅದು ನೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

“ಸ್ವಾಮಿ, ಎರಡೇ ಎರಡು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು, ದಯವಿಟ್ಟು”

ಜಮೀನ್ದಾರ ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ : “ನೀನು ಸಂತನ ವೇಷದಲ್ಲಿರೋ ಖದೀಮ, ನೀನೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳ! ಮೋಸಗಾರ! “ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡೇ ನಕ್ಕೆ. ಇದು ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಬರಹವಾಗಿತ್ತು! ಓ ನನ್ನೊಡೆಯಾ, ನೀನು ಸಂತನಾದೆ : ನಾನು ಕಳ್ಳನಾದೆ!”

ಟಿಪ್ಪಣಿ: 1. Bigha = ಬಂಗಾಳಿಯ (ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿಯ) ‘ಇಫಾ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ‘ಇಫೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ‘ಇಫೆ’ 25 ಗುಂಟೆಗೆ ಸಮ.

ಕಷ್ಟ ಸಂಹಿತೆ

ನೀಗ್ರೋ ಕಾವ್ಯದ
ಕನ್ನಡಾನುವಾದ

ಡಾ.ಜಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ಒಂದು ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಡು

ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಡ ಗೆಲೆಯ
ನಿನ್ನ ನೆರಳಿನಂತೆ
ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ ನೆರಳುಗಳು
ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ.
ನಾನು ನಿನಗಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ
ಮುಂಜಾನೆಯ ಕಾಗೆ ಕೂಗುವವರೆಗೂ

ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಡ ಮೆಣಸಿನಂತೆ
ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸುತ್ತದೆ ಮೆಣಸು.
ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಹೇಳು
ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗಿರುವಾಗ?

ಪ್ರೀತಿಸಬೇಡ ನನ್ನನ್ನು ತಲೆದಿಂಬಿನಂತೆ
ರಾತ್ರಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ
ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ದೂರವಿರುವುದು
ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸು ಕನಸಿನಂತೆ
ಏಕೆಂದರೆ ಕನಸುಗಳು

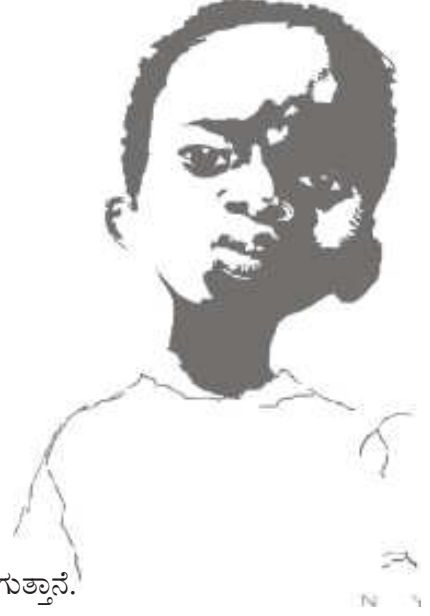
ನಿನ್ನ ಇರುಳ ಜೀವ
ನನ್ನ ಹಗಲ ಭರವಸೆ

– ಜ್ಞೇವಿನ ರಸೈವೊ

ಲಾಳಿ

ಮಲಗು, ಪುಟ್ಟ ಮಗುವೇ, ನನಗಾಗಿ ಮಲಗು
ಪ್ರೇಮದ ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಮಾಡು.
ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಪ್ರೇಮದ ಮಹಾಪೂರವಿದೆ.
ಎಚ್ಚಿತ್ತಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ಕನಸು ಕಾಣುವಾಗ
ನರ್ತಿಸುವ ಗಾಳಿ ನಿನಗೆ ಲಾಲಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ.
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ ನಿನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವತೆಗಳು
ಕತ್ತಲ ಆಗಸದಲಿ ಚುಕ್ಕಿಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದಂತೆ
ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಬಡ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

– ಬಾಬ್ ಕೌಫ್‌ಮನ್

ಕನಸು

ನನ್ನ ಕೈಗಳ ಚಿಲ್ಲಿ
ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗಿ ನರ್ತಿಸಬೇಕು
ಬಿಳಿಯ ಹಗಲು ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೆ.
ತಂಪಾದ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ
ದೊಡ್ಡ ಮರದ ನೆರಳಿನಲಿ
ವಿಶ್ರಮಿಸುವಾಗ ಕತ್ತಲು
ಸಾವಕಾಶ ಆವರಿಸಬೇಕು
ನನ್ನಂಥ ಕಪ್ಪು ಕತ್ತಲು
ಅದೇ ನನ್ನ ಕನಸು

– ಲ್ಯಾಂಗ್‌ಸ್ಟನ್‌ಹ್ಯೂಸ್

ನಾನು ಅಳುತ್ತೇನೆ

ನಾನು ಅಳುತ್ತೇನೆ
 ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ಅರಚಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲ
 ಮುದುಕರಂತೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಲುಗುತ್ತ ಅಲ್ಲ
 ಆದರೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ.

ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳು
 ನನ್ನ ತೆರೆದ ಬೊಗಸೆಯೊಳಗೆ ಬೀಳುವುದ ನೀನು ಕಂಡೆ
 ಅವು ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದವಲ್ಲವೆ,
 ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ
 ನಾನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದು.

- ಅಂಜಲಿನಾ ವೆಲ್ಡ್ ಗ್ರಿಪ್ಪೆ

ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿಯ ಹಾಡು

ಅಲ್ಲೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಡಿಸ್ಕಿಯಲಿ
 (ನನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆದಿದ್ದರು)
 ನನ್ನ ಕಪ್ಪು ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು
 ಅಡ್ಡರಸ್ತೆಯ ಮರಕ್ಕೆ ನೇತು ಹಾಕಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಡಿಸ್ಕಿಯಲಿ
 (ಘಾಸಿಗೊಳಗಾದ ದೇಹ ಮೇಲೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ)
 ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಬಿಳಿಯ ದೇವದೂತ
 ಯೇಸುವನ್ನು
 ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಉಪಯೋಗವೇನೆಂದು

ಅಲ್ಲೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಡಿಸ್ಕಿಯಲಿ
 (ನನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆದಿದ್ದರು)
 ಪ್ರೇಮವೆಂಬುದು ಒಣ ಬೋಳು ಮರದ
 ಮೇಲಿನ ನಗ್ನ ನೆರಳು

- ಲ್ಯಾಂಗ್‌ಸ್ಟನ್ ಹ್ಯೂಸ್

ಕಪ್ಪು ಸಂಹಿತೆ

ಭರವಸೆಯೆಂಬುದು ನಲುಗಿದ ಕಾಂಡ
 ಬಿಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ.
 ಭರವಸೆಯೆಂಬುದು ಕಲ್ಲಿನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ

ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹಕ್ಕಿಯ ರೆಕ್ಕೆ
 ಭರವಸೆಯೆಂಬುದು
 ವ್ಯಾಕರಣ ಭಿದ್ರತೆಯ ಪದರಾಶಿಯಲ್ಲೊಂದು ಪದವಷ್ಟೆ
 ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ ಪಿಸುಮಾತಷ್ಟೆ.
 ನಲವತ್ತು ಎಕರೆಯ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿ
 ಉಳಲೊಂದು ಜೊತೆ ಎತ್ತಿನ ಕನಸು
 ನನ್ನದೇ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಯೊಂದು
 ದುಡಿದ ದೇಹವ ಸಂತ್ರೈಸುವ ರಜಾದಿನಗಳು ಬೇಡವೆ?
 ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೊಂದು ಸೂರು. ಅವರಿಗೆ ಅವರದೇ ಹೆಸರು
 ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಾಡುವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು...
 ಭರವಸೆಯೆಂಬುದು ಗದ್ದದಿಡತ ಗಂಟಲ ದನಿಯಾಡದ ಹಾಡು.

ನನಗೂ ಭರವಸೆಯ ಹಾಡು ನೀಡು
 ಅದನ್ನು ಹಾಡಲೊಂದು ಜಗವನ್ನೂ ಸಹ
 ವಿಶ್ವಾಸದ ಹಾಡೊಂದು ನೀಡು ನನಗೆ
 ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ನಂಬುವ ಜನರನ್ನೂ ಸಹ
 ಕರುಣೆಯ ಹಾಡೊಂದು ನೀಡು
 ಅದರಂತೆ ಬದುಕಲು ದೇಶವೊಂದನ್ನೂ ಸಹ
 ಭರವಸೆಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಡೊಂದು ನೀಡು
 ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಕಂದು ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಸಹ.

- ಪೌಲಿ ಮುದ್ದೆ

ತಾಯಿ ತೋಳ

ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಒಂದು ತೋಳ.
 ಕೆಟ್ಟ ಜನ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದಾಗ
 ತನ್ನ ಉದ್ದನೆ ಕೋರೆ ತೋರಿಸಿ ಗುರೈನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.
 ಆಕೆಯ ಗೆಲೆಯ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಚಂದ್ರ
 ರಾತ್ರಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾದಿ ತೋರಿದಂತೆ
 ಆಕೆ ಹೊರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು
 ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಕುವ ಹಾದಿಯ ಅರಸಿ.
 ಹಸುವಿನಂಥ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು
 ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ
 ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಅದೇ ಭಯದ
 ಕಂಗಳಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಆ ಹೆದರಿಕೆ
 ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು ಮೊಲದ ಹಾಗೆ,
 ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಆ ಕರಿಯ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡು
 ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಅನಂತತೆಯ ಕ್ಯಾನ್ವಾಸಿನ ಮೇಲೆ

ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ನ ಕರಿಯನೊಬ್ಬನ ಆಕೃತಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ;
ಸೂರ್ಯನಡೆಗೆ ನಡೆದಂತೆ ಕಾಲು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು.
ಎಂಥದೋ ತಲ್ಲಣ...

ಭೂಶಿರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂಟಿತನ
ಆದರೂ ತನ್ನ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಿಯಕರ ಚಂದ್ರನನ್ನು
ಕಂಡು ಮುಗುಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.
ಈತ ಮೀನಿನ ಮುಖದವನು.

ಹಣದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ
ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ ಕೋಪದಿಂದ ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಳು.
ನಾನೂ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಅವನ ಮೂಳೆ ಮುರಿಯಲಿದ್ದೆವು
ಆದರೆ ತಾಯಿ ತೋಳ ಹೇಳಿತು, ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು.
ನಾವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಆ ಮೀನಿನ ಮುಖದವನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ.
ನಾನು ದೊಡ್ಡವರಾದಂತೆ ಅವನು ಕ್ಷೂರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ.
ಅವನನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಲು ತಾಯಿ ತೋಳ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.
ನಾವು ಮುಗಿಸಲೇಬೇಕಿತ್ತು.
ಆದರೆ ತಾಯಿ ತೋಳ ನೆನಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು
ನಾವು ಮನುಷ್ಯರೆಂದು.

– ಡೊನಾಲ್ಡ್.ಡಿ.ಗೋವನ್

ದೂರದ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದು

ನಾನೊಂದು ರೂಪಕವಲ್ಲ, ಸಂಕೇತವೂ ಅಲ್ಲ
ನೀವು ಆಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮರದ ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ
ನುಸುಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪಿಸುಗಾಳಿಯ ಸದ್ದಲ್ಲ
ಅಥವಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೇಟಿಗೆ ಜರ್ಜರಿತವಾದ ಬೆಕ್ಕಲ್ಲ
ನಾನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜರ್ಜರಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
ಅಳುತ್ತಿರುವವನು, ನಗುತ್ತಿರುವವನೂ ನಾನೆ
ನೋವು ನಲಿವಿನ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲ ಇದೆ
ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ
ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ.
ಇದು ನನ್ನ ಧ್ವನಿ
ಇವು ನನ್ನದೇ ಮಾತುಗಳು
ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ನುಡಿಯುತ್ತವೆ
ನನ್ನ ಕೈಗಳು ಬರೆಯುತ್ತವೆ—
ನಾನೊಬ್ಬ ಕವಿ.
ನೀವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯ ಸದ್ದು
ನಿಮ್ಮ ಕಪಾಳದ ಮೇಲೆ

– ಕ್ಯಾಲ್ವಿನ್.ಸಿ.ಹೆರ್ಟ್ಜನ್

ಅಸಹನೀಯ ಮೌನ

ಕಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದುಹಾಕಿದರು
 ಇಲ್ಲಿದ್ದ, ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನೂ ಕೆಡುವಿದರು
 ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
 ಮೊಂಡು ಪೊದೆಗಳು ಉಳಿದಿದ್ದವು.
 ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ
 ನನ್ನ ಮಗನ ಜೊತೆಗೆ ನಿಂತು
 ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದೆ
 ಪ್ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳ ರಚಿಸಿದೆ,
 ಕೈತೋಟದ ಮೌನ ಸೌಂದರ್ಯ ನೆಟ್ಟಿ
 ಕಳೆದ ದಿನಗಳ ಅಂಧಕಾರದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ
 ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿದೆ.
 ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಎಂಥದೋ ಚಡಪಡಿಕೆ
 ಈ ಪೊದೆಯಾವೃತ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
 ನನ್ನ ಪುನರ್ರಚನೆ
 ಗತದ ಶಬ್ದಗಳ ಚಿತ್ರ
 ನನ್ನ ಕತೆ ಮುಗಿಸಿದೆ.
 ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ನಾವೇಕೆ
 ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಉತ್ತ, ಅನ್ನ ಪಡೆದ ಈ ಜಾಗ
 ತೊರೆದು ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ
 ಕೊಳಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತೆಂದು.
 ಆ ಕ್ಷಣ ಅದೇಕೋ
 ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಗನ ನಡುವೆ
 ಅಸಹನೀಯ ಮೌನ.

- ಅಂಜಲಿನಾ ವೆಲ್ಡ್ ಗ್ರಿಮ್ಮೆ

ಪ್ರಶಸ್ತಿ

(ನನ್ನನ್ನು 25 ವರ್ಷ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಎಫ್.ಬಿ.ಐ. ಗೂಢಚಾರನಿಗೆ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಗಡಿಯಾರ)

ಹೋ ಮುದಿ ಗೂಢಚಾರ
 ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದ
 ಕತ್ತಲ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದೆನಲ್ಲವೆ?
 ಮೆಕ್ಕಿಕೋ ಪ್ರವಾಸಗಳು
 ಸಿಯೆರಾಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತ
 ಫಿಲ್‌ಹಾರ್ಮೋನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾಜ್ ಕೇಳುತ್ತಾ
 ನಿನ್ನ ಇಡೀ ಬದುಕೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಶಯದಿಂದ
 ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ!
 ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಉಡುಗೆ ನನ್ನಿಂದ

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ನನ್ನಿಂದ
 ಅದರಿಂದ ಏನು ಒಳಿತಾಯಿತು?
 ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಗಿರಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು
 ನೀನೇನಾದರೂ ಕಂಡಿರುವೆಯಾ?
 ಶಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರವಾದರೂ ಸುಳಿದಾಡುವುದು ಕಂಡಿರುವೆಯಾ?
 ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹಣ ನೀಡುವುದು ಕಂಡಿರುವೆಯಾ?
 ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಖರೀದಿಯ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ
 ನನ್ನಿಂದ ಮೋಸದ ವ್ಯವಹಾರ ಕಂಡಿರುವೆಯಾ?
 ನಾನೋ,

ಲಾಸ್ ಏಂಜಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ವಿಸ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುವವ
 (ಆದರೆ ಪೊಲೀಸಿನವನಿಗೆ ಸಂಬಳ ಎಂದಿನಂತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು)
 ನಾನ್ಯಾವ ಕೊರಿಯನ್ನರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ
 ಅಥವಾ ಮಿಸಿಸಿಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕರ ಎಳೆಯ ಬಾಲಕರನ್ನೂ ಸಹ
 ಗ್ವಾಟೆಮಾಲಾಗೆ ಬಾಂಬ್ ನಾನು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ
 ಅಥವಾ ಅಲ್ಜೀರಿಯನ್ನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
 ಬಂದೂಕುಗಳ ನೆರವು ನೀಡಲಿಲ್ಲ
 ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನು,
 ನಾನೊಂದು ನೀಗ್ರೋ ಮಗುವನ್ನು
 ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದೆ
 ಅದೇ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವಾಗಿತ್ತು
 ಆ ಮೂತ್ರಾಲಯ ಬಿಳಿಯರದು
 ಆ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮಗು
 ನನ್ನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದಳು
 ನನ್ನಂತೆ ಕರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು.

- ರೇ ಡ್ಯಾರೆಮ್

ಪುಟ್ಟ ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿ

ನಿನ್ನನ್ನು ತಾರೆಗಳಿಲ್ಲದ
 ಆಗಸಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು
 ಮಿನುಗುವ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ
 ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ.
 ನಿನ್ನನ್ನು ಕನಸಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶಾಂತ
 ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು
 ಗುನುಗುನಿಸುವ ನಿನ್ನ
 ಹಾಡುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ.

- ಲ್ಯಾಂಗ್‌ಸ್ಟನ್ ಹ್ಯೂಸ್

ಕತ್ತಲ ಗೋಪುರದಿಂದ

ಬಿರಿಯುವ ಚಿನ್ನದ ಹಣ್ಣು ಯಾರೋ ಕುಯಿಲು ಮಾಡಲು
ನಾವ್ಯಾಕೆ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು?
ಏಕೆ ಸದಾ ಒಪ್ಪಬೇಕು, ದೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಕರಾಗಿರಬೇಕು?
ಇತರರು ನಿರ್ದಿಸುವಾಗ
ನಾವ್ಯಾಕೆ ಸದಾ ಎಚ್ಚಿತ್ತಿರಬೇಕು?
ಇಂಪಾದ ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಅವರ ಕೈಕಾಲುಗಳ ವಂಚಿಸೋಣವೆ?
ಅವರ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವೇಕೆ ಸದಾ ಬಾಗಬೇಕು?
ನಿರಂತರ ರೋಧನಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿದವರು ನಾವಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣಮೃಗ ಎದೆಯ ಪೆಡಸುತನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರಾತ್ರಿ
ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲೂ ಮಿನುಗುವ ಬಿಳಿಯ ತಾರೆಗಳು
ಎಂದೂ ಅರಳದ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಬೆಳಕ ಕಂಡೊಡನೆ
ಹುಡಿಯಾಗಿ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿ ಧೂಳಾಗುತ್ತವೆ.
ಅದಕ್ಕೇ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರ ಸುರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳ
ಅವಿತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ,
ನಮ್ಮ ಯಾತನೆಯ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತೇವೆ.

– ಕೌಂಟೀ ಕಲ್ಟನ್

ಯಾತನೆಯೆಂದರೆ

ಯಾತನೆಯೆಂದರೆ
ನೀನಿಷ್ಟೂ ವರ್ಷಗಳು ಯಾವುದನ್ನು
ಮನೆಯೆಂದುಕೊಂಡಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು
ಕೊಳೆಗೇರಿಯೆಂದು
ನೀನು ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಆಲಿಸುವುದು.

– ಲ್ಯಾಂಗ್‌ಸ್ಟನ್ ಹ್ಯೂಸ್

ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇದೆ

ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ,
ಆಫ್ರಿಕಾ ಹೇಗಿದೆ?
ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ,
ಆಫ್ರಿಕಾ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇದೆ—
ಕಪ್ಪಗೆ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ,
ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ಮೋಡಿಮಾಡುವಂತೆ,
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ.

– ಟೆಡ್ ಜೋನ್

ಕಷ್ಟ ಆಕೃತಿ

ಸುಡುಬಿಸಿಲ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಕಷ್ಟನೆ ಆಕೃತಿ ಕೂತಿದೆ
ಕಾಯುತ್ತಿದೆ, ನನ್ನ ಗೆಲೆತನದ ಆಸೆಯಿಂದ
ಆತನಿಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಆತುರ?

ಎತ್ತರದ, ಹೊಲೆಯುವ ಆ ಆಕೃತಿ
ಶುಭ್ರ ಚಳಿಗಾಲದ ರಾತ್ರಿಯ ಆಗಸದಲ್ಲಿ
ಮಿನುಗುವ ತಾರೆಗಳಂತೆ ಝಗಝಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆತನಿಗೆ ನನ್ನಿಂದೇನಾಗಬೇಕು?
ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ
ಆತ ಬಯಸುವುದೇನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಹೋ! ನೀನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ!
ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘದ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೇಕೆ?
ಒಂದೇ ನೆತ್ತರು ಹಂಚಿಕೊಂಡವರು ನಾವಲ್ಲವೆ!

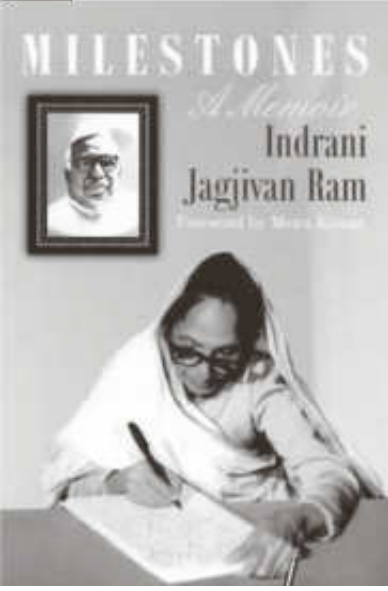
ಶತಶತಮಾನಗಳು ಇಲ್ಲೇ ಈ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ
ನಾನು ಕಾದಿರುವೆ, ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವೆಯೆಂದು.

ನಾನು ಅಂಗಲಾಚಿದೆ, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದೆ
ಆದರೂ ನೀನು ಗಮನಿಸದೆ ಇಲ್ಲೇ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಯಾರೆ?
ಏಕೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ, ನಾನೇ ನೀನಲ್ಲವೆ ?!

- ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಎಂ. ಮಾರ್ಟಿನ್

ಸಂಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಂತಸದ ದಿನಗಳು

(ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದ್ರಾಣಿದೇವಿ: ಬಾಬು ಜಗಜೀವನರಾಮ್
ಅವರ ಪತ್ನಿ)

ಅನುವಾದ : ಡಾ.ರಾಮಅಂಗಪ್ಪ ಟಿ.ಬೇಗೂರು

1931ನೆ ಇಸವಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕೋರ್ಸ್‌ನ್ನು ಲಕ್ನೋದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ ನನ್ನ ತವರೂರು ಕಾನ್ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ ವರ್ಷ. ಅದೇ ವರ್ಷವೇ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸತ್ತದ್ದು. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷವೇ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮೂವರೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದೆವು. ನಮಗೊಬ್ಬ ಅಕ್ಕ ಇದ್ದಳು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಆ ಅಕ್ಕನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಭಾವ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಲು ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಕ್ಕನ ದುಡಿಮೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಕಲು ಸಾಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ತೊಡಗಿದೆವು. ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಆತನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರೆಸಿದ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1933ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಾವನೂ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನಾಥರಾದೆವು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಜನನಾಯಕರೂ ನಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಗಳೂ ಆದ ಭಗತ್‌ದಯಾಳ್ ದಾಸ್ ಅವರು ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದರು. ಆಕೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ತನ್ನ ಏಕೈಕ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲೇ ಎರಡು (ಕರಣ್ ಫೂಲ್) ಕಣಗಿಲೆ ಹೂಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಆ ಹುಡುಗ

ಅಷ್ಟೇನೂ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನೊಬ್ಬ ದುಶ್ಚಟಗಳ ದಾಸ ಎಂದು ಆಮೇಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜನರೆಲ್ಲ 'ಅವರು ತುಂಬಾ ಶ್ರೀಮಂತರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು, ಹಾಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿ' ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮೇಲಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಕೊನೆಗೂ ಅವನನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗಲು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಅಥವಾ ತಿದ್ದುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಳು. 1934ರಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಜರುಗಿತು. ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅದುರಿಸಿ ನಮ್ಮ ತಂಗಿ 1938ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಳು.

ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಸರದಿ. 1935ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಭಗತ್‌ದಯಾಳ್ ದಾಸ್ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವವೊಂದನ್ನು ತಂದರು. ನನ್ನ ತಂಗಿಗಾದ ಗತಿಯಿಂದ ನೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಈ ಸಾರಿ ಉತ್ತಮ ನಡಳಿಕೆಯ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾವಂತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಈ ಸಾರಿ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅವನ ಬಿಎಸ್ಸಿ ಪದವಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಳು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆತ ನಾನೇನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಆಗ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿದಳು. ನಾನು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. 1935ರಲ್ಲಿ ಜೂನ್ 1ನೆ ತಾರೀಖು ಮದುವೆ ಆಯಿತು. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೆ ನಾನು ಖಂಡ್ವಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಈ ಮೊದಲೆಲ್ಲ ನಾನು ಪಟ್ಟಣಗಳೆಲ್ಲೆ ವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾಸ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಖಂಡ್ವಾ ನಾನು ಮೊದಲು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಭಾಷೆ ಭೋಜ್‌ಪುರಿಯಂತೂ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯಿತು. ಹಳ್ಳಿ ಹೆಂಗಸರ ಅಪಾರ ಗೌರವ, ಅತ್ತೆಯ ಮಮತೆ, ಗಂಡನ ಆನಂತ ಪ್ರೀತಿ, ಅತ್ತಿಗೆಯ ಬಾವುಣಿಕೆ, ಬಾವನ ಆದರ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಸರಳ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಏನು ಬೇಕೆನಿಸ್ತೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಪಡೆದೆ.

ಎರಡು ವಾರಗಳ ಕಾಲ ನಾನು ಖಂಡ್ವಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆ ರಿವೋಪನ್ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಳು. ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾನ್ಪುರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದೆ. ನನ್ನ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಬಾವನವರಿಗೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇಷ್ಟ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅತ್ತೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಶಿಕ್ಷಿಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಾದರೆ ಆಗಲಿ ಎಂದರು. ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದೆ. 1936ರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಆಯಿತು. ಹೆರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಂಡಿತರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಜಾತಕ ಬರೆಸಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಬಾವನವರು "ಮಗು ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಾಗಿ ಮಗು, ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಈ ಮೂವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಬರೆದರು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಭ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಸಾವು ಬರುವುದಾದರೆ ನನಗೇ ಬರಲಿ ದೇವರೇ ಎಂದು ನಾನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದೆ. 1936ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಸಮಾರಂಭ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆ ದಿನ ಹಾಡಿದ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಯ ಹಾಡುಗಳು ಇವತ್ತಿಗೂ ನನಗೆ ನೆನಪಿವೆ.

ನಾನು ಖಂಡ್ವಾ ತಲುಪಿದೆ. ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತಸಪಟ್ಟರು. ಪಂಡಿತರು ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದ್ದ ವಿಚಾರ ನಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಮರೆತೇಹೋಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಮಾಮೂಲಿಯೆಂಬಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ವರ ನೆಗಡಿಯಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ವೈದ್ಯರು ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟರು, ಆದರೆ ನೆಗಡಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಬಾವ ಪಟ್ಟಣದ ವೈದ್ಯರನ್ನೂ ಕರೆಸಿದರು. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೂ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. 1937ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಳು ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಪತಿ ಆಕೆಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ನೋವುಪಟ್ಟರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಿಸೆಯಿಂದಲೂ ಅವರಿಗೆ ಜನಸಂಪರ್ಕ ಜಾಸ್ತಿ. ಬಡರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿಸುವುದು, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಜನ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸದಾ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ದಮನಿತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಜೇತಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಂದು ಮುಕ್ತಾಯ ಹಾಡಲು ಅವರು ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡ-ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಪೂರ್ಣ ಪ್ರೀಶಿಪ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

1936ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಿಹಾರದ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಆಗತಾನೆ 1936ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಖಂಡ್ವಾಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಾನಿನ್ನೂ ಆ ಮನೆಗೆ

ಹೊಸಬಳಾಗಿದ್ದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವೀಟ್‌ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅತ್ತೆ 'ನನ್ನ ಬಾಬು ಮೆಂಬರ್ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಬರ್ಕುಬಾಬು (ನನ್ನ ಬಾವ) ಈ ಸ್ವೀಟನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ಹಂಚಲು ತಂದಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದರು. ಆಗ ಅವರು ಮುಜಾಫರ್‌ಪುರದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಫೀಸು ಮುಜಾಫರ್‌ಪುರದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಅವರು 'ಅರ್ರಾ'ಗೆ ಬರುವಾಗೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಬರುವಿಗೆ ಮೊದಲೇ 'ಜಗಜೀವನ್ ಅಂಕಲ್ ಅರ್ರಾಗೆ ಬರ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೀತಾ ಇದೆ. ಅಂಕಲ್ ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡ್ತಾರಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮನೆಗೂ ಬರ್ತಾರಂತೆ' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋ ಆಳದಲ್ಲಿ ಭಯ ಎರಡೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹರಿಜನ ಸೇವಕ ಸಂಘದಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 75 ರೂಪಾಯಿ ಭತ್ಯೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಭತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 40 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಗಾಳಿ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದದ್ದರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೈಕಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಆಪತ್ಕಾಲದ ಖರ್ಚಿಗಂದೇ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಬಡ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆತ ನಿತ್ಯ ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲಿ ನಡೆದುಬರುವಂತವನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಶರಟೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲಿನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಳಚಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಆಮೇಲೂ ಆಗಾಗ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ತಟ್ಟಿತು. ಇಂಥ ಗಂಡನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನು ಎಂಥ ಅದೃಷ್ಟವಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.

1937ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವುದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು ಬಿಹಾರ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಖಂಡ್ವಾಕ್ಕೆ ಬಂದರು. "ನನಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಾ ಒತ್ತಡ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾಳೆ ನಾನು ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಆಗ ನನಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಭತ್ಯೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಆ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರ ಹಾಗೆ ಬಾಳಬಹುದು. ನೀನು ಏನಂತೀಯಾ?" ಎಂದು

ಕೇಳಿದರು. “ಓ ಇದೇನು ಅಂಥ ಮಿಷಿ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲ. ಅದು ನಮಗೆ ಹಿಂಸೆಯೂ ಆದೀತು, ನನಗೇನೂ ಹಣದ ಹುಚ್ಚು ಇಲ್ಲ” ಎಂದೆ. ಆಗ ಅವರು “ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಾಡಿದೆ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಆಗಿದೆ, ನಾನು ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿದೆ ಅಷ್ಟೆ” ಎಂದು ನಕ್ಕರು. ಅವರು ಸಚಿವ ಸ್ಥಾನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಈ ತೀರ್ಮಾನ ಕೇಳಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹುಪಾಲು ನಾಯಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ಹಳ್ಳಿಯ ಹರಿಜನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂಥ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಇವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಹೊಗಳಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಂತೂ ಇವರನ್ನು ‘ಈಗ ಈತ ಪುಟಕ್ಕಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನವಾಗಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಾಮಕಾವಾಸ್ತೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ರಚನೆ ಆಗುವುದು ತಪ್ಪಿತು. ಬಿಹಾರವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯೆಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಯ್ತು. ಇದು ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸಂದ ವಿಜಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಇವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಜುಲೈ 1937ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಜೇಂದ್ರಬಾಬು ಬಿಹಾರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಇವರ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಬಿಹಾರದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಹಾರದ ಸಕ್ರಿಯ ಹರಿಜನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗಲಾಲ ಚೌಧರಿಯವರು ರಾಜೇಂದ್ರಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆ, ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೋರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಲವತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಪೀಕಲಾಟವಾಯಿತು. ರಾಜೇಂದ್ರರು ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮವರಾದರೋ ‘ಆತ ಜಗಲಾಲ ಚೌಧರಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಹರಿಜನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ. ಆತನ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಕೂಡ ದೊಡ್ಡದೇ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಮೊದಲು ಆತನನ್ನೇ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿ’ ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಉತ್ತರದಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುವ ಸರದಿ ರಾಜೇಂದ್ರರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಚೌಧರಿ ಮಿನಿಸ್ಟರಾದರು. ನಮ್ಮವರನ್ನು ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯ್ತು. ಈ ಸಂಗತಿಯ ಹಿಂದಿನ ನಿಜ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಸಜ್ಜಾದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮವರೇ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಸಿದರು. ಇದು ನಡೆದದ್ದು 1937ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ. ಆಗ ಮಹಮೂದ್ ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದರು.

1937ರಲ್ಲಿ ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಪಾಟ್ನಾಗೆ ಕರೆದು ತಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಮಚ್ಚಾಟೋಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಾಗಿ ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಹಿಡಿದವು. ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ರಚನೆಯಾದಾಗ ಹರಿಜನ ಸಂಪುಟ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ದಿನವೂ ನನಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವ ಕೆಲಸವೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಳದ-ತಿಳಿಸದ

ಯಾವಾಗೆಂದರೆ ಆವಾಗ ಹಲವಾರು ಜನ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ನಮಗೆ ಊಟ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಈಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು 'ನೀನು ದಾಲ್‌ಗೆ ನೀರು ಬೆರೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್' ಎಂದು ಟೀಕಿಸುವುದುಂಟು. ಸರ್ಕಾರಿ ಬಂಗಲೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ ಏಕೋ ಏನೋ ನಮ್ಮವರು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು.

1938ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಸುರೇಶ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಮಗೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬಾವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಿರಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ವಂಶ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದು ಸೊಸೆಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ (ಅತ್ತೆ) ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. 1939ರಲ್ಲಿ ನಾವು ರಾಂಚಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಎರಡನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗಲಿತ್ತು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಈ ಸಾರಿ ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೈನ್ಯ

ಬಳಸುವಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ ಮಾತುಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಭಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು. ನಮ್ಮವರೂ ಕೂಡ ರಾಜೀನಾಮೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಾವು ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ವಾಪಸು ಬಂದೆವು. ನಾವು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮನೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ನಾವು ಕದಮ್‌ಕವನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು. ನಮ್ಮ ಬಾವ ತುಂಬಾ ಅನುಭವಸ್ಥ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕಸ್ಥರು. ಅವರಿಗೆ ಇವರ ಸ್ವಭಾವ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರು ಊಹಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ನಮಗವರು ಪಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಾದರೂ ಇವರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅರಿತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಬಾವನವರು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕದಮ್‌ಕವನ್‌ನಲ್ಲಿ 1940ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿವೇಶನ ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟರು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದಿಂದ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ಅವರು ಆ ನಿವೇಶನ ಕೊಳ್ಳಲು ನೀಡಿದ್ದರು. ಆ ನಡುವೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ

ಹೋರಾಟ ತೀವ್ರವಾಯಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಲು ಇವರು ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ, ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟರು. ಗೊಡಚಾರರು ನಿರಂತರ ಇವರನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೈಂಯಾ (ಬಾವ) ಇವರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದರು. 1940ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವರು 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಮಾಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ನಾವು ಪಟ್ಟಾ ಬಿಟ್ಟು ಖಂಡಾಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಅರಾಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇವರು 'ನಾಳೆಯಿಂದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆರಂಭ ಮಾಡಲಾಗುವುದು' ಎಂದು ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಒಂದು ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಮೊದಲ ಭಾಷಣ ಅರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಿತ್ತು. ಅವರ ಭಾಷಣ ಕೇಳಲು ಭಾರಿ ಜನಸಮಾವೇಶ ನೆರವಿತ್ತು. ಅವರು ಪ್ರಚೋದನಕಾರಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರು. ಜನಗಳಿಗೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲವಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಹಲವೆಡೆ ಹಲವು ಸರಣಿ ಭಾಷಣಗಳಾದವು. ಪೊಲೀಸರು ಮತ್ತು ಗೊಡಚಾರರು ಇವರನ್ನು ಫಾಲೋ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೂ ಬರಲು ಬಿಡದೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಅರಾ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಅವರು ದಸ್ತಗಿರಿಯಾದ ಸುದ್ದಿ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಅಮ್ಮ (ಅತ್ತೆ) ದುಃಖದಿಂದ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಅವರೇ ತಮಗೆ ತಾವು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡರು. ಭೈಂಯಾ ಕೂಡ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ದುಃಖದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಆತಂಕಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಚರಖಾದಲ್ಲಿ ನೂಲುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ನಾನೇ ನೇಯ್ದುಕೊಂಡೆ. ನೂಲುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನೇ ನೇಯ್ದುಕೊಂಡ ನನ್ನ ಸೀರೆ ಒರಟಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಬಹುದಿನಗಳ ಕಾಲ ರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸುರೇಶನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಊತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಡಾಕ್ಟರರ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿದೆವು. ಡಾಕ್ಟರು ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಔಷಧಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಔಷಧಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಶುರು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಆತಂಕ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಆ ಸಂಜೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆವು. ಒಂದು ಹವನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಅಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಮಂತ್ರಪಠಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುರೇಶ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಬಹುಶಃ ಔಷಧಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತೆ. ಆತ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೆಲುವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಹತ್ತನೇ ತಾರೀಖು ಇವರು ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿತು. ಇದೊಂದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸುರೇಶ ಖಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದುಃಖವಿತ್ತು. ಆಗಿಲ್ಲ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಉಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆಗ ಆತ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರು. ಸುರೇಶನ ಮೈ ಊತ ಪೂರ್ತಿ ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ ಕೂಡ ಇತ್ತು. ಪಾಟ್ನಾದ ಹೋಮಿಯೊಪತಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ವಿಜಯಬಾಬು ಹತ್ತಿರ ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮುಂಚೆ ಇವನಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣ ಮಾಡಿದ್ದವರೇ ಅವರು. ಭಂಯ್ಯಾಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು

ನಾನು ಪಾಟ್ನಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಖಂಡ್ಲಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಯೋಗೇಶ್ವರ ಭಗತ್ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಶೂ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆಯಲು ನಮ್ಮವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆತನಿಗೂ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಬರಲು ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪಿ.ಎ. ಆಗಿದ್ದ ಜೈದೇವ್ ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವರನ್ನೂ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಬರಲು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಎರಡನೇ ವಾರ ನಾನು ಮತ್ತು ಮಗು ಸುರೇಶ ಇಬ್ಬರೂ ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆವು. ಸುರೇಶನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಗಂಟೆಗೂ ಔಷಧಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮೂರನೇ ದರ್ಜೆಯ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದರು. ಹೇಗೋ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಒಂದು ಸೀಟು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಸುರೇಶನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಗಂಟೆಗಂಟೆಗೂ ಮರೆಯದೇ ಅವನಿಗೆ ಔಷಧಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೇಗೋ ಆ ಕಷ್ಟದ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಗಿಸಿ ಪಾಟ್ನಾದ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಳಿದೆ. ಜಡಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯೋಗೇಶ್ವರ್ ಭಗತ್ ಅಥವಾ ಜೈದೇವ್ ಯಾರಾದರೂ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದಿರುವರಾ ಎಂದು ಹುಡುಕಾಡಿದೆ. ಯಾರೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಡಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರಿಕ್ಷಾ ಹಿಡಿದು ಯೋಗೇಶ್ವರ್ ಭಗತ್ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದ. ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾನೇನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ವಿಜಯ್‌ಬಾಬು ಹತ್ತಿರ ತೋರಿಸಲು ಸುರೇಶನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಅವರು ಶುಶ್ರೂಷೆ ಆರಂಭಿಸಿ ನನ್ನ ಆತಂಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರು. ಎರಡೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ದೇಹದ ಊತ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜ್ವರ ಇನ್ನೂ ಇತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿನ ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಆ ವಾರ ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಜಮುನ ಜೊತೆ ಖಂಡ್ಲಾಗೆ ಹೊರಟೆ. ಜಮುನ ನನ್ನ ಗಂಡನ ತಂಗಿ ಮಗ. ಆತ ಓದುವುದಕ್ಕಿಂದು ಪಾಟ್ನಾಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯೇ ಇದ್ದ. ನಾವು ಪಾಟ್ನಾ ಬಿಟ್ಟ ನಂತರವೂ ಯೋಗೇಶ್ವರ ಭಗತ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ. ಭೈಯಾಗೆ ಹೇಳದೆ ಖಂಡ್ಲಾಗೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ರಾದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ರಿಕ್ಷಾ ಹತ್ತಿ ಖಂಡ್ಲಾಗೆ ಬರುವಾಗ ಖಂಡ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಯಾವುದೋ ಪ್ರವಾದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ಕೆಸರು ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ತಿರುವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈನ್ ರೋಡಿನಲ್ಲೇ ರಿಕ್ಷಾ ಇಳಿದು ಹೇಗೋ ಲಗೇಜ್ ಹೊತ್ತು ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಮನೆ ತಲುಪಿದೆವು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಭೈಯಾ, ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಬಾವ್‌ಜಿ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ಕತೆ ಕೇಳಿ ಅವರಲ್ಲ ತುಂಬಾ ಮರುಗಿದರು. ಅವತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಭೈಯಾ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸದಾಕೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಬು (ನನ್ನ ಪತಿ) 'ಇವಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಏನು ಹೇಳೋಣ' ಎಂದರು. ಇವರಾದರೂ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಏನು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು.

ಹಜಾರಿಬಾಗ್ ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಹತ್ತರಂದು ಇವರು ಪಾಟ್ನಾಗೆ ಬಂದರು. ಮೂರನೇ ರಾತ್ರಿ ಇವರು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಖಂಡ್ಲಾ ತಲುಪಿದಾಗ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ವಿಸಿಟರುಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಅರೆಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು - ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಇವರು ಆಘಾತಗೊಂಡರು. ಇಬ್ಬೂ ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ದುಃಖಪಟ್ಟರು. ಅವತ್ತಿನ ಆ ಕ್ಷಣ ಈಗಲೂ ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಅವರು ವಾರ್ಡ್‌ಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಅಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಸಂಪಾದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಿಂದ ಜಿಪ್ಸಂ ತಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೆಲವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಇವರ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಒಂದಂಶ ಮಾತ್ರ ಇವರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜೇಂದ್ರಬಾಬು ಮತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಬಾಬು ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ, ಜನಸೇವೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಆಯಿತು. ಹಾಗೆ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಇವರು ಹಲವಾರು ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಅಡವಿಟ್ಟಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಎಮ್ಮೆ-ಎತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿತರ ಹಣಕಾಸು ಮುಗ್ಗಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಚಳವಳಿ ಹೂಡಿದರು. ನಮ್ಮವರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರೂ ಚಳವಳಿ ಸೇರಿದರು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿ ಬಾಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ನಾಯಕರೂ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದರು. ಇವರೂ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ತರಾವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ನಾಯಕರನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಬಿಹಾರದ ಎಲ್ಲರೂ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಾಪಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೂಢಾಚಾರರು ಇವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ನಮ್ಮವರು ಮತ್ತೆ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅಲಹಾಬಾದಿನಿಂದ ಬಸುದೇವ್ ಸಿನ್ಹಾ (ನಮ್ಮವರ ಸ್ನೇಹಿತ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನೆರೆಯವರು) ಅವರನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹನ್ನೊಂದರ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಡಿಸೋಪುರ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಬಸುದೇವ್ ಸಿನ್ಹಾ ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋದರು. ನಮ್ಮವರನ್ನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಸಿನ್ಹಾರಿಗೆ ಗುರುತೇ ಹಿಡಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಮ್ಮವರು ಬಡವರ ಧರ ಕಾಲಿಗೆ ಶೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಲೆಗೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೈ ಮೇಲೆ ಜಾಕೆಟೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಬರೀ ಧೋತಿ ಮತ್ತು ಕುರ್ತಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರಂತೆ. ಅವರಾಗಿಯೇ ಕಾರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತಾಗ ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತಂತೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸಗಾರರ ಜೊತೆ ಮೊದಲೆ ಅವರು ಲಗ್ನೇಜು ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಇವರು ಬಾಂಬೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹುಪಾಲು ನಾಯಕರನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪಾಟ್ನಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರೋಚಿಗಿದ್ದಿದ್ದರು. ವಾತಾವರಣ ತುಂಬಾ ಕಾವೇರಿದಾಗ ಜನರನ್ನು ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸತೊಡಗಿತು. ಸಡಕಟ್ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಖಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ರಾಜೇಂದ್ರಬಾಬುವನ್ನು ಸಹ ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಲಾಯ್ತು. ಬಿಹಾರದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ದ್ವಜ ಹಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲಾಯ್ತು. ಇದರಿಂದ 14 ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನೂ ಸೇರಿದಂತೆ 8 ಜನ ಸತ್ತರು. ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಲಿದಾನದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಅಸುನೀಗಿದವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯ್ತು. ತಾಯ್ನಾಡಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಈ ಯುವಕರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸ್ಮಾರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಪತಿ ಆಗಮನದ ಮಾರನೆ ದಿನ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಈಗ ಅದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಗ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಭಾರಿ ನಡುಕ, ಭಯ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಭಾವತಿ ಬೆನ್ (ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣರ ಪತ್ನಿ) ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಚರಖಾ ಶಾಲೆಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಳು. ಆಕೆ ಅಂದು ಬಾಂಬೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವತಿ ಬೆನ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಬಾಂಬೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ 11 ಗಂಟೆಗೆ ಚರಖಾ ಶಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ತಿಳಿಸಿ ಹೋದಳು. ಬ್ರಜ್‌ನಂದನ್ ಆಜಾದ್ (ಆಗಿನ 'ಆರ್ಯಾವರ್ತ'ದ ಈಗಿನ 'ಇಂಡಿಯನ್ ನೇಶನ್'ದ ಸಂಪಾದಕರು) ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಆಕೆಗೂ ಕೂಡ ಈ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕಿ ಇದೇ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಹೋದಳು. ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ 11 ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಶಕುಂತಲಾ ಇಬ್ಬರೂ ಚರಖಾ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದೆವು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಸುರೇಶನೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ತನಕ ಕಾಯ್ದರೂ ಪ್ರಭಾವತಿಬೆನ್ ಅವರ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಬೇಜಾರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಾಸಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಮನೆಗಳ ಹೆಗ್ಗಸರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಲೆ ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾವು ಮನೆ ತಲುಪಲು ಕದಮೌಕವುನ್ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಗರ ಎಲ್ಲವನ್ನು ದಾಟಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆದುಬರಬೇಕಿತ್ತು. ನಾವು ಒಂದೆರಡು ಗಲ್ಲಿ ದಾಟಿ ಮೈನ್ ರೋಡು ತಲುಪುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಆಗಿತ್ತು. ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಅದಾಗಲೇ ಮಾರ್ಷಲ್ ಲಾ ವಿಧಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ನಮಗೆ ಭಯ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ರಸ್ತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಜನವಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಬರಬರನೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದೆವು. ಆದರೆ ಸುರೇಶನನ್ನು

ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತೊಡರುತ್ತಿದ್ದ ಒರಟು ಖಾದಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಕುಂತಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೂಡ ನನಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ಮನೆ ಕಡೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಮಿಲಿಟರಿ ಲಾರಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಸುರೇಶನನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವಚಿಕೊಂಡು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೂ ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ; ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಜನಜನಿತವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಮಗೆ ಸಾವೇ ಸಮೀಪಿಸಿದಷ್ಟು ಭಯವಾಯಿತು. ಲಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ವಾಪಸು ನಮ್ಮತ್ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬರತೊಡಗಿತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇದ್ದ ಗಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಆಕಡೆ ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪೊಲೀಸರು ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೋಗಲು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಮನೆಗೆ ಹೋದವರೇ ಕುಸಿದು ಕುಳಿತೆವು. ನಮ್ಮವರು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಇದ್ದರು. ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಾರ್ಷಲ್ ಲಾ ವಿಧಿಸಿರುವುದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಿನಗೆ ಹೇಳುವುದು ಮರೆತು ಹೋಯಿತು ಎಂದರು. ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತೆ ಬಿಡು ಅಂತಲೂ ಅಂದರು.

ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ದಿವಸ ಮೊದಲೇ ರಾಜೇಂದ್ರಬಾಬು ದಸ್ತಗಿರಿ ಆಗಿದ್ದರು. ಮಿಕ್ಕ ಇತರ ನಾಯಕರು ಅವರವರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ವಾಪಾಸಾಗಿದ್ದರು. ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಇವರೊಬ್ಬರೇ. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕರ್ಫ್ಯೂ ಇದ್ದರೂ ಮನೆಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರೊಂದಿಗೇ ಇದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ರಾತ್ರಿ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾದಾಗಲೂ ಬರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಅಮ್ಮ ತುಂಬಾ ಆತಂಕಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಅವರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಬಂದಾಗ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇದೇ ದಿನಚರಿ ಪ್ರತಿ ಸಾರಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ದಿನಾ ಅವರೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳನ್ನು ಕೀಳುವುದು, ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, (ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕರಂಟು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ) ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು, ಹೀಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೂಢಚಾರರು ಸದಾ ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ನಾಯಿಗಳೂ ಕೂಡ ಬೊಗಳಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಇವರು ಹೇಗೋ

ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಗದೆ

ಪಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಸದಾ ಯಾವುದೋ ಅದೃಶ್ಯ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಗಾವಲಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಸದಾ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಂಬೆಯಿಂದ ಮರಳಿದ 8-9 ದಿನಗಳಲ್ಲೆ ಚಳವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ತುಂಬಿದರು. ಇವರ ದಸ್ತಗಿರಿಗೆ ಬಾಂಬೆಯಲ್ಲಿ ವಾರಂಟು ಹೊರಡಿಸಲಾಯ್ತು. ಆದರೂ ಇವರು ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಚಳವಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಚಳವಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಇವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಾನು ಆಗತಾನೆ ನಮ್ಮ ಊಟ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೆವು. ಜಮುನ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು 'ಮಾಮಿ ಮಾಮಿ ಪೊಲೀಸರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದನು. ನಾನು ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಅದಾಗಲೇ ನಾನು ನಡುಗತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಅಮ್ಮನೂ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತೈಷಿಗಳೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಪೊಲೀಸರ ಜೊತೆಗೆ ಸಶಸ್ತ್ರ ಗೋರ್ಖಾ ಸೈನಿಕ ತುಕಡಿಯೊಂದು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಡಿಷನಲ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಇವರ ಅರೆಸ್ಟ್ ವಾರೆಂಟನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಇವರು ನನಗೆ ಲಗೇಜು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. 'ನನ್ನದು ಖಚಿತವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗ ಬಿಡುಗಡೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಹುಷಾರು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. 'ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನಾನೇಕೆ ಇಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಲಿ' ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕವರು 'ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರವೇ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ವಯಸ್ಸಾದ ಈ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ' ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರೂ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯೇ. ನಾನು ಈ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮನೆಯೆಂಬ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಳಿದರೆ ಅವು ದೇಶಮಾತೆಗಾಗಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವವರಿದ್ದರು.

ನನಗೆ ನಾನೇ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವರ ಲಗೇಜು ರೆಡಿ ಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಜೈಲಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಅವರು ಒಂದು ಕವರ್ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪೇಪರುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಇವು ಮುಂದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ, ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೋ ಎಂದರು. ನಾನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ ಅವರು ಕಣ್ಣಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದುಃಖದ ಕಟ್ಟೆ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಅಮ್ಮನೂ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ನನ್ನ ಅಳುವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡೆ. ಮಗ ಸುರೇಶ ಕೂಡ 'ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತಿ ದಾದಿ, ಸುಮ್ಮನಿರು; ಅಪ್ಪ ಖಂಡಿತಾ ಜೈಲಿನಿಂದ ವಾಪಸು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಳಬೇಡ ಸುಮ್ಮನಿರು' ಎಂದು ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅಮ್ಮ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ ಮುದ್ದಾಡಿದರು. ಮನೆಯ ತುಂಬಾ ಮೌನ ಆವರಿಸಿತು. ವಾತಾವರಣ ಬಿಗುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಾವು ವಿಚಲಿತರಾಗೇ ಇದ್ದೆವು. ಆಮೇಲಾಮೇಲೆ ಸರಿಹೋದವು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು

ದಸ್ತಗಿರಿಯಾದ ಮೂರೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುರೇಶನಿಗೆ ಜ್ವರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಜ್ವರ ಇಳಿಯದಿದ್ದಾಗ ಅವನನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್‌ರಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ಸುರೇಶನಿಗೆ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ.ಕೊಹ್ಲಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿಸಿದೆವು. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ವರ ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನನ್ನು ಬಹು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪಠ್ಯದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ಸುರೇಶನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮವರು ನನ್ನನ್ನು ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಾಂಬು ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಹಿತೈಷಿಗಳು ಖಂಡಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಭೈಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ನನಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಠ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮವರು ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವರ ನಡುಕಲ ತಂಗಿಯ ಮಗ ರಾಮ್ ಛಾಪಿತ್‌ನನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವನಿಗೆ ಜಮುನನಿಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ. ಆದರೂ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಬಯಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಮುನ ಒಬ್ಬನೆ ಇದ್ದಾಗ ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿದಾಗ ಅವರದೇ ಆಟವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರು ಗೋಧಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಸಿ ಸಾಮಾನು ನಾನು ಕೇಳಲಿ ಬಿಡಲಿ ಮನೆಗಂತೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರು 'ಜಗಜೀವನ್ ಬಾಬು ನಮಗೆಲ್ಲ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೋಷಿತರು ಮತ್ತು ನೊಂದವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ 1934ರಲ್ಲಿ ಇವರು 'ಡಿಪ್ಲೊಮಾಡ್ ಕ್ಲಾಸಸ್ ಲೀಗ್' ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಹಲವಾರು ಶಾಖೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಇವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ನಾಯಕರಿಗೆ ದಮನಿತರ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಲೀಗ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬಂದು 'ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಹಣ ಬೇಕಾ? ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿಯವನು. ನಿಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಷ್ಟ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕು ಹೇಳಿ, ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿಯಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದರು. ನಾನು ಬೇಡವೆಂದೆ. ಆತ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಾಗಲೂ ನಾನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಫಂಡಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರಡೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕರು ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ದುಡ್ಡು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಹೇಳಿದರು.

ಪಾಟ್ನಾದ ಬಂಕಿಪುರ ಜೈಲಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರನ್ನು ಹಜಾರಿಬಾಗ್ ಜೈಲಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರು. ನಾವು ನಿತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ದಿನ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಬಾಬು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜೈಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಖೈದಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಜೈಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ತುಂಬಾ ಕಠಿಣ ಆದರು. ಸಂಜೆಯಾಗುವ ಮೊದಲೆ ಸೆಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಬೀಗ ಜಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಸೆಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯೇ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ ಬೇರೆ. ಸೆಖೆ ತಡೆಯಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮವರ ಆ ಸೆರೆವಾಸದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಂತೂ ದಿನವೂ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲೆ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಅವರಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುತಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂತು. ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಮೈತೂಕವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮುಂಚೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರು. ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದರು. ಈಗೇನಾಯಿತು?! ಅವರ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಯತ್ನಗಳು ಶುರುವಾದವು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ದವಸ, ಮನೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೋಚಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಿಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ ಏನಿದೆಯೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಯಾರು ತಾನೆ ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ನನಗಂತೂ ಇವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಚಿಂತೆಯೂ ಬೆಟ್ಟದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 5ನೇ ತಾರೀಖು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ಬ್ರಜ್‌ನಂದನ್ ಆಜಾದ್‌ರವರ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು 'ಜಗಜೀವನ್ ಬಾಬುಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಯಿತಂತೆ. ಇವತ್ತು 10-11 ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಅಲೆಯೊಂದು ಬೀಸಿತು. ನನಗೆ ದುಃಖ ಸಂತೋಷಗಳೆರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆದವು. ಅವರು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ತುಂಬಾ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಎಂದೂ ಅವರು ಅಷ್ಟು ತೆಳ್ಳಗೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನೇ ತಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದಲೂ ಹುಷಾರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದೇ ನನಗೆ ಅವರು ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾತಾವರಣದ ಬದಲಾವಣೆಗೆಂದು 1944ರಲ್ಲಿ ನಾವು ಶಿಮ್ಲಾಗೆ ಹೋದೆವು. ಆಗಲೂ ಇವರನ್ನು ಗೂಢಚಾರರು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿಮ್ಲಾದ ಹವಾಗುಣ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಗುಣವಾದಾಗ ಕಾನ್ಪುರದ ಮೇಲೆ ಪಾಟ್ನಾಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆವು. ಇವರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಈ ನಡುವೆ ಒಂದು ಮೂರ್ಖತನದ ಘಟನೆ ಜರುಗಿತು. ನನಗೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಅವರ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುರೇಶ ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ ಆರು ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವನ್ನೆ ಮುರಿಸಿ ಯಾಕೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಇವರೇನೋ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಯಾವತ್ತೂ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ ಚಿನ್ನದಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಳಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಲಾಕೆಟ್ಟನ್ನು ಇವರ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೂಡ ಆಗ ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಇಬ್ಬರು ಅಪರಿಚಿತರು ಬಂದರು. 'ನಾವು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಗಳು. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ' ಎಂದರು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಆರೂ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಅವರು ತೂಗಿ ಇವು ಐದೂವರೆ ತೂಲ ಇದ್ದಾವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಲಾಕೆಟ್ಟನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಫರ್ನೇಸ್ ತಯಾರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಬಳೆಗಳು ಕರಗುತ್ತ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದವು. ಚಿನ್ನ ಕರಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡು ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಥದೂ ಕೆಮಿಕಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಆ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಚಿನ್ನದಂತಹ ಹೊಳಪನ್ನು ಪಡೆದವು. ಅನಂತರ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬೀಡಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಅವರು ನನಗೆ ಆ ಚಿನ್ನದ ಕಡ್ಡಿ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾರನೆ ದಿನ ಒಂದು ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಹೋದರು. ಅವರು ಕಾಯಿಸಿ ಬಡಿದು ಚಿನ್ನದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಅವರ ಎದುರಿಗೇ ಕೂತಿದ್ದರು. ಆವತ್ತು ಹೋದವರು ಮತ್ತೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನನಗೊಂದು ಕಾಲುಚೈನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಹೇಗೂ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಲು ಚೈನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ ಎಂದು ಆಗ ನನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗೆ ಅವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಜೊತೆ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದೆ. ಆತ ಅವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಇವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದಿರಿ? ಇವು ಚಿನ್ನದವಲ್ಲ ತಾಮ್ರದವು ಎಂದ. ನಾನು ಅವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಮನೆಗೆ ತಂದೆ. ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಅಳುತ್ತ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕವರು 'ಅಳಬೇಡ, ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊ. ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ನಿನಗೆ ಖಂಡಿತ ಬ್ರೇಸ್‌ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದರು. ಅವರು ಆಡಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಈಗಲೂ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಹೋದ ಚಿನ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮೋಸಹೋದೆ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತೆ.

1944ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಯ್ತು. ಆಗ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಿರುಸಾದವು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒತ್ತಡ ತರತೊಡಗಿತು. ನಮ್ಮವರು 1945ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಚಳವಳಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ವೇವೆಲ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿವಿಧ ಸಂಘಟನೆಗಳ ನಾಯಕರನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನೇ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಜುಲೈ 14ರವರೆಗೆ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಾದವು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂದ ಏನೂ ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಬಿಹಾರದ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇವರು ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರದ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ನಮ್ಮವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದಾದರೂ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆ ಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಹಲವಾರು ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್‌ನ ಮೂರು ಜನ ಸದಸ್ಯರು 1946ರ ಮಾರ್ಚ್ 23ರಂದು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್‌ಗಳ ಜೊತೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದರು. ಏಪ್ರಿಲ್ ಐದರಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂತು. ವೈಸರೀಗಲ್ ಲಾಡ್ಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರಿನಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ನಿನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ‌ನಲ್ಲಿ ಕೋರಲಾಗಿತ್ತು. 8ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1946ರಂದು ಇವರು ಡಿಪ್ಲೆಟ್ ಕ್ಲಾಸಸ್‌ಲೀಗ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಧಾನಾಥ್‌ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.

ಶ್ರೀ ಆಜಾದ್ ಕೂಡ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಯಷ್ಟು ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೇರ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಿಷನ್ನಿನೆದುರು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಆಗ ಜನಗಳೆಲ್ಲ ಜಗಜೀವನ್‌ಬಾಬು ಅವರು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಇನ್ನೇನಮ್ಮ ನೀನು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ರೇಗಿಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇವರ ಸ್ವಭಾವ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಜನರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಬರಿದೆ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಕಾಶಗಳು ಬಂದಾಗೆಲ್ಲ ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ತಾವು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಇವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಮೇ ತಿಂಗಳ ಮಧ್ಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ಲಾನನ್ನು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್‌ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವೈಸರಾಯರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಪ್ಲಾನಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಜೂನ್ 16ನೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಮಧ್ಯಂತರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹಲವು ತೆರನ ಪ್ರತಿಭಟನೆ - ವಿರೋಧಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹಲವು ಜನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮವರೂ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹಲವು ರಚನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇವರು ಪಾಟ್ನಾದಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಆಗಸ್ಟ್ 30ರಂದು ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯವರಾದ ಶಕುಂತಲಾಜೀಯವರು ಓಡುತ್ತ ಬಂದು 'ಇಂದ್ರಾಣಿ ಬಹನ್ ಅವರೇ, ಜಗಜೀವನ್‌ಬಾಬು ಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ತಾನೆ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಮಧ್ಯಂತರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೆ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರಾದ ಭುವನೇಶ್ವರ್‌ಬಾಬು ಮತ್ತಿತರ ನೆರೆಯವರು ಓಡುತ್ತ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ ಬಂದು 'ಸುರೇಶ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಿಹಿ ಹಂಚಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಂಭ್ರಮಪಡಬೇಕು' ಎಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ತವಕಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅವರು ಈಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಿರಾಸೆಪಟ್ಟರು. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡದಂತಾಯ್ತು. ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ದೇವರಿಗೆ ಮನಸಾರೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಅಮ್ಮನನ್ನು

ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಗಿದೆ' ಎಂದೆ. ಅಮ್ಮನಿಗಂತೂ ಆಕೆಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಆರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರ ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಆಗ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಮಗನೇ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನೇನೋ ಈಗ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ನೀನು ಖಂಡಿತ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತೀಯೆ. ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಆರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನ ತಲೆ ಸವರುತ್ತ ಹೇಳಿ ಸತ್ತರು. ಅವರ ಮಾತು ಈಗ ನಿಜವಾಗಿದೆ, ಫಲಕೊಟ್ಟಿದೆ' ಎಂದರು.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಮಾರನೆ ದಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೂ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅಮ್ಮನ ಕಾಲಿಗೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿದರು. ನನಗೆ 'ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗು' ಎಂದರು. 'ಇಲ್ಲ ಈಗ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಆಗಿದೆ. ಈ ಮನೆ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಆಗಲ್ಲ' ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕವರು 'ಆಯಿತು ನನ್ನ ಲೇಜು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದರು. ಆಗಸ್ಟ್ 31ರಂದು ಅವರು ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ಪಾಟ್ನಾ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪೇ ನೆರೆದಿತ್ತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಎರಡನೆ ತಾರೀಖು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪುಟ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರಮಾಣವಚನ ಸ್ವೀಕಾರ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಲೇಬರ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆದರು. ಆಮೇಲೆ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಓದುತ್ತ ನನಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾಡಿದವು.

ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೇನೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಬರ್ ಮಿನಿಸ್ಟ್ರಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮೊದಲನೆ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬಂದ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸರು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಅಟೆನ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಾರ್ಡ್ ಆಫ್ ಹಾನರ್ ನೀಡಿದರು. ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಿಂದ ಮನೆಯವರೆಗೆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಗಾರ್ಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಪೊಲೀಸರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಜಗಜೀವನ್‌ಬಾಬು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಅದಕ್ಕೇ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ನಾದಿನಿ ಕೂಡ ಆವತ್ತು ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿಕೊಂಡಳು. ನಾನು 'ಹೆದರಬೇಡ. ಇದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಡೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇನೂ ಅವರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದೆ. ಪೊಲೀಸರು ಬಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪಿ.ಎ., ಸೇವಕರು, ಬಾಡಿಗಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಜೊತೆ ಬಂದರು. ಇಡೀ ಮನೆ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿ ಗಿಜಿಗುಟ್ಟಿತು. ಮನೆಯ ತುಂಬಾ ನಾನು ಎಂದೂ ಕಂಡಿರದ ಸಂಭ್ರಮ, ಸಡಗರ, ಅವ್ಯಕ್ತ ಆನಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಅವರು ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಐದಾರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಇದ್ದರು. ಯಾರ್ಯಾರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕರು ಇವರಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಪಾರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಅವರು 'ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ

ಲಾನ್ ಇದೆ' ಎಂದರು. ಏನು! ಆ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಯ ಲಾನ್ ಇದೆಯಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾದ ಲಾನಾ ಅದು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು' ಅಂದರು. ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಲಾನ್, ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ನಾವೇನು ಮಾಡುವುದು! ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತುಂಬಾ ಆನಂದ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೈಲಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆ ದಿನ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲ, ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬವೇ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆಯೇ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ

ಹೊರಟರು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೆ ಸ್ವೇಷ್ಣಿಗೆ ಹೊರಟೆವು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲ ಆಗಲೇ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಪೊಲೀಸರೆಲ್ಲ ಅಟೆನ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುಜುಗರ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಪೊಲೀಸ್ ವಂದನೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರು ಹತ್ತಿ ಸ್ವೇಷ್ಣಿಗೆ ಹೊರಟೆವು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪೊಲೀಸರು ಬೆಂಗಾವಲಿಗೆ ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಬುಗೆ ಈ ಪೊಲೀಸರು ಗಾರ್ಡ್ ಆಫ್ ಹಾನರ್ ನೀಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಪಿಸ ಪಿಸ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೂವು ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆವು. ಅದೊಂದು ಸಲೂನ್ ಅಂದರೆ ಮಿನಿಸ್ಟರುಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಸಲೆಂದೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಸಲೂನ್. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬೆಡ್ ರೂಮ್‌ಗಳು, ಒಂದು ಕಿಚನ್, ಒಂದು ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಮ್, ಒಂದು ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಮತ್ತಿತರ ಸವಲತ್ತುಗಳಿದ್ದವು. ನನಗೆ ತಕ್ಷಣ ಕಾನ್ಪುರದಿಂದ ಪಾಟ್ನಾದವರೆಗಿನ ನನ್ನ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ನೆನಪಾಯ್ತು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಥರ್ಡ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಲನ್ನೂ ಚಾಚಲು ಆಗದೆ ಗಿಜಿಗುಟ್ಟುವ ಜನಜಂಗುಳಿ ನಡುವೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದವು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು! ಎಂಥ ಬದಲಾವಣೆ! ಇದೇನು ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನಾ ಅನ್ನಿಸಿತು. ದೇವರ ಈ ಆಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೂಕಳಾಗಿದ್ದೆ. ಟ್ರೈನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಹೊರಟಿತು. ಹೊಸ ಪ್ರಯಾಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಡಾ. ಎಂಡ್ಲೂರಿ ಸುಧಾಕರ್ :
ಎರಡು ಕವಿತೆಗಳು

ತೆಲುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಡಾ. ಅಂಜನಪ್ಪ

ಹೆತ್ತ ಕರುಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ನೀನು ಕೆಂಪು ಬಸ್ಸು ಇಳಿದ ಕೂಡಲೇ
ಈ ನಗರ ದೊಡ್ಡ ಭೂತದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ
ನೆತ್ತರ ಹೀರುವ ರಸ್ತೆ ನಾಲ್ಕೆಗಳಿಂದ
ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುವ ವಾಹನಗಳ ಕಂಠಗಳಿಂದ
ಗಗನಚುಂಬಿ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಗಜದಂತಗಳಿಂದ
ರೌದ್ರವಾಗಿ ಜುಟ್ಟು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಭೀಭತ್ಸ ರಕ್ತಸಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ಇದರ ಮುಂದೆ ನೀನು

ಹಸಿಕಂದನಾಗಿ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತಿರುತ್ತೀಯಾ
ನಿಬಿಡಾಶ್ಚರ್ಯ ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತೆ
ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಳ್ಳವು ಕಾಣದು
ನೀನು ನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿದರೂ
ಕಣ್ಣು ಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಿಂಡು ಕುಡಿದರು
ಈ ನಗರಕ್ಕೇನೂ ಅನ್ನಿಸದು
ಕರೆದು ಒಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನವೂ ಕೊಡದು
ಪಬ್ಲಿಕ್ ಗಾರ್ಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೆಂಗಾ ಬಟಾಣಿಯಾದರೂ
ಟ್ಯಾಂಕ್ ಬಂಡೆ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಮುಂದೆ ಬಲೂನಾಗಿ ಹಾರಿದರು
ಈ ನಗರ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದು.

ನೀನು ಯಾವ ಇರಾನೀ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಜಲು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಒಡೆದರೂ
ಸಾರಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲೀ ಪ್ಯಾಕೇಟ್‌ಗಾಗಿ ತಿರುಗಿದರೂ

ಈ ನಗರ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣಿಸದು
 ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ವಿಷದ ಮುಳ್ಳುಗಳೇ
 ಬಂಜಾರ ಹಿಲ್ಸನ್ ಎತ್ತರವಾದ ರಸ್ತೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು
 ಅಬೀಡ್ಸ್ ಕೃತ್ರಿಮ ಅಂದಗಳ ಅರಿಸ್ಟೋಕ್ರಾಟಿಕ್
 ಸೊಂಟದ ಬೆಡಗನ್ನು ತಡವಿಕೊಂಡು
 ನಕ್ಷತ್ರ ಚಿತ್ರಗಳ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋದರೂ
 ಇದು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ದುರ್ನಾತ ಸೆಂಟನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ
 ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತೆ
 ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಕಿದ ಹಳೇ ಚಿಂದಿಯಂತಿರುವ
 ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇದಕ್ಕಂದಿಗೂ ಅಸಹ್ಯವೇ
 ಸಿನಿಮಾ ಹಾಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಸೋಡ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ನೀನು
 ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಫುಟ್‌ಪಾತ್ ಬಳಿ ಬಾಳೆ ಸಿಪ್ಪೆಯಾಗುವ ನೀನು
 ಮೂಳೆ ಕಡಿಯುವ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಲ್‌ಪೋಸ್ಪರ್ಸ್ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ನೀನು
 ಬೆಳಗಾದರೇ ಚಿಕ್ಕಡಬ್ಬದೊಡನೆ ಬೂಟ್‌ಪಾಲಿತ್ ಆಗುವ ನೀನು
 ಸಿಗ್ನಲ್ ಲೈಟ್ಸ್ ಬಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ಶರ್ಟ್ ಬಿಚ್ಚಿ
 ನಿಂತ ವಾಹನಗಳ ಮೈವೊರೆಸುವ ನೀನು
 ಎಣ್ಣೆ ಕಲೆಯಂಟಿದ ಬರಿ ಮಸಿ ಬಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರವೇ
 ಮತ್ತೇರಿದ ಕಾರುಗಳ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ
 ನುಣ್ಣನೆ ರಸ್ತೆ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ
 ಚಲಿಸುವ ಮೊಡವೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ನೀನು
 ಈ ನಗರಕ್ಕೆಂದೂ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯೇ
 ಇದು ಶ್ರಮಿಸದು
 ಶ್ರಮ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹರ್ಷಿಸದು
 ಇದು ಬೆವರನ್ನು ಗೌರವಿಸದು
 ಬೆವರಿನ ಸುಗಂಧ ಸುಖಕ್ಕೆ ಪುಳಕಿಸದು
 ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಪು ಹಣ ಮೆದ್ದು
 ತೇಗುವ ಖಡ್ಗಮೃಗ.
 ಹುಷಾರ್ ಮಗೂ ಇದು ನೆತ್ತರ ಹೀರುವ
 ಯಂತ್ರ ಗೆರೆಗಳ ನಗರ ಹುಲಿ
 ಈ ನಗರದ ಕರೆನ್ನಿ ತಂತಿಗಳಿಗೆ ಬಾವಲಿಯಾಗಿ ನೇತಾಡುವ ಮುನ್ನ
 ಇದು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನ ಮೂಳೆಗಳು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ
 ನಿನ್ನ ಶ್ರಮವನ್ನು ನಗರಪಾಲಿಕೆಗೆ ನಜರಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ
 ನಿನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸು
 ಹೆತ್ತ ಕರುಳಂತೇ ನಿನ್ನ ಊರು ಕನವರಿಸುತ್ತದೆ
 ಬೆಟ್ಟದ ಜರಿಯಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ.
 ಬೇಡ ಮಗೂ ನಗರ ಸಹವಾಸ
 ನಿಜ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ.

ವರ್ತಮಾನ

ಈಗ ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲಾರೆ
ಯಾರೋ ಹೆತ್ತು ಬಿಸಾಡಿದ ಶಕುಂತಲೆ ನನ್ನ ದೇಶ.
ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಲಸೆಪಕ್ಷಿ.
ಚಾಕು ಚೂರಿಯ ಕೊಂಬೆಗಳ ನಡುವೆ
ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕಾಳನ್ನು ಅಗಿಯುತ್ತಿರುವವನು.
ನಾನು ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿದವನಲ್ಲ
ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿದ ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಒಂದು ನೀರು ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ನಿಂತಿರುವವನು.
ಒಡೆಯಲ್ಪಡುವ ಕನ್ನಡಿಯ ಪ್ರತಿ ಚೂರು ನಾನೇ.

ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರೆ
ಎರಡು ದೇವರುಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಬದುಕಲಾರೆ
ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನ ಸಂಭಾಷಣೆ ವಿರುದ್ಧ
ಎರಡು ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನೀರು ಬೆರೆಯುವಿಕೆ ನಿಷಿದ್ಧ
ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ
ಇತಿಹಾಸದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ,
ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,
ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಬಾವುಟವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ
ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದ ಹೂವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ

ಈಗ.....!

ಜೀಲಗಳು ಮುಟ್ಟಿದರೇ ಬಾಂಬುಗಳ ಸ್ಫೋಟ,
ಹೃದಯಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಉರಿಗಳು ಭುಸುಗುಡುತ್ತವೆ
ಈಗ,

ಈ ದೇಶ ನೆತ್ತರ ಹೆಂಡ ರುಚಿಗೈದ
ಕತ್ತಲೆ ಕರಡಿಯಂತೆ ಭಯ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ.
ಈ ದೇಶ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ!
ಇಲ್ಲಿ ಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರರೇ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಿಡಿಸಿ
ಮೃತರಿಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು.
ಹೂವಿನ ತೋಟಗಳಿಗೆ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿ
ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವರು.
ದೇಶದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಸುತ್ತಲೇ
ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಗೀತವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ
ಮಾಡುವರು.

ಎಲ್ಲೋ ಬಾವಿಯೊಳಗಿಂದ
ಕಪ್ಪೆಮರಿ ದುಃಖದಿಂದ ವಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ.
ಯಾವನೋ ಹುಚ್ಚುಕವಿ
ಕನಸುಗಳ ಕವಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ
ಮೇರಾಭಾರತ್ ಮಹಾನ್ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಿಂದ
ಹಾಡುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನೆತ್ತರಲ್ಲಿ ನೆಂದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು.
ಗಾಯಗೊಂಡ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಂದುಬಿದ್ದಿವೆ.
ಯಾವನೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ,
ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ಯಾರೋ ದೇಶಮಾತೆಗೆ ಅನಸ್ತೀಷಿಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ನನ್ನನ್ಯಾರೋ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ
ಮರದ ಗೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ನೆತ್ತಿಯ ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯಿಂದ
ದೇಹವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ದುಃಖದ ದುಪ್ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ
ನನ್ನ ಮಾತೃದೇಶವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ನನ್ನ ಮಾತೃ ಸ್ವನೃವನ್ನು ತಡಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
ನನಗೆ ನಾನೇ ಶಿಲುಬೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು, ಮುಳ್ಳಿನ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಪುನರುತ್ಥಾನ ಪಡೆದು
ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟದೆ ಹೋದರೆ,
ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಅನರ್ಹ.
ನಾನೀಗ,
ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡದೆ ಹೋದರೆ

ನನ್ನ ಹಾಡು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೇನೆ
 ಪಲ್ಲವಿಯಿಲ್ಲದ ಚರಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಹಾಡಲಾರೆ.
 ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಅನಿಮಿಷರನ್ನಾಗಿಯೋ
 ಋಷಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೋ ನೋಡಲಾರೆ.
 ಗೊಂಚಲು ಗೊಂಚಲಾಗಿ ಪರಿಮಳಿಸುವ ಹೂವಿನ ಪೊದೆಯಾಗಿಯೋ
 ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಾಗಿಯೋ
 ಮಾಲಿಕೆಗಳಾಗಿ ಗಗನ ಕಂಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ
 ಮಹಾಮೇಘ ಸಮೂಹಗಳ ಮಿಂಚುಗಳನ್ನು
 ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
 ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡುವ
 ಪ್ರಭಾತ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕನಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಇರುವೆಯೂ ದಾರಿತಪ್ಪಿ
 ಏಕಾಕಿ ಆಗುವುದು ನಾನಿಷ್ಟು ಪಡಲಾರೆ
 ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟನಾಯಿ ಮರಿಯೂ ಕೂಡ
 ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯುವುದನ್ನು ನಾ ಸಹಿಸಲಾರೆ
 ನನ್ನ ಕನಸುಗಳ ತಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ರಾಗಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
 ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನಿಜಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
 ಮನುಷ್ಯ ಮರಕ್ಕೆ ಸೋಂಕು ಸೋಕದ
 ಹೊಸ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
 ಲಕ್ಷ್ಮಾನುಗಟ್ಟಿ ವರ್ತಮಾನದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಖೇನ
 ನಾನೊಂದು ಹೊಸ ನಾಡನ್ನು ಕನಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾರ್ಗಿಲ್‌ನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ

ಒರಿಯಾ ಮೂಲ : ಸೀತಾಕಾಂತ
ಮಹಾಪಾತ್ರ
ಭಾವಾನುವಾದ : ಡಿ.ಆರ್.ತುಕಾರಾಂ

೧.

ಕಾರ್ಗಿಲ್‌ಗೆ ಹೋಗುವಾಗ
ಏನೆಲ್ಲ ಒಯ್ದಿದ್ದ ತನ್ನ ಜತೆ.

ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ
ಪುರಿಯ ಪ್ರಸಾದದ ಪುಡಿಕೆ
ಜಗನ್ನಾಥ ಪ್ರಭುವಿನ ಪುಟ್ಟ ಭಾವಚಿತ್ರ
ಲಗ್ನೇಜು ಜತೆ ಕೈಚೀಲದಲಿ
ತೋಟದ ಮರದಲ್ಲಿನ ಮಾವಿನ
ಕೆಲವಷ್ಟು ಪಾಡುಕಾಯಿ.
ಬುತ್ತಿಗಿರಲೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಳು ಮಗನಿಗಾಗಿ
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಹೋಳಿಗೆ
ವೀರಯೋಧನ ತಾಯಿ!

ಅದೇ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಕಳ್ಳ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಇನ್ನೆರಡು ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು
ಒಂದು
ಹೊಳಪುಗಂಣಿನ
ನೀಳಜಡೆಯ
ಹದಿವಯದ
ಮುದ ನೀಡುವ

ತುಂಟ ನಗೆಯ
 ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ರಂಗೇರಿದ
 ಮದುವೆಗೂ ಮೊದಲಿನ
 ಪತ್ನಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರ!
 ಇನ್ನೊಂದು,
 ಮದುವೆ ನಂತರದ
 ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದ ಕುರುಹಾಗಿ
 ಧರೆಗಳಿದು ಮಡಿಲೇರಿ
 ಕಿಲಾರಿಗೈಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದ
 ಮುಗ್ಧ ಶಿಶು ಸೋನಾಲಿಯದು.
 ಮತ್ತೆ ಬೆಲೆಕಟ್ಟಿದ ವಸ್ತು ಒಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದ
 ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಪತಿಯ ಹಿಡಿದಳೆದು
 ಮರೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು
 ಕಳ್ಳಾಟವಾಡುತ್ತ
 ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ
 ನಾಚಿ ನೀರಾಗುತ್ತ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡ ಸುಮಿತ್ರೆ
 ಕದ್ದು ತುಂಬುಗಲ್ಲದ ಮೇಲಿತ್ತ
 ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿನಂಥ ಹವಳದುಟಿಯ ಬಿಸಿ ಮುತ್ತ!
 ಮತ್ತೆ ಜತೆ ಒಯ್ದಿದ್ದ
 ಎದೆಯೊಳಗೆ ಅಮುಕಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ
 ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬಿಕ್ಕುಗಳ
 ಕಂಠ ಒಳಗೇ ಹಿಡಿದ ನೀರಕಡಲ
 ತನ್ನೂರು ಬಿಡುವಾಗ ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಬಂದವರ
 ಚಿತ್ತಪಟಲದ ತುಂಬ
 ಅಚ್ಚೊತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳ ಬಿಂಬ!

೨.

ಕಾರ್ಗಿಲ್‌ನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ
 ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲಿ.
 ಯೋಧನುಡಿಗೇ ಸಮೇತ
 ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಜ ಹೊದಿಕೆಯಲಿ
 ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದ್ದ.

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಬಿಸಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ
 ತಣ್ಣಗಿನ ಗಲ್ಲ
 ಒಣಗಿದ ಹೂವಂತೆ ಬಾಡಿದ ಮುಖ
 ಈ ಬಾರಿ ತನ್ನ ಜತೆ ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ
 ಮುದ್ದು ಸೋನಾಲಿಗೆ ಆಟಿಕೆ
 ಚಾಕಲೇಟು

ಅಥವಾ ಬೇಬೀ ಫ್ರಾಕು
 ಸುಮಿತ್ರೇಗೆ ಸೀರೆ
 ಅಮ್ಮಂಗು ಇಲ್ಲ ಚಷ್ಟ, ಶಾಲಿನುಡುಗೋರೆ!
 ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಖಾಲಿ, ಬರಿಗೈಲಿ!
 ಮಾತಿಲ್ಲ ಕತೆ ಇಲ್ಲ ಬಂದಿದ್ದ ವಿಮಾನದಲಿ
 ಆಕಾಶದಲಿ ತೇಲಿ!

ಬಾಣದಿಂದ ಅಹತಗೊಂಡ ನಿಷ್ಪಾಪಿ ಪಕ್ಷಿಯೊಂದು
 ಚಕ್ರಸುತ್ತುತ್ತ
 ತೇಲುಗಂಣಲಿ ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತ
 ಆಕಾಶದಿಂದ ಧರಣಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು
 ಮಂಣ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು.
 ಇಳಿಯಿತು ಜನಜಂಗುಳಿ ಮಧ್ಯೆ ನೇರ
 ಸುಮಿತ್ರೇ, ಸೋನಾಲಿ, ಅಮ್ಮನೇದುರೇ
 ತನ್ನದೇ ಜನ್ಮದಿನದಂದು!

ವ್ಯಂಗ್ಯ

ಮೂಲ : ಖುಷ್‌ತಾಂತ್‌ಸಿಂಗ್

ಅನುವಾದ : ಡಿ.ಎನ್.ಶ್ರೀನಾಥ್

ಪೂನಾ, 1982.

ನಾವಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ನನ್ನ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಚರ್ಮದ ಕವರ್‌ನ ನೋಟ್‌ಬುಕ್ 'ಡಿಯರ್ ಡೈರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಆಂತಿಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ನಿತ್ಯದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಡೆಗೆ ಅದು ಹುಡುಗಾಟವೆನಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಬರೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಇಡೀ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿನಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ನನಗೀಗ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ. ನಾನೀಗಲೂ ಅವಿವಾಹಿತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಮೆರಿಕಾದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ನನ್ನ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಡೈರಿಯೆಡೆಗೆ ಮರಳಿ ಬರಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ವಿನಾಶಗೊಂಡ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೀಗ, ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇಕಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ, ಅಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಮಗುವಾಗಿದ್ದು, ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಯಹೂದಿ, ತಾಯಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಆಂಗ್ಲಿಕನ್ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರವರ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಿಶಾಲ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಒಂದು 'ಮೇಜೂಜಾ' ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸಿಟಿಂಗ್ ರೂಮಿನ ಕಾರ್ನಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆನೋರಾ ಸಹ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪದೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಿನಾಗಾಗ್ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಯೆಹೂದಿ ಮಾಂಸದಂಗಡಿಯಿಂದ ಮಾಂಸ ತರುತ್ತಿದ್ದಳು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಲಿವಿಂಗ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಗಿಡವನ್ನಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮದ್ಯ, ಹುರಿದ ಟರ್ಕಿ ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಔತಣಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವಿಷ್ಟೇ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ನನ್ನ ತಂದೆ ಪೊಲೀಸ್ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಜಾನುಬಾಹು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಮೆರಿಕಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕುಲೀನ ವಂಶದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕುಳ್ಳಗಿದ್ದು, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದಳು. ಸುವರ್ಣ ಕೇಶರಾಶಿ, ನೀಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳ ಅವಳು ನನ್ನ ಕುರೂಪಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ವರಿಸಿದಳೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ಒಂದು ಭವ್ಯ ಯೆಹೂದಿ ಡಿಜಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೀಫ್ ಸೇಲ್ಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್‌ನ ಓರ್ವ ಸದಸ್ಯನ ಪರ್ಸನಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು 'ಹಾಸಿಗೆ ಸಂಗಾತಿ'ಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅಮ್ಮ 'ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿ, ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯದಿಂದ ಗಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಈ ವಿವಾಹ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಕಾಮುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ಹೊರಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊರತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೇಬುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಸಿಕತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ದೊಡ್ಡ ರಾಧ್ಯಾಂತವೇ ಘಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾದಾಗ, ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಸುಮಾರಾಗಿ ಮುರಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ವಿರಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ರಸಿಕತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯೂ ಬೇರೆ ಪ್ರೇಮಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ವಿಚ್ಛೇದನಕ್ಕೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಭತ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಮನೆ ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯಿಂದ ಸುವರ್ಣ ಕೂದಲುಗಳ ರಾಶಿ, ದಟ್ಟ ನೀಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ವಕ್ಷಸ್ಥಲ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ನನಗೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿ ಎಂದು ಬಿರುದು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಹುಡುಗರ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ನಾನು ನನ್ನ ಕೌಮಾರ್ಯವನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಬೇಸ್‌ಬಾಲ್ ಟೀಮ್‌ನ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್‌ಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಭೇಟಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಹುಡುಗಿಯರು ಸಿಕ್ಕರು. ನಾನೂ ಮಿಷಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲಾರಂಬಿಸಿದೆ.

ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನು ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಕೋರ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಭೇಟಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಲೀಕನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ವೇತನವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನಾನೇ ಒಂದು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು

ಅಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ಯಾಕೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನೌಕರಿಗೆ ಶಿಕಾಗೋಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದ. ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ತಾನು ಬಯಸಿದಾಗ ತನ್ನ ಗೌರವಸ್ಥ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಲೋಸುಗ ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಾನಾಗಲಿ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದ ಮಧ್ಯೆ ತಲೆ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತರಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೀರು ಅಥವಾ ಕಾಫಿ ಅಥವಾ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅಮ್ಮ, 'ಮಗು, ಹೇಗೆ ನಡೀತಾ ಇದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಂತರ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಳಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ನಾನು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮದ್ಯ ಸೇವಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆ. ನಂತರ ಕೋಕಿನ್ ಮತ್ತು ಚರಸ್ ಸೇವಿಸಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಅದೆಷ್ಟು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹುಡುಗನಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಆರು ಜನ ಕಲೆತು ಮದ್ಯ ಮತ್ತು ಚರಸ್ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ, ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು 'ಸೆಕ್ಸ್'ನಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ವೇಳೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಭಾನುವಾರ ಅಮಲಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಹೀಗೇ ಸಾಗಿತು. ಕಡೆಗೆ ನನಗೆ ನನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು ಶೂನ್ಯತೆಯ ಅನುಭವವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮಜ-ಮೋಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ ಮಂದವಾಯಿತು. ನನ್ನ ವಿಲಾಸ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬಯಸಿದವನಿಗೆ ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಉದಾಸೀನತೆ ನನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಘಟನೆಯೊಂದು, ನಾನು ನನ್ನ ಬದುಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿತು.

ಒಂದು ಸಂಜೆ ಮನೆಯ ನನ್ನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಏನೋ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಅವಳ ಪ್ರೇಮಿಯೊಬ್ಬ ಬಂದಿದ್ದ. ಅವರ ಮಾತಿನ ವರಸೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, 'ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಕರೆಯುವೆ' ಎಂದು ಅಮ್ಮನ ಸಿಟ್ಟಿನ ಧ್ವನಿ... ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳ, ನಡು ವಯಸ್ಸಿನ ಬಲಿಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಓಲಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಕಳಚಿ ನೀನಿದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಿಯೋ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್?' ಎಂದು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದ, 'ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಇದನ್ನು ಅವಳು ತಗೊಳ್ಳಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿ... ಅವನು ಮತ್ತೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದೆ. 'ಪಟಿಂಗ, ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದೆ. ಅವನು ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಾ ಓಲಾಡುತ್ತಾ, ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಗನೆ ಪಾಠ ಕಲಿಸ್ತೀನಿ' ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ನಾನು ನನ್ನ ಬೆಡ್‌ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದೆ, ಆದರೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಬದುಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಇದು ಸುಮಾರಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ನಾನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯದಾಗಿನ ಘಟನೆ. ಹೀಗೇಕಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯೊಬ್ಬಳು ಮ್ಯಾನ್‌ಹಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೋಗಿದ್ದಳಂತೆ. ಅವಳು ಆ ಭಾಷಣಕಾರನಿಂದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ನೀನು ಮುಂದಿನ ಬಾರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು' ಎಂದೆ.

ಅದೊಂದು ವಿಶಾಲ ಕೋಣೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಕುರ್ಚಿಗಳಿದ್ದವು. ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಶ್ರೋತೃಗಳು ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದವರು ಅಮೆರಿಕಾದೊಂದಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಜನರಿದ್ದರು. ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಭೆಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ತುಂಬಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಶ್ವೇತ ರಗ್ಗನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಊದುಕಡ್ಡಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ, ಸುವಾಸನೆಯುಕ್ತ ಊದುಕಡ್ಡಿಯ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ವೇದಿಕೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಬಿಳಿ ಶರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಪೈಜಾಮಾ ಧರಿಸಿದ ಯುವಕನೊಬ್ಬ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅವನ ತಲೆಕೂದಲುಗಳು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಇದೀಗ ತಾನೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದಂತಿತ್ತು; ಅವನು ಅಷ್ಟು ಶುಭವಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಕೈಮುಗಿದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಾಗಿ ಮೆಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ 'ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದ. ಕೆಲವು ಶ್ರೋತೃಗಳು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 'ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದರು.

ಯುವಕ ಶ್ವೇತ ರಗ್ಗಿನ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿ ಕೂತ. ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನ ವಹಿಸಿದ ನಂತರ ಕೈಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಪ್ರತಧ್ವನಿಸುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ 'ಓಂ' ಎಂದ. ಶ್ರೋತೃಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು 'ಓಂ'ಗೆ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸಿದರು. ಇದು ಕೇವಲ ಎರಡಕ್ಕರದ ಶಬ್ದವಾಗಿರದೆ ದೀರ್ಘ 'ಓsssಮ್ sss' ಆಗಿದ್ದವರು, ಇಡೀ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು. ನನಗೆ ಇದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತು.

'ಮಿತ್ರರೇ' ಅವನು ಹೇಳಿದ "ಭಾಷಣಗಳ ಸರಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇಂದು ನಾನು, ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇನೆಂದು ಹೇಳುವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದವರು ಜೀವನವನ್ನು ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಭೌತಿಕ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ನಿಮಗೆ ಲೌಖಿಕ ಸುಖ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಕಠಿಣ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತೀರ. ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಜೀವನ ಶೈಲಿ-ಮದ್ಯ ವ್ಯಾಸನ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಉಚ್ಚ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೇ ಜೀವನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಶೀಘ್ರವೇ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಂದು ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೀರಿ. 'ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆಯೇ ಆಗಿತ್ತೇ?' ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ".

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವನು ಸುಮಾರಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದ. ಅವನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ “ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಮತ್ತೇನೋ ಇದೆ. ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಇಣಕಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ? ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಅರ್ಥವೇನು? ಸಾವಿನ ನಂತರ ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೌನರಾಗಿ. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಮೆದುಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಿ. ಸತ್ಯ ನಿಮ್ಮೊಳಗಿದೆ. ದೇವರು ನಿಮ್ಮೊಳಗಿದ್ದಾನೆ”. ಅವನು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಯೋಚಿಸಲು ವಿವಶಳಾದೆ.

ಮಜಾ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಮದ್ಯ ಸೇವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಮಲಿಗೊಳಗಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುರಷನೊಂದಿಗೆ ಮಲಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಧದ ಸುಖ ಮಜವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಈ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಲಿತಳಾದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ನಾನು ಅವರಿಂದ ಅವರ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೆಡಿಟೇಷನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮುದಾಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಶ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಸೇವನೆ, ಧೂಮಪಾನ ಮತ್ತು ‘ಸೆಕ್ಸ್’

ವರ್ಜಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಾಖಾಹಾರಿ ಭೋಜನವಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಪಾಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಕಗ್ಗಂಟಾಗಿತ್ತು. ನಾನಿದನ್ನು ಕಡೇಪಕ್ಷ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸೆಂಟರ್‌ನ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇವು ಮೆಡಿಟೇಷನ್‌ಗಿಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ನಾನು ಭೇಟಿಯಾದ ಭಾರತೀಯರು ನನಗೆ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯ ಅರವಿಂದ ಆಶ್ರಮ, ಪುಟ್ಟಪರ್ವಿಯ ಸಾಯಿಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮ, ಪುಣೆಯ ಓಶೋ ಸಮುದಾಯ, ಪಂಜಾಬಿನ ರಾಧಾಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ತೀರದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳ

ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ನಾನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದೆ. ಅವರಿಂದ ಅವರ ನಿಯಮಗಳು ಮುದ್ರಿತಗೊಂಡ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಬಂದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಊಟ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ನಿತ್ಯ ಐದು ಡಾಲರ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯಲು ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಿಮಾಲಯದ ಹರಿದ್ವಾರದ ಬಳಿ ಗಂಗೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ತೀರದ ವೈಕುಂಠ ಧಾಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ನನಗೆ ಈ ವೈಕುಂಠ ಧಾಮ, ಅಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವರ್ಗ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ಅವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ಈ ಚಿತ್ರವೂ ಹಿಡಿಸಿತು : ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಂದಿರವೊಂದಿದೆ. ವಿಶಾಲ ಅಂಗಳ, ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವರಾಂಡ, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಮೆಡಿಟೇಷನ್ ಹಾಲ್, ಒಂದು ಉದ್ದ ಮೇಜು, ಮರದ ಬೆಂಚುಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತಗೊಂಡ ಒಂದು ಡೈನಿಂಗ್ ರೂಮ್. ಆದರೆ ನನಗೆ 'ವಸತಿ ಬಾಡಿಗೆ'ಯ ಮುಂದೆ ಬರೆದಿದ್ದ 'ನೀವು ಬಯಸಿದಷ್ಟನ್ನು ಕೂಡಿ ಅಥವಾ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಕೂಡಿ' - ಈ ವಾಕ್ಯ ತುಂಬಾ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಯಿತು.

ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ನಾನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. "ಆದರೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು? ಅದು ಭಿಕ್ಷುಕರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ರೋಗಿಗಳ ಮತ್ತು ವಿಚಿತ್ರ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಶ" ಎಂದಳು ಅವಳು.

"ಅಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂತದ್ದೂ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ನನಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಮರಳಿ ಬರುವೆ" ಎಂದೆ.

ನಾನು ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಹಿಂದಿ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಹಿಂದಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ಅಲ್ಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಲಂಡನ್- ದಿಲ್ಲಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಏರ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಕೆನಡಿ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನ ಎಕಾನಮಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಕಾಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾರತೀಯರ ಒಂದು ಉದ್ದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಡೆಸ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ ಡೆಸ್ಕ್‌ಗೆ ಕರೆತಂದು ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗ್‌ನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನನಗೆ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಪಾಸ್ ಕೊಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ "ಮೇಡಂ, ಎಕಾನಮಿ ಕ್ಲಾಸ್ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ನಿಮಗೆ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕೊಡಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಶುಭವಾಗಲಿ" ಕಷ್ಟ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಳಿಯಾದದ್ದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಹೀಫ್ರೂ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನ ಮಹಾರಾಜಾ ಲೌಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಂಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ನಾನು ಶಾಪಿಂಗ್ ಆರ್ಕೇಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಹಾಕಿದೆ. ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಕೆಲವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಾನೇಕೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅವರು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. "ಸುಮ್ಮನೆ ಹೀಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದಾಗ ಇದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ನಾನು ಎಲ್ಲರ ಮಾತಿಗೆ ವಸ್ತುವಾದೆ. ಡೆಹರಾಡೂನಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕನೊಬ್ಬ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದ.

"ನಾನು ವೈಕುಂಠ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ದೂರವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಆಶ್ರಮವಿದೆ. ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಗಂಗೆ ಹಾದು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠ ಧಾಮವಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆಶ್ರಮದ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಿ ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ಕೇಳಿರುವೆ. ಅವರು ನಿತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಟೇಷನ್‌ನನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಿಸ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆಂತೆ. ನೀವಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು?"

"ರೈಲು? ಬಸ್ಸು, ಕಾರು? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ನಾನು ಮೂರ್ಮಾಲ್ಕು ದಿನ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ಹೋಟೆಲ್‌ನ ಟ್ರಾವೆಲ್ ಏಜೆಂಟನನ್ನು ಕೇಳಿಬಿಡಿ" ಎಂದೆ.

"ನಾನೀಗಲೇ ಹೇಳಿಬಿಡಿ" ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಕ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಐದು ಗಂಟೆಗಳ ಸಮಯ ಹಿಡಿಯುತ್ತೆ. ನಂತರ ನೀವು ಗಂಗಾತೀರದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ತಿರುವು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ವೈಕುಂಠ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು.

ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಹೊರಡಿ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬಾಡಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಗಲ್ಲ”

ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಡಾಲರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಬಜೆಟ್ ಒಳಗೆ ಇತ್ತು. ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಲಾ ಮೆರೀಡಿಯನ್ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಬು ಹಣವನ್ನು ನನ್ನ ಟ್ರಾವೆಲ್ ಏಜೆಂಟ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿಯ ಇಮ್ಯುಗ್ರೇಶನ್ ಕಸ್ತಮ್ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಾ ವದಂತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಏರ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಓವರ್ ಅಧಿಕಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಇಮ್ಯುಗ್ರೇಶನ್ ಪಂಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಸು ಮಾಡಿಸಿದ. ನನ್ನ ವೀಸಾಕ್ಕೆ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಡೆಹರಾಡೂರಿನ ನನ್ನ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಆ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ತನ್ನ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಲಾ ಮೆರೀಡಿಯನ್ ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಒಂದು ಅಪರಿಚಿತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭವಾದ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಸ್ವಾಗತ ಇನ್ನೇನಿರಲು ಸಾಧ್ಯ? ನಮ್ಮ ವಿಮಾನ ನಡುರಾತ್ರಿ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಹೋಟೆಲ್‌ನ ಏರ್‌ಕಂಡೀಶನ್ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ‘ಡೂ ನಾಟ್ ಡಿಸ್‌ಬರ್ಬ್’ ಎಂದು ಬೋರ್ಡು ಹಾಕಿದ್ದೆ.

ನಾನೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿದ್ರಿಸಿದನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಾಚು ಇನ್ನೂ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ವೇಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಹಗಲಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಲುಪಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಹೋಟೆಲ್‌ನ ಆಪರೇಟರ್ ತಾಯಿಯ ನಂಬರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ರಿಸೀವರನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗಿಟ್ಟಾಗ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಸಿಡುಕು ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. “ಯಾರು?”

“ನಾನು ಮಾಮ್, ನಾನೀಗ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ”

“ಇದೇನು ಫೋನ್ ಮಾಡುವ ಸಮಯವೇ? ಈಗ ರಾತ್ರಿಯ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಅನ್ನೋದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ?” ಅಮ್ಮ ಕಿರುಚಿದಳು.

“ಸಾರಿ ಮಾಮ್, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ನಿದ್ರಿಸಿ”. ಅವಳು ರಿಸೀವರನ್ನು ದಫಾರನೆ ಇಟ್ಟಳು. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೊರತೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

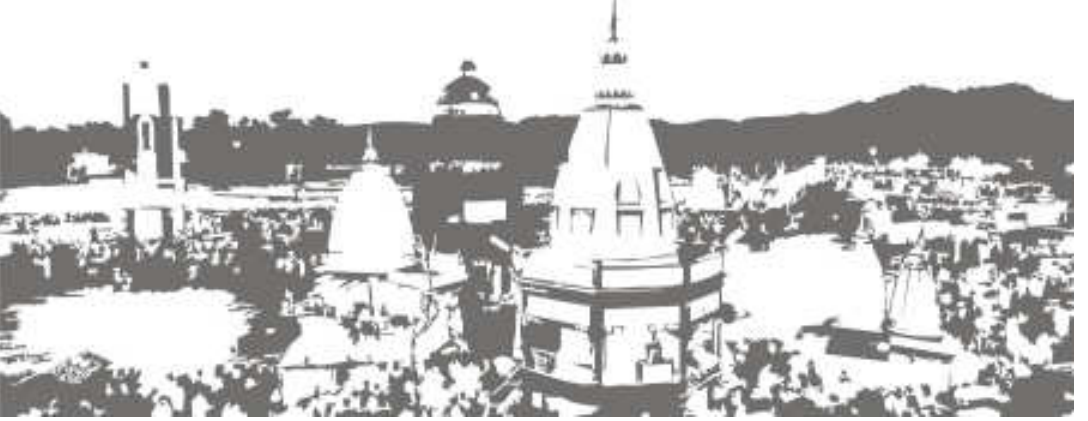
ನನ್ನ ಹೋಟೆಲ್‌ನ ಕೋಣೆ ಅಮೆರಿಕಾದ ಯಾವುದೋ ಹೋಟೆಲ್‌ನ ಕೋಣೆಯಂತಿತ್ತು. ಬಾತ್‌ರೂಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಂಪೂವಿನ ಅನೇಕ ಶೀಶೆಗಳು, ಟೂಥ್‌ಬ್ರಶ್, ಟೂಥ್‌ಪೇಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಶೇವಿಂಗ್ ಕಿಟ್ ಸಹ ಇತ್ತು. ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್ ಸೀಟಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಾಗದದ ರಿಬ್ಬನ್ ಇತ್ತು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಲೀಪ್ ಎಲ್‌ಪ್ಸ್ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೇತು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಸೈಡ್ ಟೇಬಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಿಡಿಯನ್ ಬೈಬಲ್ ಇತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಶೀಘ್ರವೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ, ತಿಂಡಿ ಅಥವಾ ಊಟ ಮಾಡಲು ಹೊರ ಹೊರಟೆ. ನಾನು ರಿಸೆಪ್‌ಶನ್‌ಗೆ ಬಂದಾಗ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಫಿ ಶಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೂಪ್, ಸ್ಯಾಂಡ್‌ವಿಚ್ ಮತ್ತು ಕಾಫಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ನಂತರ ಶಾಪಿಂಗ್ ಆರ್ಕೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಆಭರಣ, ಜಮಖಾನೆಗಳು, ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳು, ಶಾಲ್‌ಗಳು, ಆಂಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಔಷಧಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಬಳಿಯೇ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ಎಲಿವೇಟರ್‌ನಿಂದ ಟಾಪ್ ಫ್ಲೋರ್‌ಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಭವ್ಯ ಬಾರ್ ಮತ್ತು ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್ ಇತ್ತು.

ನಾನು ವಿಶಾಲ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ನಗರದ ಮನಮೋಹಕ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಒಂದು ಅಗಲ ರಸ್ತೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳೇ ತುಂಬಿರುವ ಮರಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನ ಆರ್ಕೆ ಡಿ ಟ್ರಾಯೋಂಫ್‌ನಂತೆ ತೋರುವ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ (ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾಗೇಟ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ) ಹಿಡಿದು ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮಹಲ್ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದವು. ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನವೆಂದು ಗೃಹನಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನನಗೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಹಿಲ್ ನೆನಪಾಯಿತು. ನಾನು ಈ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ ಕಾರುಗಳು, ಬಸ್‌ಗಳು, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ಚಕ್ರದ ವಾಹನಗಳು ರಸ್ತೆಯ

ಇಬ್ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆವಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ದಿಲ್ಲಿ; ಈ ದಿಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ವಾತಾನುಕೂಲಿತ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ, ನಗರದ ಸಂಚಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಯಾತ್ರಿಕರ ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣದ ಸಾಮೀಪ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ನಾವು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಗದ್ದಲ ಗುಂಪಿನ ಬಜಾರುಗಳಿಂದ ಹಾದು ಹೋದೆವು. ಈ ಮೊದಲು ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜನರೇ ಜನರು. ಇದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಭಾರತದಂತೆ ಇತ್ತು.

ನಾನು ದಿಲ್ಲಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನ ಸಂಚರಿಸಿದೆ. ನಾನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಭಿಕ್ಷುಕರು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಏನೂ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾದಚಾರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಬಾರಿಯಂತು ನನ್ನ ನಿತಂಬಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರು. ಇಂಥ ಜನರಿಂದ ಮತ್ತು ಜೇಬುಗಳತ್ತನ ಮಾಡುವವರಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ ನನಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಿತಂಬಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ? ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಾನು ಭಾರತವನ್ನು ಸಮೀಪದಿಂದ ನೋಡಿದೆ.

ನಾನು ಮಾರ್ಚ್ 1, 1980ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ವೈಕುಂಠ

ಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ನನ್ನ ಡ್ರೈವರ್ ಸಿಖ್ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದು ಬಣ್ಣದ ಪೇಟ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಕಾರ್ಟ್ ಆಗಿ ಕಾಣಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಅವನಿಗೆ “ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲಿರಲಿ, ನಾನೇನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳೇನಿ. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೆ.

“ಸರಿ, ಮೇಡಂ. ನಾವು ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೀನಿ. ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯಬಹುದು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೀತೀನಿ”.

ಹೀಗೆ ಆಯಿತು. ನಾವು ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಳಕು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋದೆವು. ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರುಗಳು, ಬಸ್‌ಗಳು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಕಲ್‌ಗಳಿಂದ ರಸ್ತೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಡ್ರೈವರ್ ಒಂದೆ ಸಮನೆ ಹಾರ್ನ್ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ನೋಡಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕಾವಲಿಯಂತೆ ಸಮತಲವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಗೋಧಿ, ಮಾವಿನ ತೋಟಗಳ ಹಸಿರು ಇದ್ದು, ಇವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ಧೂಳು ತುಂಬಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಧೂಳು ಮತ್ತು ಗದ್ದಲದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಕಾರಿನ

ಗ್ಲಾಸನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದೆವು. ವಾತಾನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ನಾನು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಕಾರು ಚೀತಾ ಪಾಯಿಂಟ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಫಾಸ್ಟ್-ಫುಡ್ ಜಾಯಿಂಟ್‌ನ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು.

“ಮೇಡಂ, ನಾನು ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಅರ್ಧಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರ್ತೀನಿ” ಡ್ರೈವರ್ ಹೇಳಿದ.

ನಾನು ಎಸ್‌ಪ್ರೆಸೋ ಮತ್ತು ಚೀಜ್‌ಬರ್ಗ್‌ರಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದೆ. ಎಸ್‌ಪ್ರೆಸೋದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು ನೋರೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಚೀಜ್‌ಬರ್ಗ್ ಶಾಖಾಹಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈ ಎರಡೂ ಹಿಡಿಸಿದವು. ನಾನು ಬಿಲ್ ಪಾವತಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೈತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಹೂವುಗಳು, ಬಾತುಕೋಳಿಗಳು, ಟರ್ಕಿ ಕೋಳಿಗಳು, ಗಿಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಂಜರಗಳಿದ್ದವು. ನಾನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳೆದು ನಂತರ ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತೆ. ಆ ಸ್ಥಳ ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ನಿಲ್ದಾಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ನಾವು ಹೊರಟೆವು. ದೂರದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕಾಣಿಸಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಏರುತಗ್ಗಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಕಾಡು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವೇ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕಡು ಕೆಂಪು ವರ್ಣದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ಕಾಡಿನ ಬೆಳಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ನಾನು ಬಹುಶಃ ನಿದ್ರಿಸಿದೆ. ಡ್ರೈವರ್ “ಮೇಡಂ, ಹರಿದ್ವಾರ! ಪವಿತ್ರ ನಗರ. ಹರ್ ಕಿ ಪೌಡಿ, ಗಂಗೆಯ ಒಳಗೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನನಗೆಚ್ಚರವಾಯಿತು.

ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂದಣಿಯ ಬಜಾರಿನಿಂದ ಹಾದು ಹೋದಾಗ ನದಿಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬಂದವು. ನನ್ನ ಎಡಗಡೆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಗೋಡೆಗಳು ಕಂಡರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನದಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಕಣಿವೆ ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ನಾವು ಅಂಕು-ಡೊಂಕು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದೆವು. ಅನೇಕ ಮಂದಿರಗಳು ಮತ್ತು ಬೂದಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ, ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ ಸಾಧುಗಳು ನಮ್ಮ ಬಳಿಯಿಂದ ಹಾದು ಹೋದರು. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ನಾವು ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಹೊರಳಿ ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳುಳ್ಳ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತ ಗಂಗೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಸಮತಲವಾಗಿದ್ದು ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲೊಂದು ವಿಶಾಲ ಶ್ವೇತ ಗೋಡೆಯಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೇಟಿತ್ತು.

“ಮೇಡಂ, ವೈಕುಂಠ ಧಾಮ!” ಡ್ರೈವರ್ ಗೆಲುವಿನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಿ ಒಳಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ಮಂದಿರ, ಪ್ರಾಂಗಣ, ಕೋಣೆಗಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಗಂಗೆಯ ತೀರದ ಮಾರ್ಗ ದೇವವಾರು ಮತ್ತು ಫರ್ ಮರಗಳ ಕಂಪುಸೂಸುವ ಗಾಳಿ, ಬಂಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಹಾದುಹೋಗುವ ನದಿಯ ಕಲರವ ಮಾತ್ರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತು.

ನಾನು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ಅವನ ಹಣದೊಂದಿಗೆ, ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯ ‘ಟಿಪ್ಸ್’ ಸಹ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಹರಿದ್ವಾರ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸಿಕ್ಕರು. ನಾನು ರಿಸೆಪ್ಷನ್ ಕೌಂಟರ್‌ನಡೆಗೆ ಹೋದೆ.

“ಯಸ್ ಮೇಡಂ”, ಡೆಸ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ ನೀವು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಮಾರ್‌ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ಲೂಮ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ನಿಮಗೊಂದು ರೂಮ್ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಿಮಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಜೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಊಟ. ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಮದ್ಯ ಅಥವಾ ಸಿಗರೇಟ್ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೋಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ನಂತರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ”.

ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆ, ದಿಂಬು ಮತ್ತು ರಗ್ಗುಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ, ಒಂದು ಮೇಜು, ಒಂದು ದೀಪ, ಒಂದು ಫ್ಯಾನ್, ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ

ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಿವ. ಶಿವನ ಜಡೆಯಿಂದ ಗಂಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಬೋಳು ತಲೆಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿದ್ದರು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಮತ್ತು ಆಡಂಬರ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಮಹಾಪಾಪವೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ನಂತರ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.

“ಬಾತ್‌ರೂಮ್ ಇಲ್ಲವಾ?” ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

“ಮೇಡಂ, ಬಾತ್‌ರೂಮ್ ಹೊರಗಿದೆ, ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು” ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂಗಳದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಗೋಡೆಯ ಒಂದು ಬಾಗಿಲೆಡೆಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ. “ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಿದೆ. ಎರಡು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾಡೆಲ್ ಬಾತ್‌ರೂಮುಗಳು, ಉಳಿದವು ಭಾರತೀಯ ಶೈಲಿಯ ಬಾತ್‌ರೂಮುಗಳು. ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಂಪು ಬಳಸಲು ಬಯಸಿದರೆ ವಾತ್‌ರೂಮ್ ಸಹ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಂಪುವನ್ನು ಗಂಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ.”

ಅವನು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೆ. ಈ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದೆ, ಆದರೂ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನಂತರ ಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಜಪ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಜಪದ ನಂತರ ಅವರು ಹಾಡು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಕೊನೆಯ ಶಬ್ದ ‘ಹರೇ’ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಶಬ್ದ ತುಂಬಾ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹಾಡು ನಿಂತು ವರಾಂಡದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನದ ವೇಳೆಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಧೈರ್ಯವಹಿಸಿ, ಡೈನಿಂಗ್ ರೂಮನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಜನ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವೇಷಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಡಜನ್ ಬಿಳಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ನೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು. ನಾನು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ‘ನಮಸ್ತೆ’ ಎಂದು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದೆ.

ನಾಲ್ಕು ವರೆಗಿಂತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಕುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಎದ್ದುನಿಂತು ಹೇಳಿದಳು “ಸಹೋದರಿ, ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಕೂತ್ಕೋ”. ನಾನು ಅವಳ ಬಳಿ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ.

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪುತಲಿ ಅಂಥ. ಇದರರ್ಥ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ. ನಾನು ಗುಜರಾತಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು?”

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾರ್‌ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ಲೂಮ್ ಅಂತ. ನಾನು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಕೈಕುಲುಕಿದೆವು. ಅವಳ ಕೈ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮಗುವಿನಂತಿದ್ದು ಸಿಲ್ಕಿನಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು.

ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಪ್ಲೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಓರ್ವ ಜರ್ಮನ್ ಶಿಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪೊಂದು ಟೀಬಾಲ್‌ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತ ಸೌಟುಗಳಿಂದ ಅನ್ನ, ಸಾರು ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಪ್ಲೇಟಿಗೆ ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಚಮಚಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಫೋರ್ಕುಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ನನ್ನ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಊಟ ಮಾಡಿದೆ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕಳವಳವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಕಲಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನನಗೆ ನಾನೇ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡೆ. ನಮಗೆ ಪೇಡಾ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಾನು ನನ್ನೆದುರಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೀರಿನ ಗ್ಲಾಸ್‌ನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪುತಲಿ ನನ್ನ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದಳು, “ಗಂಗಾಜಲ ಸಹೋದರಿ, ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯ ನೀರು ಇದು. ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ”.

“ನಾನು ಊಟದೊಂದಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯೊಲ್ಲ”. ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆ.

ನಾವು ಹಾಲ್‌ನ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇಸನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ತೊಳೆದು ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿದೆವು. ಅನೇಕ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಬಂದು ನನಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ನರು,

ಆಸ್ತೇಲಿಯನ್ನರು, ಅಮೆರಿಕನ್ನರು, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಪುತಲಿ ತನ್ನ 'ಶೋಧನೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಳು.

“ನಿನಗೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಬೇಸರವಾಗಲ್ಲ? ನನಗಂತೂ ರಾತ್ರಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತೆ. ನಾನು ರಾತ್ರಿ ಡಾರ್‌ಮಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮಹಿಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಲಗ್ತೀನಿ”.

“ನನಗಂತೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸದಾ ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆ ನಿದ್ರೆ ಸಹ ಬರುತ್ತೆ”.

“ಸರಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀವಿ. ಇದು ಆಶ್ರಮದ ನಿತ್ಯ ದಿನಚರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ”.

ನಾನು ಪುತಲಿಗೆ ಗುಡ್‌ನೈಟ್ ಹೇಳಿ ನಿದ್ರಿಸಲು ಹೋದೆ. ಆರಾಮದಾಯಕವಲ್ಲದ ಹಾಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಮರದಂತಹ ದಿಂಬುಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನನಗೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಶ್ರಮದ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದಾಗ ನಾನಿನ್ನೂ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ನಂತರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಯಾರೋ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಟ್ಟಿದರು. ನಂತರ ಪುತಲಿಯ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. “ಮಾರ್‌ಗ್ರೇಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ಸ್ನಾನದ ವೇಳೆಯಾಯ್ತು”. ಅವಳು ಒಳ ಬರಲು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾ ಕೇಳಿದೆ. “ಸ್ನಾನ ಅಂದರೇನು?”

“ಪವಿತ್ರ ಮುಳುಗು. ಆದರೆ ಮೊದಲು ಸಂಡಾಸು”

“ಅದೇನು?”

“ಅದೇ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್, ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಾಬೂನಿನಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ನದಿಗೆ ಸಾಬೂನು ಒಯ್ಯಲು ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ”. ಅವಳ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಫ್ಲಾಶ್‌ಲೈಟ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲೋಟವಿತ್ತು. “ನೀನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಟವಲ್‌ನ್ನು ತಗೋ, ನಾನು ನಿನಗೆ ದಾರಿ ಹೇಳ್ತೀನಿ”.

ಇನ್ನೂ ಅಂಧಕಾರವಿತ್ತು. ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮೂಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಗಳದ ಮಂದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್‌ಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಭೂತದಂತಹ ಆಕೃತಿಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ತಂದ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್ ರೋಲಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೇಪರನ್ನು ಹರಿದು, ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್‌ಗೌನ್‌ನ ಜೇಬಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡೆ. ಹೆಗಲಿಗೆ ಟವಲ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಪುತಲಿಯ ಫ್ಲಾಶ್‌ಲೈಟ್‌ನ ಹಿಂದಿಂದ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್‌ಗೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ಹೊರ ಬಂದಾಗ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕೂತು ಫ್ಲಾಶ್‌ಲೈಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಾಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಂಕುಡೊಂಕಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಾನು ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಟು ನದಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದೆ. ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಮೂಡಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಮನಮೋಹಕ ದೃಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ವಿಶಾಲ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಾಲ ಬೆಟ್ಟವಿತ್ತು. ತೆಳು ನೀಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಮಧ್ಯೆ ಬಂಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಳು ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಗದ್ದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾ ಸಮತಲ ಪ್ರದೇಶದೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ನದಿ. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯಲು ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂದೆ. ನಂತರ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದೆಡೆಗೆ ಎತ್ತಿ 'ಇದು ಸ್ವರ್ಗ' ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ.

“ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ” ಪುತಲಿ ಹೇಳಿದಳು. “ಅದಕ್ಕೇ ಇದನ್ನು ವೈಕುಂಠವನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಕು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ ಪೂರೈಸೋಣ. ಆಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಗಂಡಸರು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಕೊಳಕು ಮನಸ್ಸಿನವರಿರುತ್ತಾರೆ. “ರಸ್ತೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಇಬ್ಬಾಗುವಾಗಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಮುಖ್ಯಧಾರೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದ್ವೀಪದಂತಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಲ್ಪಟ್ಟ ಆಳವಿಲ್ಲದ, ಮುಂದು ಮುಂದು ಸಾಗುವ ನೀರಿನ ಧಾರೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಜಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಂಭಾಗದಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರಿದ್ದರು. ಪುತಲಿ ತನ್ನ ಫ್ಲಾಶ್‌ಲೈಟ್, ಲೋಟಾ ಮತ್ತು ಟವಲನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸೀರೆ ಧರಿಸಿಯೇ ನೀರಿಗಿಳಿದು “ಓಹ್... ತುಂಬಾ ತಣ್ಣಗೆ... ಹರಿ ಓಂ, ಹರಿ ಓಂ ಸಿಸ್ಟರ್ ನೀನೂ ಬಂದ್ಬಿಡು” ಎಂದಳು.

ನಾನು ನನ್ನ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನ್ ಕಳಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬೆತ್ತಲಾಗಿ ನಿಂತೆ. ನಂತರ ತಕ್ಷಣ ನೀರಿಗಿಳಿದೆ. ನೀರು ತುಂಬಾ ತಣ್ಣಗೆತ್ತು. ಹಿಮದಂತೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಭುಜಗಳು, ತೊಡೆಗಳು, ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಎದೆಯನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕತ್ತಿನವರೆಗೆ ನೀರಿಗಿಳಿದೆ. ಕಡೆಗೆ “ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣವಿದ್ದರೂ ಐಸಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವೆ” ಎಂದು ಕಿರುಚಿ ನನ್ನ ಟವಲ್ ಇದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಓಡಿದೆ.

ಪುತಲಿ ಸೊಂಟದವರೆಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಟ್ಟಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಅವಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

“ಮಾರ್‌ಗ್ರೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ನಿನ್ನ ಶರೀರ ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ” ಹೀಗೆಂದು ಅವಳು ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಣ್ಣನೆಯ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ಎಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡವಾಗಿವೆ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ನನ್ನದೂ ಇದೆ, ನೋಡು” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು.

ಅವಳು ತನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ, ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, “ಎಳೆ ಮಾವಿನಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿವೆ” ಎಂದಳು.

“ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆ ಇಲ್ಲ. ಇವು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಂದವಾಗಿವೆ. ನೀನೀಗ ಒಣಗಿದ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟೋ ಇಲ್ಲದಿದ್ದೆ ಥಂಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತೆ” ಎಂದೆ.

ನಾವು ಟವಲ್‌ಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಶರೀರ ಕೆಂಪಾಗುವವರೆಗೂ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ಒರೆಸಿಕೊಂಡೆವು. ಇದರಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅವಳು ಒಂದು ಒಣ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟಳು. ನಾನು ನನ್ನ ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಗೌನ್ ಧರಿಸಿದೆ. ಪುತಲಿ ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಶೀಘ್ರವೇ ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಯವನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊಡವಿ ಹಾಕಿದೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅವಳು ಮಗು ತಾನೇ.

ಮರಳಿ ನಾವು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಒಂದು ಸುಂದರ, ಅಮೃತಶಿಲೆಯ ವಿಗ್ರಹವಿತ್ತು. ಅವನ ಜಟಿಯಿಂದ ಗಂಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ವಿಗ್ರಹ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೆಳಕಿನಿಂದಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ತಾಜಾ ಹೂಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಗಳು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಂದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಮೋಹಕ ನೋಟವಾಗಿತ್ತು. ಪೂಜೆಯ ನಂತರ ನಮಗೆ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಯೋಗಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅವು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದ್ದವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಆಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥಳಾಗಿದ್ದೆ.

ಯೋಗದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು “ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲನೆ ಶೀಘ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗುತ್ತದೆ”. ನನಗೆ ಅವರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮದುಳನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಮದುಳಿನಿಂದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಓಡಿಸದಾದೆ, ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸದಾದೆ.

ಮೆಡಿಟೇಷನ್ ನಂತರ ಓರ್ವ ದಿನದ ಕೆಲಸಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದ- ಯಾರು ಕಿಚನ್‌ಗಾರ್ಡನ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾರು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಚ್ಚಬೇಕು, ಯಾರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾರು ಬಡಿಸಬೇಕು, ಯಾರು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ. “ನಾವು ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದ ಸಹೋದರಿ ಮಾರ್ಗ್ರೇಟ್‌ಗೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದ. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ನಾನು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ ‘ನಮಸ್ಕಾರ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇನೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ’. ನಾವು ಪೂರಿ, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹರ್ಬಲ್ ಟೀಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದೆವು. ಕಡೆಗೆ ಸಂಜೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಡಲಾಯಿತು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ರಿಸೆಪ್ಷನಿಸ್ಟ್ ಬಂದು ನನಗೆ “ತಿಂಡಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ. “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕಡೇಪಕ್ಷ ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ, ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಪುತಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಆದೇಶದಂತೆ ಅವರ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರದಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೋಹಕ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದೆ.

“ನೀನು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಮಾರ್ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ಲೂಮ್ ಅಲ್ಲವೇ?. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಯಾವುದನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದಿದ್ದೆಯೋ ಅದು ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದೆಯೇ?” ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು ನನ್ನ ವಿಲಾಸ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರಿಗೆ, ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯೂ ಸಹ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ವಿಚ್ಛೇದನಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವರೂ ಸಹ ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. “ಅವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು. ನಾನು ತುಂಬಾ ಚಿಂತಿತಳಾಗಿದ್ದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಬದುಕಿನಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆಗಲೇ ನನಗೆ ವೈಕುಂಠ ಧಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಈಗ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ನಾನೇನು ನೋಡಿದನೋ, ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅವರನ್ನೆ ನೋಡಿದೆ.

“ಒಳ್ಳೇದು, ಒಳ್ಳೇದು” ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಉಜ್ಜುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. “ನೀನಿಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?”

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರೀರವನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿರುವ ಕೊಳಕುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ; ಹಾಂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿರಲು ಆದೇಶಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆ, ನಾನಿಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುವೆ. ನಿತ್ಯ ಹತ್ತು ಡಾಲರ್ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ ಆದರೆ ನಾನಿಷ್ಟೇ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ”.

“ನೀನು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ ಮಹತ್ವದ್ದಲ್ಲ” ಅವರು ಹೇಳಿದರು. “ಏನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದರೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಭೇಟಿಯಾಗು, ಹಿಂಜರಿಕೆ ಬೇಡ. ಪುತಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವಳು. ಆದರೆ ಅವಳದೇ ಆದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಬಹುಶಃ ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು”

ನಾನು ಅವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಹೊರಡಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಪುತಲಿ ಓಡೋಡಿ ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು.

“ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೆ. ಅವರೇನು ಕೇಳಿದರು? ನೀನೇನು ಹೇಳಿದೆ? ಹೇಳು... ಹೇಳು” ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ನಂತರ ‘ನೀನೇಕೆ ವೈಕುಂಠ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದೆ?’ ಎಂದು ಪುತಲಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಸಿಸ್ಟರ್, ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ನಾನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ವರ್ಷ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಓರ್ವ ಶ್ರೀಮಂತ ಗುಜರಾತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೇವಲ ‘ಸೆಕ್ಸ್’ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ದಿನವೂ ಮಾಡಿದ. ನನಗೆ ‘ಸೆಕ್ಸ್’ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿದೆ. ಗಂಡಸರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದೆ. ‘ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮರಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ನಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೇನೆ’ ಎಂದು. ನನಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ವೈದ್ಯರು, ಮನೋವೈದ್ಯರು, ಸಾಧು-ಸಂತರು... ಹೀಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಭರವಸೆಯಿದ್ದವರ ಬಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾನು ಇವರೆಲ್ಲರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗೆ, ಕೆಲವು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಸದ್ಯ ನಮ್ಮಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತೆಂದು ಅವರಿಗೂ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಮರಳಿ ಹೋಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ವೈಕುಂಠಧಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಲು-ಸಾಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.” ಪುತಲಿ ತುಂಬಾ ಭಾವುಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಇನ್ನೇನು ರೋಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತೂ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು.

ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ವೈಕುಂಠಧಾಮದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಬದುಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂದು ಮನಗಂಡೆ. ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ, ನನ್ನ ಅಮೆರಿಕನ್ ಉಡುಪುಗಳಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಯೋಗಾಸನ ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ಕರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಶಿರ್ಷಾಸನ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಬೆತ್ತಲೆ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಕಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದವು. ನೋಣಗಳು ಬಂದು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಶ್ರಮದ ಕೆಲವು ಬಿಳಿ ಹೆಂಗಸರು ಸೀರೆ ಉಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವರು ಸಲ್ವಾರ್ ಕಮೀಜ್ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಸೀರೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಲ್ವಾರ್ ಕಮೀಜ್ ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವೆನಿಸಿತು. ನಾನು ನನ್ನಷ್ಟೇ ನೀಳಕಾಯದ ಜರ್ಮನ್ ಮಹಿಳೆಗೆ, ‘ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಲ್ವಾರ್ ಕಮೀಜ್ ಖರೀದಿಸಿದಿರಿ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಅವಳು ‘ಇಲ್ಲೇ ಕೊಂಡೆ, ಇದೇ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಂಗಡಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ’ ಎಂದಳು. ನಾನು ಪುತಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವಳು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ಮಾರ್ಗ್‌ಗೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ನಾನೆಂದೂ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲ್ಲ ಅಂತ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೋದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಹೊತ್ಕೊಂಡಿರಾರೆ ಅಷ್ಟೆ!” ಪುತಲಿಯ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೂ ಮೀರಿದವು.

ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಹೊರಟೆ. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಸಾಮಾನುಗಳಿದ್ದವು. ಉಪ್ಪು, ಕಪ್ಪುಮೆಣಸು, ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ, ಊದುಕಡ್ಡಿ, ಕುಂಕುಮ, ಮೇಣದಬತ್ತಿಗಳು, ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆನಾಶಕ ಬತ್ತಿಗಳು... ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಕ್ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ತಾನ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ರೆಡಿಮೇಡ್ ಕಮೀಜ್‌ಗಳು ಇದ್ದವು. ನಾನು ಒಂದು ಕಮೀಜ್‌ನ್ನು ನನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳತೆ ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು.

“ಮೇಮ್‌ಸಾಬ್, ನಾನು ದರ್ಜಿಯ ಕರೆಯುವೆ” ಅಂಗಡಿಯವನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಯಾರನ್ನೋ ಕರೆದ. ಅಂಗಡಿಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಇಂಚ್‌ಟೀಪ್ ಹಿಡಿದು ಬಂದ. ಅವನ ಒಂದು ಕಿವಿಗೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವನು ಒಂದು ತುಂಡು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಳತೆ ಬರೆದುಕೊಂಡ.

“ನೀವೀಗ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಅಂಗಡಿಯವನು ಹೇಳಿದ.

ನನ್ನ ತಲೆಗೂದಲುಗಳ ಸುವರ್ಣವರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಹತ್ತಿಯ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಜನಪ್ರಿಯ ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಜೊತೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೊಲಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾರನೇ ದಿನ ನಿಮಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಅಂಗಡಿಯವನು ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಸೊಳ್ಳೆನಾಶಕ ದ್ರವಗಳು ಮತ್ತು ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಪುತಲಿಗೂ ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ನಾನು ಆಶ್ರಮ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನೆನಪಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಪುತಲಿ ನನಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕ್ರಮೇಣ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳೂ ಸಡಿಲಗೊಂಡು, ನಾನು ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದೆನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ಫ್ಯಾನಿನ ಕೆಳಗೆ ಬೆತ್ತಲಾಗಿ ಮಲಗಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಳುಗು ಹಾಕಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪುತಲಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಪುತಲಿ ಆಶ್ರಮದ ಹೊರಗೆ ಈ ಒಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದಳು.

ವೈಕುಂಠಧಾಮದಲ್ಲಿ ಪುತಲಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಂತಿದ್ದ ಅವಳು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಗೆಯ ಹಾದಿ ನಾಲೆಯಂತಿದ್ದು ಅದು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೂ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರುಾಲಾ, ಋಷಿಕೇಶ, ಹರಿದ್ವಾರ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಲು, ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯಲು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಓದಿದ್ದು, ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯೇನು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದೆಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನನಗೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ನನಗೆ ಮದ್ಯ ಅಥವಾ ಧೂಮಪಾನದ ಕೊರತೆ ಕಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಸೆಕ್ಸ್’ ಅಂತೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ, ಆಶ್ರಮದವರೆಗಿನ ಈ ಒಂದು ಹಾದಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಔಷಧಿಗೆ ತರುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ. ನಾವು ಸಮೀಪದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ದೂರದವರೆಗೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಚೀಲಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಜಿಂಕೆಗಳು, ಆನೆಗಳ ತಾಜಾ ಲದ್ದಿ ಮತ್ತು ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತಳಾದೆ. ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನೋಡಿದ ಕುತೂಹಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪುತಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲಾ “ಹೌದಾ?” ಎಂದಷ್ಟೇ ಕೇಳಿದರು. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇದರಿಂದ ಮನಗಂಡೆ.

ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಮಂದಿರಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಅಂಗಡಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡ ಸಾಧುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಡಜನ್ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಧೂಳಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ 'ಲಿಂಗ'ಗಳು ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

“ಇವರಾರು?” ನಾನು ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಕ ಕೂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಇವರು ನಾಗಾಗಳು, ನಗ್ನ ಸಾಧುಗಳು”

“ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಯಾಕೆ?”

“ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಅವನು ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ.

ಭಾರತೀಯರು ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರಳಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳು ನಾಗಾ ಸಾಧುಗಳ ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಇವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆತಾಗ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರ ಲಿಂಗಗಳು ಸೆಟೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ಉತ್ಸುಕತೆಯನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬಿಸಿಲು ಕಾಡಿತು. ಹಿಮಾಲಯದ ಉನ್ನತ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯೂ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ದಿನ ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳು ಬಿದ್ದವು. ರಾತ್ರಿಯಿಡಿ ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗು. ಬೆಟ್ಟಗಳು ಗುಡುಗುಗಳಿಂದ ಮಾರ್ದನಿಸಿದವು. ನಂತರ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಂತು, ಹಗಲು ಮತ್ತೆ ತೀವ್ರ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಹಗಲಿಡೀ ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಕೂಗಿದವು. ನಾನು ಬ್ರೇನ್‌ಫೀವರ್ ಪಕ್ಷಿಯ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂಗಾರಿನ ಅಗ್ರಧೂತನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಮೂರನೆಯ ವಾರದವರೆಗೆ ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಮೋಡದ ಒಂದು ತುಂಡೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತು ಪುತಲಿ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ನೀರು ಹಿಮಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಬುಡಮೇಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹರಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯಾಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮಜವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಆಶ್ರಮದ ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಶ್ಯಾಂಪು ಬಾಟಲಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಮಗ್ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪುತಲಿ ನನ್ನ ತಲೆಗೂದಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ-ಉಜ್ಜಿ ಮಗ್‌ನಿಂದ ತಣ್ಣನೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವಳು “ನಿನ್ನ ತಲೆಗೂದಲು ಚಿನ್ನದ ನೂಲಿನಂತಿದ್ದು ಅದೆಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ತಲೆಗೂದಲುಗಳು ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದು ಇಲಿ ಬಾಲದಂತೆ ನೇತಾಡುತ್ತದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಮೂರ್ಖತನ ಮಾತನಾಡಬೇಡ, ನಿನ್ನ ತಲೆಗೂದಲುಗಳು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ” ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪುತಲಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೂನ್ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳು ‘ನೀವು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀರಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರೊಂದು ಟ್ರಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದು ಲಂಚನ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ‘ಗಂಗಿ ಆರತಿ’ಯ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಅವರನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆತರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಷ್ಕಿಗೊಂಡೆ. ನಾನು ಪುತಲಿಯನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ವಿಚಲಿತಳಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ನಾನಿವತ್ತು ಸಂಜೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಗಂಗಿಗೆ ಹೋಗಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ” ಅವಳು ವ್ಯಗ್ರವಾದಳು.

“ಹರಿದ್ವಾರದಿಂದ ನಿನಗೇನಾದರೂ ತರಲೇ?” ನಾನು ಅವಳ ಕೋಪವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಅವಳು ಹೆಗಲು ಕುಣಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು.

ನಾವು ವೈಕುಂಠಧಾಮದಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ತೀವ್ರ ಬಿಸಿಲಿತ್ತು. ಹರಿದ್ವಾರ ತಲುಪಿದ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ನಾವು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯನ್ನು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ 'ಆರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಲೆ ವಾಪಸ್ ಬರುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದವು. ಅವರ ಬಳಿ ಕ್ಯಾಮರ ಇದ್ದು ಅವರು ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಪೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪುತಲಿಗೆ ಕೊಳ್ಳುವಂತದ್ದು ಏನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಗಾಜಿನ ಒಂದು ಡೆಜನ್ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಸ್ಯಾಫ್ಟ್ ಕೊಂಡೆ; ಸ್ಯಾಫ್ಟ್‌ನ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ರಾಮ ರಾಮ' ಎಂದು ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ನಾನು ಕಣಿವೆಗಳೆಡೆಗೆ ಹೋದೆ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಆರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುವ 'ಹರ್ ಕಿ ಪೌಡಿ'ಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ.

ನಾನು ಅನೇಕ ಮಂದಿರಗಳಿಂದ ಹಾದು ಹೋದೆ. ಯಾವ ಮಂದಿರವೂ ಸುಂದರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಂದರ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಹಸುಗಳು, ಸಾಧುಗಳ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಐದಾರು ಜನ ಸಾಧುಗಳು ಕೂತು ಹುಕ್ಕಾ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಸುಂದರ ನವ ಯುವಕ ತನ್ನ ಗುಪ್ತಾಂಗವನ್ನು ಲಂಗೋಟಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನೇರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ತನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದಾಗ ಹುಕ್ಕಾ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ.

ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂಧಿಸಿದವು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಕಣ್ಣೋಟದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೋದೆ, ನಾನು ಸಮ್ಮೋಹನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

"ಹೆಣ್ಣೇ, ಬಾ" ಅವನು ಕುಟಿಲ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ನಾನು ಹೋಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ಕೂತೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಹುಕ್ಕಾದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಮ್ ಎಳೆದು ಸೇದಿ ನೋಡು ಎಂದು ಹುಕ್ಕಾವನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಚಾಚಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ನಾನು ಹುಕ್ಕಾ ಪಡೆದು ಅವನಂತೆಯೇ ಕೈಗಳಿಂದ ಅಂಗೈಗಳನ್ನು ತಗ್ಗು ಮಾಡಿ ದಮ್ ಎಳೆದೆ. ಅದು ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ ಮಾದಕ ವಸ್ತುವಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದು ಗಾಂಜಾ ಆಗಿತ್ತು. ನಾನು ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು. ನನಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಿತು.

"ಇಷ್ಟವಾಯ್ತು? ಸಾಧುಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡು" ಅವನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದ.

ನಾನು ಪರ್ಸ್ ತೆಗೆದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನು ಬೆಳಕಿಗೆ ನೋಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಲಂಗೋಟಿಯೊಳಗೆ ತೂರಿಸಿಕೊಂಡ. ಅವನು ತನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕುಟಿಲ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದೆ ಸಮನೆ ನನ್ನ ಕೇಶರಾಶಿ ಮತ್ತು ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಲಂಗೋಟಿ ಕಳಚಿ "ಇಷ್ಟವಾಯ್ತು? ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೊಟ್ಟರೆ...."

ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಾರೆನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಅವನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ, ದೃಢಚಿತ್ತದಿಂದ 'ಇಲ್ಲ, ಇಂದಲ್ಲ; ನಾನೀಗಲೇ ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತೆ. ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ತಡಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿದ 'ಹರ್ ಕಿ ಪೌಡಿ'ಯೆಡೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದೆ.

ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳು ಆವರಿಸಿದವು. ಗಾಳಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳದವರೆಗೆ ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲಿನ ಆರ್ಭಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಆರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಳೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ನೇರವಾಗಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಿರ್ದರಿಸಿದೆ. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ

ಹುಡುಕುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಯ್ದು, ಚಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳು ಬಂದರು. ಅವರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಯ್ದಿದ್ದು, ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳನ್ನು ಶರ್ಟ್ ಒಳಗೆ ತೂರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 'ಎಂಥಾ ಮಳೆ, ನಾವು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರ ಒಣಗಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಜರ್ಮನ್ ಪತಿ ಹೇಳಿದ.

ಮಳೆ ಒಂದೆ ಸಮನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಚಳಿಯಿಂದ ಕಂಪಿಸಿದೆ. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ದೇಸಿ ಮದ್ಯದಂಗಡಿಯ ಎದುರಿನಿಂದ ಹಾದು ಹೋದೆವು. ನಾನು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. "ನನಗೆ ವಿಸ್ಕಿ ಅಥವಾ ರಮ್‌ನ ಗುಟುಕು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ಮೋನಿಯಾ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಜಿನ್ ಬಾಟಲಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೆ; ಕಾರಣ ಅದು ನೀರಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಟಲಿಯ ಲೇಬಲ್ ಹರಿದು ಹಾಕಲು ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನು ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದ ನೀರಿನ ಬಕೀಟಿಗೆ ಬಾಟಲಿಯನ್ನು ಅದ್ದಿ ಆ ಲೇಬಲ್ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ. ಅವನು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಒಂದು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದು, ಬಾಟಲಿಯನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ, "ಬೇಡ ಧನ್ಯವಾದಗಳು; ಇದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ" ಎಂದು ಪತಿ ಹೇಳಿದರು. 'ಕಾನೂನಿಗೆ ಗೋಲಿ ಹೊಡಿ, ನಾನೊಂದು ಅಪರಿಚಿತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಳಿಯಿಂದ ಸಾಯಲು ಬಯಸಲ್ಲ' ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಜಿನ್ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಮ್ಮದಿಯೆನಿಸಿತು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಗುಟುಕುಗಳನ್ನು ಗುಟುಕರಿಸಿದೆ.

ವೈಕುಂಠಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪುತಲಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರಿಸಲು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವಳು ನನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದು "ಮಾರ್‌ಗ್ರೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಸಾಯುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿದ್ದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ನೋಡೋಣ, ನೀರು ಹೇಗೆ ಜಿನುಗುತ್ತಿದೆ" ಎಂದಳು.

ನಾನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಒದ್ದೆಯಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿದೆ. ಪುತಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಟವಲ್‌ನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ಒರಿಸಿದಳು. ನಾನು ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನ್ ತೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದಳು.

"ನೀನೀಗ ತಕ್ಷಣ ಮಲಗಬೇಕು. ನಿನಗಾಗಿ ಕಿಚನ್‌ನಿಂದ ತಿನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಂತ ನೋಡೋಣಿ".

"ನನಗೇನೂ ಬೇಡ. ಸದ್ಯ ಈ ನಡುವುನು ನಿಂತರೆ ಸಾಕು" ಎಂದೆ.

"ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಮಲಗಲು ಬಿಡಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಬಹುದು" ಪುತಲಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆದೇಶವಿತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಪುತಲಿ ಮಂಚ ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಂಚದ ಬಳಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನದಿಂದ ಮಲಗಿ, ನಂತರ ನನ್ನ ನಾಡಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಚಾಚಿದಳು.

"ಜ್ವರವಂತೂ ಇಲ್ಲ, ಆದ್ರೆ ನೀನೀಗಲೂ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ, ನೀನು ಓಂ ಆರೋಗ್ಯಮ್ ಹೇಳಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಯಿಸುತ್ತದೆ"

"ಓಂ ಆರೋಗ್ಯಮ್" ಎಂದು ನಾನು ಕಟಕಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದೆ.

"ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿನೊಂದಿಗೆ ಮಲಗಿ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡೋಣಿ" ಪುತಲಿ, ಸರಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಮಲಗಿದಳು. ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ, ನಾನಿನ್ನು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಬೆಚ್ಚನೆ ದೇಹ ಹಿತವೆನಿಸಿತು. ನಾನವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಅತಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ವಕ್ರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ನಾನು ನನ್ನ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಗೌನಿನ ಎದುರು ಭಾಗವನ್ನು ಅವಳು ನೇರವಾಗಿ ನನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಬಿಚ್ಚಿದೆ. ಅವಳು ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ನನ್ನ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಓರ್ವ ಮಗುವಿನಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಚೀಪುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಉದ್ದೇಶಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅವಳ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಅವಳಿಡೀ

ಶರೀರವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದೆ. ನಾನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವಳ ಎದೆಯ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪುತಲಿಯನ್ನು ಸೈತಾನ ಆಕ್ರಮಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಅವಳು ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳು, ಹೆಗಲುಗಳು, ಸೊಂಟ ಮತ್ತು ನಿತಂಬಗಳನ್ನು ಹಿಚುಕುತ್ತಾ: 'ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಲಗು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಳು.

“ಚಿನ್ನ ನನ್ನ ವಿಶಾಲ ದೇಹದಡಿ ನೀನು ಚಚ್ಚಿಯಾಗಿಬಿಡ್ತೀಯೆ”

“ನನ್ನನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡು, ನನ್ನನ್ನು ನೆಕ್ಕು” ಅವಳು ನರಳಿದಳು. ಅವಳು ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಪಿನ್‌ಗಳಿಂದ ಹಾಕಿದ ಚಿಟ್ಟೆಯಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಚಾಚಿ ಮಲಗಿದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಈ ಆಟ ನಡೆಯಿತೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಬೆಂಕಿ ಆರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಪರಸ್ಪರ ಕಾಡು ಮೃಗಗಳಂತೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ನರಳಿದೆವು. ನಾವು ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಇದು ಸಾಗಿತು. ನಾನು ಕಡೆಗೆ ತುಂಬಾ ದಣಿದೆ. ಅಲ್ಲ ಕಾಯದ ಪುತಲಿ ಅರೆಜೀವವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀಯಾ, ನನ್ನ ಚಿನ್ನ” ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗಿದ್ದೇನೆ, ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ” ಪುತಲಿ ಹೇಳಿದಳು.

ನಾವು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದೆವು. ನಂತರ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿತು. ಪುತಲಿ ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ, ಪುತಲಿ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು, ತೊಡೆಗಳು, ತೊಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನೂ ಚುಂಬಿಸಿದಳು.

“ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸು” ಪುತಲಿ ಯಾಚಿಸಿದಳು. ಅರೆನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಅವಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಶೀಘ್ರವೇ ಮತ್ತಮ್ಮ ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪುರಾವರ್ತಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಹಿಡಿಯಿತು. ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಂದಿತ್ತು.

ಹಗಲು ಆಗಿದ್ದು ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮಳೆಯೂ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಮಾತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಯೋಗಾಸನ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ತಪ್ಪಿ ಹೋದವು. ನಾವು ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಿತ್ತು.

ಬಹುಶಃ ಜರ್ಮನ್ ದಂಪತಿಗಳು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಗ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಲಂಚ್ ವೇಳೆಗೆ ಯಾರೋ ನನ್ನ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾ “ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್, ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರ ತಾನೆ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದರು.

“ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ನಾನು ನನ್ನ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಹೇಳಿದೆ. “ನಾನೀಗಲೇ ಬಂದೆ” ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಜೋಮು ಹಿಡಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕತ್ತು, ಭುಜಗಳು ಮತ್ತು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಉಗುರುಗಳ ಗುರುತುಗಳಿದ್ದವು. ಪುತಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದೆವು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಟವಲ್ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾತ್‌ರೂಮಿನಡೆಗೆ ಓಡಿದೆವು. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಬಂದು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹಗಲಿನ ಊಟ ಮಾಡಿದೆವು.

ನಾನು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದೆ. ಪುತಲಿ “ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಸಿಸ್ಟರ್‌ಗೆ ತುಂಬಾ ಜ್ವರ ಬಂದಿತ್ತು. ನಾನು ಅವಳ ನಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಎರಡು ಆಸ್ಪಿರಿನ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳ ಶರೀರವನ್ನು ಒತ್ತಿದೆ. ಅವಳೇನು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳ ಆರೋಗ್ಯ ಹದಗೆಟ್ಟಿತೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯಿಡಿ ನಾವು ನಿದ್ರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ತಡವಾಗಿ ಎದ್ದೆವು” ಎಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಯಾರೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿ

ಘಟಿಸಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಅದು ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ 'ಈ ಸುದ್ದಿ' ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೆ ತಲುಪಲು ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರು ಓರ್ವ ಕಠಿಣ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಬಯಸುವವರಾಗಿದ್ದು, ಆಶ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಲವಲೇಶವೂ ಮೀರಬಾರದೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಗಾಂಜಾ ಸೇವಿಸಿದ್ದೆ, ಅರ್ಧ ಬಾಟಲಿ ಜಿನ್ ಕುಡಿದಿದ್ದೆ, 'ಲೆಸ್ಬಿಯನ್ ಸೆಕ್ಸ್' ಭೋಗಿಸಿದ್ದೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ನೆಪ ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಾರರು. ನನಗೆ ಈ ಕೂಡಲೇ ವೈಕುಂಠಧಾಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋಗಲು ಆದೇಶಿಸಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದಿನಗಳೂ ಕಳೆದಿದ್ದವು. ಪುತಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುವುದೋ? ಅವಳು ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದು, ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನೀರಿಲ್ಲದ ಮೀನಿನಂತಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಚಡಪಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ತಣ್ಣಗಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರಿಂದ ಮಜ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಂತು ನಿಂತು ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ ನದಿ ಹೋಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಜಾರುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗ ಗಂಗಾ ನದಿಯೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಗಂಗೆಗೆ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹರಿದು ಬಂದಿತ್ತು. ನನಗೀಗ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯೋಗಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಧ್ಯಾನದ ಮಧ್ಯೆ ಆ ಕಾಮುಕ ಸಾಧು, ಮದ್ಯದಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಪುತಲಿಯೊಂದಿಗಿನ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ರಾತ್ರಿಯ ಯೋಚನೆಗಳು ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾಯಿ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ; ಹಂದಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅದೇ ಕೆಸರಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಲು ಬಯಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಡೆಗೆ ನಾನು, ನನ್ನನ್ನು ವೈಕುಂಠಧಾಮದಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯಳೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

ತೀರ್ಮಾನದ ದಿನ ಬರಲು ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ರಿಸೆಪ್ಷನಿಸ್ಟ್ ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದು, ಇಂದೇ ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಇನ್ನು ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಅವರ ಮಂಚದ ಬಳಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ. ಅವರು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾ, "ಮಾರ್‌ಗ್ರೆಟ್ ಮಗಳೇ ನೀನು ಆರಸಿ ಬಂದದ್ದು, ವೈಕುಂಠಧಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

"ಸಿಕ್ಕಿತು ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನಾನಿಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಋಷಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಪಾಪಕಾರ್ಯವೆಸಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು"

"ಪಾಪವೆಂಬುದು ತುಂಬಾ ಕಠೋರ ಶಬ್ದ. ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನೀನು ಎಂಥ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಲ್ಲ. ಒಂದೆಡೆ ಭಾರತೀಯರು ಮರುಳಾಗಿ ದೌಡಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜೀವನ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಪುರಾತನ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಬಹುದಾದ, ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಸೊಗಸಾದ ಭೋಜನ, ಮದ್ಯ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸೆಕ್ಸ್... ಹೀಗೆ ಜೀವನದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಜೀವನದ ಆನಂದ ಪಡೆಯಲೋಸುಗವಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಕಡೆಗೆ ನೆಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೀಯೆ. ಮನೋವೈದ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿ ಅರಸುವ ಯೋಚನೆ ಬಂದಾಗ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಕಳೆದು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ."

"ನಮ್ಮ ವಿಧಾನ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ. ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆಯವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡಬಾರದು. ಸದಾ ಆನಂದವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿರಬೇಕು, ಭೋಗವನ್ನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಮದ್ಯ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು

ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗುವುದು. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳು. ಎರಡನ್ನೂ ಮಿಶ್ರಗೊಳಿಸಲಾಗದು. ನೀನು ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ನೀನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸತ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹಾದಿಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದೆ”.

ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಆವರಿಸಿತು. ನಂತರ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. “ನಾನು ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಬಯಸುತ್ತೀರಾ?”

“ನನಗನ್ನಿಸಿದಂತೆ ಇದೇ ಲೇಸು”

“ಪುತಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನಾಗುವುದು? ಅವಳು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ”

“ಇದು ನೀನು ಹೋದ ನಂತರದ ವಿಷಯ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ಪುತಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಅವಳು ಹೋಗಲು ಇನ್ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಜೀವಪರ್ಯಂತ ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗಿರುವ ಮೋಹವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುವುದು”.

“ನಾನು ಯಾವಾಗ ಹೊರಡಲಿ? ನಾನು ಹೋಗುವಾಗ ಪುತಲಿ ನನ್ನ ಸಮೀಪ ಇರಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ”.

“ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಸವೇನಿಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ, ಒಂದು ವಾರವಾಗಲಿ, ನೀನು ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಾಗ ಹೋಗು. ಪುತಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಡ. ನೀನು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ ನಾನು ಪುತಲಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನೀನು ಹೋಗುವ ಬಗ್ಗೆ ನಂತರ ತಿಳಿಸುವೆ”

ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ನಂತರ ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗಿನಿಂದ ನೂರು ಡಾಲರ್‌ನ ನೋಟೊಂದನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದು ಹೇಳಿದೆ. “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರೇ, ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಂತಿಮ ಕೃಪೆಯನ್ನು ತೋರಿ, ಈ ಹಣವನ್ನು ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಪುತಲಿಗೆ ನನ್ನ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಯ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡಿ”.

ನಾನು ಭಾರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಬಳಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದೆ. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ರಿಸೆಪ್‌ಷನಿಸ್ಟ್ ಬಳಿ ಬಂದು ‘ಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ನಾನು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ’ ಎಂದೆ. ನಾನು ಪುತಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಪಾರ ಮಿಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಮಂಚವನ್ನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ತೆಗೆಸಲಾಯಿತು. ಉಳಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ನಾವು ಏನೂ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಕಳೆದವು.

ಪೂರ್ವ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬಂದಾಗ ಪುತಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಬಳಿಯಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಬಳಿ ಒಂದು ಬ್ಯಾಗ್ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು. ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ತುರುಕಿ, ಯಾರಿಗೂ ಗುಡ್‌ಬೈ ಹೇಳದೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತೆ. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆದಮ್ ಮತ್ತು ಈವ್ ಇವರಿಗೂ ಇಂಥದ್ದೇ ಅನುಭವವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

‘ರಂಗವಿಜ್ಞಾನಿ’ ಬರ್ತೋಲ್ಡ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ (1898-1956) : ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ

ತಾ.ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್ (ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ)

"ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವಿನ್ನೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ."

20ನೇ ಶತಮಾನದ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾಜಾ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಹೆಸರು ದಾಖಲಿಸಿದ ಚಲನಶೀಲ ನಾಟಕಕಾರ ಬರ್ತೋಲ್ಡ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಫೆಬ್ರವರಿ 10, 1898 ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬವೇರಿಯನ್ ವಿಭಾಗದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ನಗರ ಆಗ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವರ ತಂದೆ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ತಂದೆ ಬರ್ತೋಲ್ಡ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ವಿಹೆಮಿನ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಸೋಫಿ ಬ್ರಿಯಿಂಗ್ ತನ್ನ ಯೌವನದ ದಿನದಿಂದಲೂ ಸ್ವನದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಮೊದಲ ಮಗ ಬ್ರೆಕ್ಟ್, ಅವನ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಯೂಗಿನ್ ಬರ್ತೋಲ್ಡ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್, 1900 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾಲ್ಪರ್ ಎಂಬ ಸೋದರನನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ರೋಗಿಷ್ಠ ಹುಡುಗ. ಜನ್ಮತಃ ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಮುಖದ ಅದುರುವಿಕೆ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ತನ್ನ 6ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ

ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದ ಮತ್ತು 10 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. 'ದ ರಾಯಲ್ ಬವೇರಿಯನ್ ರಿಯಲ್ ಜಿಮ್ನಾಸಿಯಂ' ಎಂಬ ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ ಇತರ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತ. ತದನಂತರ ನಿಯೆಜ್‌ಸ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೃದಯಾಘಾತಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಲೂಥರ್‌ನ ಜರ್ಮನ್ ಅನುವಾದದ ಬೈಬಲ್. ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಕೃತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬೈಬಲ್‌ನ ಸಂದೇಶವಾಕ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆನ ಕೃತಿಗಳುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ 'ಮದರ್ ಕರೇಜ್ ಅಂಡ್ ಹರ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗವಂತೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆನ ಜೀವನವನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸಿ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ 'ದ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಶಾಲಾ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಹಸಂಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ. ತನ್ನ 16ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅವನ ಮೊದಲ ನಾಟಕ 'ದ ಬೈಬಲ್' ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಅಥವಾ ಇತರರ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಲು ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದೋ ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆನ ಹದಿನೆಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಲೇಬೇಕಾದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಹೊರಹಾಕಲಾಯಿತು. ತನ್ನ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಸೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಜರ್ಮನ್ ಯುದ್ಧ ಸಂಬಂಧೀ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

1917 ರಲ್ಲಿ ಲೂಡ್‌ವಿಗ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮ್ಯೂನಿಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ಈ ಹಿಂದೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಉಲ್ಟಣಿಸಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾರ್ಪೀನ್ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲೆ

'ಬಾಲ್' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಅದು ಅತಿಯಾದ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನರಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸಹನೀಯ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಅನೈತಿಕ ಆಲೋಚನೆ' ಎನ್ನುವಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ರೋಚಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅವನ ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದು. ತನ್ನ ಯೌವನದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನಾನುಭವದ ಹಸಿವು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಾಹವಿತನವೆಂಬಂತೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಹಲವು ಸಂಗಾತಿಗಳ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆನಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಸುಖಲೋಲುಪನಾಗಿದ್ದ. ಹದಿಹರೆಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರಿಮಿಲ್ಲರ್ ಎಂಬ ಕುಟುಂಬದ ಸೇವಕಿಯೊಬ್ಬಳು ವಿಲಕ್ಷಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಮತ್ತುವನ ಸೋದರನನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೊಳಪಡಿಸಿದಳು. ತಾಯಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಇಂತಹ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ತನ್ನ 16 ರಿಂದ 20 ನೇ ವಯೋಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಅನೇಕ ಹುಡುಗಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ ಪಾಲಾ ಬಾನ್‌ಹೋಲ್ಟ್ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಇವನ ಅನೈತಿಕ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸಲಿಂಗಕಾಮದಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಹುಚ್ಚು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಾಸಕ್ತ ಪುರುಷ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ರೋಚಕ ಲೈಂಗಿಕ ಕಥೆ, ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಅನುಭವಾಸಕ್ತಿ ವಿಲಕ್ಷಣ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವನವಿಡೀ ರೋಚಕವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತೆನ್ನಬಹುದು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ 1921 ರಲ್ಲಿ ಬರ್ಲಿನ್‌ಗೆ ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ರೀಗ್‌ಹಾಟ್ ಮತ್ತಿತರ ನಿರ್ದೇಶಕರ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗ, ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ. 1922ರಲ್ಲಿ ಅವನ 'ಡ್ರಮ್ಸ್ ಇನ್ ದ ನೈಟ್' ಎಂಬ ನಾಟಕ ಮ್ಯೂನಿಚ್‌ನ ಕ್ಯಾಮರ್ಸ್‌ಪೀಲ್ ಮತ್ತು ಆ ನಂತರ ಬರ್ಲಿನ್‌ನ ಡ್ಯೂಟ್ಸ್‌ಡ್ಲಿ ಥಿಯೇಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿತಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಯುವ ನಾಟಕಕಾರರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕ್ಲೀಸ್ಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಯನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಬದ್ಧತೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಒಪೇರಾ ಗಾಯಕಿ ಮಾರಿಯನ್ ರುಫಾಫ್ ಅವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುದರೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಮರುವರ್ಷ ಹ್ಯಾನ್ ಎಂಬ ಮಗಳ ತಂದೆಯಾದ. ವಿವಾಹಿತನಾದರೂ ಸಹ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ. 1923 ರಲ್ಲಿ ಅವನ 'ಜಂಗಲ್ ಆಫ್ ಸಿಟೀಸ್' ಮತ್ತು 'ಬಾರ್' ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡವು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ 1924ರಲ್ಲಿ ಬರ್ಲಿನ್‌ಗೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವಿಯೆನ್ಯಾದ ನಟಿ ಹೆಲೆನ್ ವೀಗಲ್‌ಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಅವನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಇವನ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹೆಲೆನ್ ವೀಗಲ್‌ಳೊಂದಿಗೆ 1929ರ ತನಕ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮುಂದುವರಿದು ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು (ಸ್ವೀಫನ್) ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ 1929ರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ. ಆಗವನಿಗೆ 31 ವರ್ಷ. 1930 ರಲ್ಲಿ ವೀಗಲ್ ಎರಡನೇ ಮಗು ಬಾರ್ಬರಾಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದಳು. ಆನಂತರವೂ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಬರಹ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಉತ್ತರೇಖನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದವರು ಅವನ ಇಂತಹ ಸಂಗಾತಿಗಳೇ!

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೂಲಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಚೈನಾ, ಜಪಾನ್, ಭಾರತವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಮತ್ತು ಎಲಿಜಬೆತ್ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಬರಹಗಾರರಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಗ್ರೀಕ್‌ನ ದುರಂತ ನಾಟಕಗಳು ಅವನನ್ನು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಜರ್ಮನ್ ನಾಟಕಕಾರರಿಂದಲೂ ಅವನು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ ಬಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ವೆಡ್‌ಕಿಂಡ್. ಬವೆರಿಯನ್ ಜಾನಪದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳವಾಗಿ ಆನಂದಿಸಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ 'ಮದರ್ ಕರೇಜ್ ಅಂಡ್ ಹರ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್' ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಿಲ್‌ನ 'ವಾಲೆನ್‌ಸ್ಪೀನ್' ಕೃತಿಯ

ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಈ ಮೇಲಿನೆಲ್ಲ ಮೂಲಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕುಲುಮೆಯೊಳಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

1933ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಜೂರಿಚ್‌ಗೆ ಹೋದವನು ನಂತರ ನಾರ್ವಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಾಡಿದ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1947, ಮ್ಯಾಕ್‌ಕಾರ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೌಸ್‌ಕಮಿಟಿಯ ಮುಂದೆ ಅಮೇರಿಕ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅಮೇರಿಕನ್ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧಿಕೃತ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರುದಿನವೇ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ಹೋದ. ಮುಂದಿನ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಹೆಲನ್ ವೀಗಲ್‌ನೊಡಗೂಡಿ ಪೂರ್ವ ಬರ್ಲಿನ್‌ನ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ 'ಬರ್ಲಿನ್‌ನ್ ಎನ್‌ಸೆಂಬಲ್' ಎಂಬ ಥಿಯೇಟರನ್ನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಡಳಿತದ

ಸಹಾಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಉದ್ಘಾಟನಾ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ 'ಮದರ್ ಕರೇಜ್ ಅಂಡ್ ಹರ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್' ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು. 1950ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ವೀಗಲ್‌ರಿಗೆ ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ದೇಶದ ಪೌರತ್ವ ಲಭಿಸಿತು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ನಾಲ್ಕು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೃತಿಗಳು 1938 ರಿಂದ 1945 ರ ನಡುವೆ ರಚಿತಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಲಿಲಿಯೋ' ನಾಟಕ ಬಹಳವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗೆಲಿಲಿಯೋನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದೆ, ಜ್ಞಾನದಾಹದ ಓಟ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ದ್ವೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅರಿವಿನ ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ವಿಮರ್ಶಾ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬಳಲುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. 'ದ ಮದರ್ ಕರೇಜ್ ಅಂಡ್ ಹರ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್' ಮತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕವನ್ನೇ ಹೋಲುವ 'ದ ಗುಡ್ ಪರ್ಸನ್ ಆಫ್ ಸೆರ್ಯಾನ್' ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ನಾಟಕೀಯತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕಾಕೇಸಿಯನ್ ಚಾಕ್ ಸರ್ಕಲ್' ನಾಟಕವು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ-ವಸ್ತುಗಳ ಒಡೆತನದ ಮೇಲಿನ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ನಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್

‘ಆಂಟಿಗಾನ್’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗಕ್ಕೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಅದರ ಚೊತೆಗೆ ನಾಟಕರಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಆರಂಭಿಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಪರಿಕರ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಬೇಗ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕೊಂಡ. ‘ಅರಿಸ್ಟಾಟಲಿಯನ್ ನಾಟಕಗಳು’ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಯಕ, ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ, ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಆಪಾತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಅದರ ವೈಚಾರಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಆ ತನಕದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಢಾಳಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭೀತಿ, ಕರುಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ತಾರ್ಕಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಟಕ ನಿಲ್ಲುವ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ತೀವ್ರ ಭಿನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ವೈಚಾರಿಕ ಬದ್ಧತೆಯೊಂದನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ‘ರಂಗಭೂಮಿಯ ಭ್ರಮೆ’ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ ಚಲನಶೀಲ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ‘ಬರ್ಲಿನ್‌ನ ಎನ್‌ಸೆಂಬಲ್’ ನಾಟಕಮಂಡಳಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ನಾಟಕವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ 1951ರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ. 1954 ರಲ್ಲಿ ‘ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲೆನಿನ್ ಶಾಂತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ’ವನ್ನೂ ಪಡೆದ. ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯೇ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿದ್ದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಆಗಸ್ಟ್ 14, 1956 ರಂದು ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದ. ತನ್ನ ಅಂತಿಮಯಾತ್ರೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಕಾರ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಬೆಕೆಟ್‌ನ ‘ವೆಂಪಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಗೋಡೋ’ ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸಮಯದವರೆಗೂ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕದ ಕಡೆಗೆ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭರವಸೆ ಹೊಂದಿದ್ದ.

ತನ್ನ ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಸ್ವೀಲ್ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೂಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ವಿವಿಧ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಕುರಿತಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಉಯಿಲಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಸಹಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸಿಂಧುವೆಂದು ಪರಿಗಣನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದಿಗಿದ್ದ ಮಡದಿ ಹೆಲೆನ್ ವೀಗಲ್, ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನನ್ನು ಬರ್ಲಿನ್‌ನ ‘ಡೊಕೋತೀನ್ ಫೆಂಡ್’ನಲ್ಲಿ ಹೂಳಲಾಯ್ತು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಆರಂಭಿಕ ನಾಟಕಗಳು 1920ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅವನ ಹೆಸರು ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೂ ರಂಗ ಪರಿಕರ ಮತ್ತು ರಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಯುತವಾಗಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಸ್ವಾನಿಸ್ವಾವ್‌ಸ್ಯಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ರಂಗ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವೊಂದನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ನಾಟಕ ಬರಹದೊಂದಿಗೆ ನಟನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನ ಆರಂಭಿಕ ಕೃತಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಆಭಿವ್ಯಕ್ತಿವಾದದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಟ್‌ನಿದ್ದ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಅವನನ್ನು ‘ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿ’ ಅಥವಾ ‘ಆದರ್ಶ ರಂಗಭೂಮಿ’ ಸಿದ್ಧಾಂತ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ಅವನ ವಿಚಾರ ‘ಎಪಿಕ್ ಥಿಯೇಟರ್’ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಬದಲು ಅವನ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಬೇಕೆನ್ನುವುದು

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಮಹತ್ತರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುವತ್ತ ಯಾವುದೇ ಕಲೆ ನಿರ್ದೇಶಿತಗೊಂಡಿರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ.

ಕಲ್ಪನಾಧಾರಿತ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನನ್ನು ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಬದಲು ಪಾತ್ರದ ಭಾವನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆನ್ನುವ ತನ್ನ ವಾದದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ವೈಚಾರಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಾರ್ಕಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ 'ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಿಣಾಮ' ಅಥವಾ 'ವೈಚಾರಿಕ ಪರಿಣಾಮ' ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ತನ್ನ ನಾಟಕ ಮತ್ತು ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 'ಭ್ರಮಾತೀತ' ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ವಾಸ್ತವದ ಅಭಿನಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಅಂತಹ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುವೆಂದರೆ ಘಟನೆ/ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆನ್ನುವುದರ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವ ಬದಲು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರತರನಾದ ಬಿಳಿ ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿಸುವುದು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಉರಿಸುವುದು, ಕನಿಷ್ಠ ರಂಗಪರಿಕರ ಮತ್ತು ಸೂಚಕ/ಸಾಂಕೇತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಮಹತ್ತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಟನೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಅಡಚಣೆ ತಂದು ಹಾಡು ಅಥವಾ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರ ಅಥವಾ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಥವಾ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಚಿಂತನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ನಟರಿಂದ ವಾಸ್ತವವಾದ ಅಥವಾ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶದ ಬದಲು ಉದ್ದಿಷ್ಟಾಧಾರಿತ ನಟನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಟನೆಯ ತನ್ಮಯತೆಗಿಂತ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿ ಸಾಧನೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

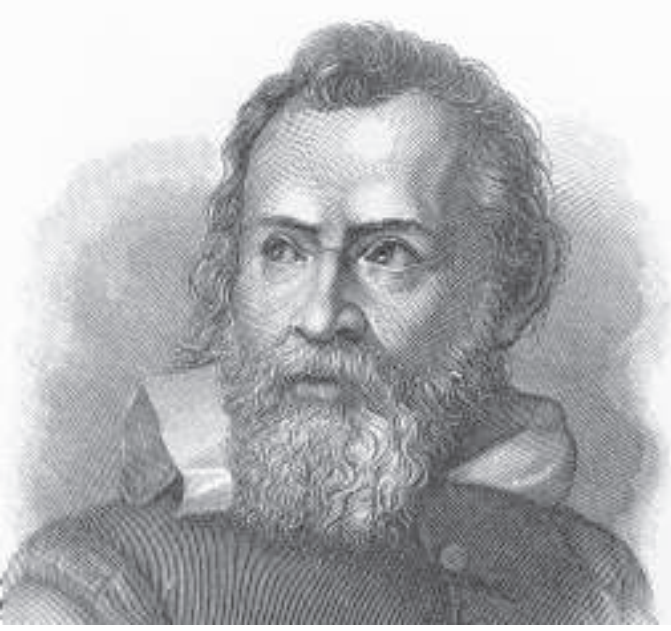
ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳು 1937 ರಿಂದ 1945 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾರಿಫ್ ಆಲ್ಟಿಕಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಮೊದಲು ಸ್ಯಾಂಡಿನೇವಿಯಾ, ನಂತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಹೊಸತಾಗಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಪೂರ್ವ ಜರ್ಮನಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ಅವನು 1949 ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಹೆಲೆನ್ ವೀಗಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ 'ಬರ್ಲಿನ್ ಎನ್‌ಸೆಂಬಲ್' ರಂಗಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಪತ್ನಿ ಹೆಲೆನ್ ವೀಗಲ್ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಟಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇತರರ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರೂ ಸಹ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಅಪಾರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ನಾಟಕಕಾರನೆಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು.

ಕಲ್ಪನಾಧಾರಿತ ಅಥವಾ ಭ್ರಮಾಧಾರಿತ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರಧಾರೆ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಆರ್ಡೆನ್ ಮತ್ತು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಬಾಂಡ್ ಇವನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಕರಗಳಿಲ್ಲದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ 'ರಾಯಲ್ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಕಂಪನಿ'ಯೂ ಸಹ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ತನ್ನ ರಂಗಭೂಮಿ ವಿಚಾರ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪೌರಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು

'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಆಲಿಯೋ' ನಾಟಕ

20ನೇ ಶತಮಾನದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿ ಅನೇಕ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಗೊಂಡ ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ 1930 ರ ದಶಕ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ಕುಲುಮೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಬದಲು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು

ವಿಕಾಸವನ್ನು
ಉತ್ತೇಜಿಸುವ
ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ
ನಿರ್ವಹಿಸತೊಡಗಿತು.
ಆದರಲ್ಲೂ 1950ರ
ನಂತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ವಿಚಾರ ಮತ್ತು
ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು
ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು
ನಿರ್ದೇಶಿಸತೊಡಗಿದವು.
ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಮನರಂಜನೆಗಿಂತ
ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯನ್ನು
ದೀಪ್ತಗೊಳಿಸುವ
ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು
ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿದ.
ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ
ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ
ಅರಿವು ಮತ್ತು ಆ

ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ವೈಚಾರಿಕ ಗೆಲುವನ್ನು ಕೂಡ ದಾಖಲಿಸಿದ. 'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಲಿಲಿಯೋ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದ.

ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೆಲಿಲಿಯೋನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್‌ನ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಮಹತ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಹುತೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತಗೊಂಡಿವೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ಲೇಖಕರು, ನಾಟಕಕಾರರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಣದ ತತ್ತ್ವ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜನೈತಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ. ಮನರಂಜನೆಯ ಬದಲು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನಾಟಕವನ್ನು ಬಳಸಿದ. ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಜರ್ಮನ್ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡು, ಅನೇಕ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಯೂರೋಪಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟವೊಂದರ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿದ. ಹಿಟ್ಲರ್‌ನ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾವಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನಸಮುದಾಯದ ಆದರ್ಶ, ವಿಚಾರಗಳು ಕಳಾಹೀನಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಕ್ತಾರನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವನ ಭಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ. 'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಲಿಲಿಯೋ' ಆ ಕಾಲದ ಸರ್ಕಾರದ ಹಲವು ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಭಾವಯುತ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ ಬಹಳಷ್ಟು ಬರಹಗಳು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡದ್ದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ನಾಟಕಗಳು ವಿಸ್ತೃತ ಓದಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಸೃಜನಶೀಲ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತಗೊಂಡು ಆಂತರಂಗಿಕ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಶಾಹಿ ವಿಫಲವಾಗಿತ್ತೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ

ಹಿಡಿಯುವ ಬಗೆಗಿನ ಒಲವು ಬಹಳ ಆಪ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಾದದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಗೊಂಡ ಅವನ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಆಯಾಮವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

1930ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪ್ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಏಕಪಕ್ಷಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಸರ್ಕಾರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶ, ದೇಶದ ಜನ ಆಡಳಿತದ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವಂತೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಭರವಸೆಗಳು ಈಡೇರದೆ ಜನ ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವೇ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿಚಾರವಂತ ಜನ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಿರುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗೆಲಿಲಿಯೋ ತನ್ನ ಹೊಸ ವಿಚಾರಾನ್ವೇಷಣೆ ಅಥವಾ ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಚರ್ಚನ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿರಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಯಾಮದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆಗೆ ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸದಾ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮುಕ್ತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು, ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಮೀರಲೇಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮುಂದಿಡುವ ನೀತಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಕುರುಡು ಅನುಪಾಲನೆಯ ಬದಲಿಗೆ ವೈಚಾರಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಬೇಕಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಓದುಗರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಳಕಳಿ ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬದಲಾವಣೆಯ ಹರಿಕಾರರಾಗುವಂತೆ ಕರೆಕೊಡುವ ಜೊತೆಗೆ 1930ರ ದಶಕದ ಮಹತ್ತರ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಓದುಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್‌ರಂಥ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ. ಗೆಲಿಲಿಯೋ ಈ ಮೇಲಿನವರಂತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಹಂಬಲಿಸಿದ ವಿಚಾರವಂತನೆಂದು ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಿದ.

ಸೇಗ್ರೆಡೋ, ಪ್ಲೇಗ್, ಬೆಲಾಮಾರಿನ್ ಮುಂತಾದವರಿಂದ 'ಗೆಲಿಲಿಯೋನ ವಿಚಾರಗಳು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿ' ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಗೆಲಿಲಿಯೋ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಹೊಸಯುಗದ ಅನಾವರಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ವಿಚಲಿತಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. "ಆಂಡ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ನಾನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವಿನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡಲಾರವು. ಹೊಸ ಯುಗದ ಉದಯವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಬದುಕನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಯುಗದ ಅನಾವರಣ, ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯ ಹೊಸ್ತಿಲು."

ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. 1933ರಲ್ಲಿ ಅಡಾಲ್ಫ್ ಹಿಟ್ಲರ್ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಡೆಗಿನ ಮನೋಭಾವಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ನಿಲುವು ತಳೆದ. ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕ, ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಡಿಸಿಹಾಕಿದ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಕೃತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕಾಯ್ತು ಹಾಗೂ ಅವನು ಹಿಂತಿರುಗುವ ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನಾವಳಿಗಳು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು. ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರ ತೆರನಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ಲನ್

ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ ತನ್ನ 'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಲಿಲಿಯೋ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. 1939ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್, ಗೆಲಿಲಿಯೋನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸದೆ ತನ್ನ ಕುರುಡುತನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನದಾಹದ ಔನ್ನತ್ಯ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜನರ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಬೇಗ ಸವಕಲಾಗುತ್ತವೆಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಗೆಲಿಲಿಯೋ ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾನವನ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರಾವುದೇ ವಿಚಾರವೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದೆನ್ನುವ ಶುದ್ಧ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. "ಜ್ಞಾನದಾಹ ಮೋಹವಾದಾಗ ಸಂತೋಧನೆ ಪರಮಾನಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಮಹತ್ತರ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೆಲಿಲಿಯೋ ಮೂಲಕ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ 'ಮಾನವನ ಜ್ಞಾನದಾಹ ಮತ್ತು ಹೊಸತರ ಹುಡುಕಾಟದ ಹಸಿವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.'

ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲಿಲಿಯೋನನ್ನು ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವನ ಚಲನವಲನವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರೂ ಅವನಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಸೋಟವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗೆಲಿಲಿಯೋನ ಶಿಷ್ಯ ಆಂಡ್ರಿಯಾ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದರೂ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಅಷ್ಟೇ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪಸರಿಸಿ ಬಿಡುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಗಿಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ ನಾಟಕಕಾರರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಹಸ್ಯ ಪೋಲಿಸ್ ಪಹರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ವಿಚಾರ ಜನಮಾನಸವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಚಲನಶೀಲತೆ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೂ ಮುಂದುವರಿದುಹೋದುದನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಗತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವಂತಹ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಆಶಾವಾದವನ್ನು "ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವಿನ್ನೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ." ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದಾರಿಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿರುವ ಹುಡುಕಾಟದ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಗೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮಿಲಿಯಾಂತರ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರ ದುಡಿಯುವ ಮತ್ತು ಬದುಕುವ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸಮಾಜವಾದೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಜರ್ಮನಿಯ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ನಿರಂಕುಶ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಲುಗಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಕನಸು ಜಾಗೃತಗೊಂಡವು. 'ದ ಲೈಫ್ ಆಫ್ ಗೆಲಿಲಿಯೋ'ದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದ ಹಲವು ಪ್ರಗತಿಪರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗೆಲಿಲಿಯೋನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನವತಾವಾದಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ವೈಚಾರಿಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ ಲೂಡೋವಿಕ್‌ನ ಮೂಲಕ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಧ್ವನಿಸುತ್ತಾನೆ.

". . . ಗುರುಗ್ರಹದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಇಳಿಸುವ ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ರೈತರನ್ನು ಕಾಡಲಾರವು. ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ದುಡಿಮೆಯೇ ಅವರ ಲೋಕ. ಆದರೆ ಚರ್ಚ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಘಾತಕ ನೀತಿ, ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ

ಆಕ್ರಮಣಗಳು ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗದೆ ಇರುವುದು ಅವರನ್ನು ಖಂಡಿತಾ ಕಾಡುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಿಂದೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಮುದಾಯಗಳು ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳ ನೋವಿನಿಂದಲೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರ ಉಪಭೋಗದ ಸರಕಾಗುವ ತನಕ ಜನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವೈಚಾರಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಜನರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದೆ ಗ್ರೀಕ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತಗೊಂಡು ಉಸಿರಿದೆ, ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಸ್ಫುಟವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲುವರ್ಗ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನಸಮುದಾಯದಿಂದ ದೂರವೇ ಇಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸ್ವ-ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನ ಈ ಮೇಲುವರ್ಗದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರೇನೋ ಎಂಬ ಮರೆವಿನಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಗಲಿಲಿಯೋನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ, ಅರ್ಥೈಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯು ವಿಚಾರ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿರುವ ಬದಲು ವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿತ್ತು. ಚರ್ಚೆಗಳು ಜನದ, ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಲಿಲಿಯೋ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯಿಂದ ದಿಗ್ಗಮೆಗೊಳಿಸಿದ. ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗಗಳು ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಬದಲು ತುಳಿಯುವ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡವು. "ಗಲಿಲಿಯೋನ ನಿರಂತರ ಬೇಡಿಕೆಯೊಂದೇ. ಸತ್ಯವನ್ನು ನಂಬಲು ನೀವು ಕೇವಲ ಈ ದೂರದರ್ಶಕ ಉಪಕರಣದ ಮೂಲಕ ನೋಡಬೇಕಷ್ಟೇ." ಆದರೆ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳಿಂದ, ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯ ಉಪಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಾಕ್ರಮಣದ ಆಯುಧವಾಗಿಯಷ್ಟೇ ಕಂಡಿತು. ನಾಟಕದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಹಠಮಾರಿತನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಗಲಿಲಿಯೋ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಬೋಧಕರಿಗೆ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿದಾಗ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ ವಿಚಿತ್ರ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ." ಮೇಲುವರ್ಗಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಹನಿ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆ ಹೊಸಯುಗದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದುಬಿಡಬಲ್ಲದೆಂಬ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಜ್ಞಾನದಾಹ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ಕಂದಕ ಬಹಳ ಆಳ ಮತ್ತು ಅಗಲವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ಎರಡೂ ವೈರುಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಯಾವ ತುದಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದರಲ್ಲಿ 'ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?' ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತ ಸೆಗ್ಗಡೋ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಗಲಿಲಿಯೋ, "ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ ದೇವರು ಎನ್ನುವುದೊಂದು ನಾವಿನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸತ್ಯದ ಪ್ರತಿಮೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರಿವಿನ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾನೆ.

ನಾರ್ಥಿ ಸರ್ಕಾರ ಬ್ರೆಕ್ವೆನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದು, ಚರ್ಚೆ ಗೆಲಿಲಿಯೋನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವಿಚಾರಗಳು ಚಲನಶೀಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ವೆ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ.

"ಕೇವಲ ಭಾವನೆ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಅನುಸಂಧಾನಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುವಂತಹ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂಥ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ" ಎನ್ನುವ ದೃಢ ವಿಚಾರಶೀಲತೆ ಬ್ರೆಕ್ವೆನನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಅನನ್ಯ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನಾಗಿಸಿದೆ.

ಬ್ರೆಕ್ವೆ ಯುರೋಪಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಪ್ರವರ್ತಕ ನಾಟಕಕಾರ. ಸುತ್ತಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಬದಲನೆಗಳು ಅವನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ತರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದಮನಗೊಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಅದೇ ಜ್ಞಾನ, ಅರಿವು ಹೊಸಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಬಹುದೆಂದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿದ.

ಬ್ರೆಕ್ವೆನ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ :

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ವೆ ಕೂಡಾ ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ ಆಡಳಿತಶಾಹಿ, ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯೇ

ಅಚ್ಚರಿಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದು. ಅಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ವೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ. ಅವನ ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ನಾಟಕ. ರಂಗಭೂಮಿ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವೈಚಾರಿಕ ಆಯಾಮ ಕೊಟ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ.

ಅವನ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ನೇರ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ದಿಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶಾಧಾರಿತವಾದವು. ಸಾಹಿತ್ಯ ವನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದ ನಾಟಕರಂಗವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುಲುಮೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹರಿತಗೊಳಿಸಿದ ಬ್ರೆಕ್ವೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದ

ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬ.

ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗಗಳೆಡೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದು, ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲುವ ಶ್ರದ್ಧಾವಂತಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಬಳಸಿದ.

ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಈಸ್ಲರ್ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನಾಟಕಗಳು ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಂತೆ. ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನ ನಾಟಕಗಳು 'ಸಾಮೂಹಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆ'ಯಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಮಾದರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿವರ್ಗವು ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಬಳಸಿದ ರಂಗತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ಪಠ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ತೃತೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು, ಉತ್ತೇಕ್ಷಿತ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬೆಳಕು, ಹಾಡುಗಳ ಬಳಕೆ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಬಳಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ತಂತ್ರವೆಂದರೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನ ಬಹುತೇಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನಾವಳಿ ಅಥವಾ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಯೊಡನೆ ಅನುಸಂಧಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದರೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ.

ರಂಗಪರಿಕರ ಮತ್ತು ರಂಗಕುಶಲತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದ ಸೃಜನಶೀಲ ನಾಟಕಕಾರ. ತನ್ನ ಒಂದು ರಂಗಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. "ಅಷ್ಟೊಂದು ರಮಣೀಯವಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಬೇಡ!" ಎಂಬಂತಹ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರು ತನ್ನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಹಾಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಗೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದ. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಖರ ವೈಚಾರಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿದ. ಅವನ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದವು.

ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಆಧುನಿಕವಾದದ ಭಾಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಚೆಗಿನ ಕೆಲ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ನಾಟಕರಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಆಚರಣೆ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ರಾಜನೈತಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪರಿಕರಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಲ್ಟಿಮೀಡಿಯ'-ಬಹುಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ.

ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅವನ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ಬಾಲ್' ಮತ್ತು 'ಇನ್ ದ ಜಂಗಲ್ ಆಫ್ ಸಿಟೀಸ್' ಗಳ ಬರವಣಿಗೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋಶ್ ಮಾರಲ್ ಮತ್ತು ಸೈಮನ್ ಫ್ಯಾರಿಡ್ 'ದ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗರ್ಲ್ ಬೈ ಬಟೀರ್ಲ್ಡ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 23 ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ನನ್ನು ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೊಳಗಾದ ಯುವ, ದಾಹಪೀಡಿತ ಬರಹಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾಟಕವನ್ನು ಮುಗಿಸುವಂತೆ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ತನ್ನ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಫ್ರಾಂಕ್ ವೆಡ್‌ಕೈಂಡ್‌ನನ್ನು ಕರೆಯುವಂತಹ ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಕಥೆ ಮುಂದುವರಿದು ವೆಡ್‌ಕೈಂಡ್ ಆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸದ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಸ್ವತಃ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವಾಗುವಷ್ಟು

ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಮತ್ತು ಆನಂತರದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ್ದಾನೆ. 1936ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಹಲವು ಮಾನದಂಡಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಟರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ನಾಟಕಕಾರರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡು ನಾಟಕರಂಗವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿ, ರೇನ್‌ಹಾಟ್, ಕಾಪೋ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆವರೆಗಿನ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನೇ ಅಲುಗಿಸಿ ಒಂದು ತಾಜಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ರಂಗಭೂಮಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ

ಇಂದಿಗೂ ಗಾಢವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

‘ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ರಂಗಭೂಮಿ ಕುರಿತು’ ಎಂಬ ತನ್ನ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿವಾದದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿವಾದ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾದದ ಗೆರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿಚ್ಛಾನ್ದೊಂದಿಗೆ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವವಾದವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಈ ಚಿಂತನೆ ವಾಸ್ತವವಾದೀ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು.

ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವ್ಸ್ಥ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ರೆಕ್ಟ್‌ನನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿನ ಅಗತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಹರಿಸುವುದು ಕಲಾವಿದ, ಬರಹಗಾರ, ನಟರ ಒಂದು ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನನ್ನು ಮೈಮರೆಸದೆ ಜಾಗೃತವಾಗಿರಿಸಿ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹರಿತಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ. ಅವನ ಬಹುತೇಕ ರಂಗತಂತ್ರಗಳು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯ ತಂತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಸುಧಾರಿತ ರೂಪಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದು ಅವನಲ್ಲಿನ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂರು-ಆಯಾಮದ ರಂಗಪರಿಕರಗಳ ಬಳಕೆ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೆಳಕು ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನನ್ನು ಜಾಗೃತವಾಗಿಟ್ಟು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒರೆಹಚ್ಚಲು ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬ್ರೆಕ್ಟ್‌ನ ವೈಚಾರಿಕ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು

ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಬಳಸುವ ರಂಗ ಪರಿಕರಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಿರು ಪರದೆ ಮತ್ತು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ತಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ವಾಸ್ತವದ ಅಭಿನಯ ಎನ್ನುವ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ನಟರು ಪಾತ್ರದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಅಭಿನಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ಪಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನೋಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಅವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಲಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ರಂಗಪರಿಕರಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದು, ಅವು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಿರೂಪಿತ ಘಟನೆಯನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ನಾಟಕರಂಗವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಂಥದ್ದು.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಧಾನಗಳೂ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಕಂಪನಿಯಾದ 'ಬರ್ಲಿನ್‌ನ ಎನ್‌ಸೆಂಬಲ್'ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆನಂತರ ಬಹುತೇಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸಿದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಕ, ಲೇಖಕ, ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು. ವಿನ್ಯಾಸಕಾರ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ರಂಗ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸುವಂತಹ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರ ಬಳಕೆಯೂ ಪಠ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕನಷ್ಟೇ ಬದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಿನ್ಯಾಸಕನಿಗೂ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಿದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವೆನ್ನುವುದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾದ ನಂತರವಷ್ಟೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಥೆ, ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಚೌಕಟ್ಟು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾಡುವ ತನಕ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿರಂತರವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವನ ನಿಲುವು ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ತತ್ವವೇ ಸರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಟಕದ ಸೆಟ್ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾಟಕದ ಪಠ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದ ನಿಲುವು, ಸ್ಥಾನ, ಚಲನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉದ್ದೇಶಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಲಾಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸ, ನಟನೆ, ಚಿತ್ರ, ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಕಿರುಪರದೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಂತೆ ಬಳಸಿದ್ದು ಒಂದು ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆ. ಈ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟು, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಧ್ಯೇಯ ಸಾಧನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಚಲನಶೀಲಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನದು. ಹಾಗಾಗಿ ಬರ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನನ್ನು 'ರಂಗವಿಜ್ಞಾನಿ'ಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವಾದೀತು.

ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಪತ್ರ ಗುಚ್ಛ

ಕನ್ನಡ ಭಾವಾನುವಾದ : ವಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರೂ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟ-ಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ದುಃಖ - ವಿಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದ ನೋವು-ನರಳಾಟಗಳ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬಸವಳಿದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬದುಕಿನ ಬೇವನ್ನು ತಾವು ಉಂಡು, ಅದರ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ರಸಿಕರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ವರಕವಿ ಡಾ.ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನುಡಿದಿರುವಂತೆ “ಎನ್ನಪಾಡೆನೆಗಿರಲಿ ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೆ ನೀಡುವೆನು ನಿನಗೆ”.

ಈ ಮಾತಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಹೊರತಲ್ಲ. ಪತ್ರಲೇಖನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೋವನ್ನು, ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದ್ಯ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಗಿರುವ ಅವರ ಪತ್ರಗಳು ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವ-ತುಮುಲಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಬೆಳಕನ್ನೂ ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಗಳ ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇಂತಹ ಹಲವು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಪತ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವನ್ನು, ಕೇವಲ ನಿರರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

1. ಖ್ಯಾತ ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ

ಚಾರ್ಲ್ಸ್‌ಲ್ಯಾಂಬ್ (1775-1834) ಖ್ಯಾತ

ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಸ್ಯಾಮುಯೆಲ್ ಟೆಂಯ್ಲರ್

ಕೋಲ್‌ರಿಚ್ (1772-1833)ಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ

(ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಲ್ಯಾಂಬ್‌ನ ಸೋದರಿ ಮೇರಿಲ್ಯಾಂಬ್ ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ

ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಿಂದ ನರಳಿದಳು. ಬುದ್ಧಿ ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಆಕೆ ತಾಯಿಯನ್ನೆ ಇರಿದು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ದಾರುಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಲ್ಯಾಂಬ್ ತನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರ ಎಸ್.ಟಿ.ಕೋಲ್ರಿಚ್‌ಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವಿದು)

ದಿನಾಂಕ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27, 1796

ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರನೆ,

ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಬಂದೆರಿಗಿರುವ ಘೋರ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಪ್ರೌಢನಿಂದಲೋ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೋ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪು-ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ದುರ್ದೈವಿ ಪ್ರಿಯ ಸೋದರಿ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಆಕೆಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಚಾಕುವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಈಗ ಆಕೆ ಹುಚ್ಚರ ವಸತಿಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನು ನನ್ನ ಚಿತ್ತಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ, ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನನ್ನ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಪ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಯವಾಯಿತು. ನಾನೇ ಅವರನ್ನು, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ಲೂಕೋಟ್ ಶಾಲೆಯ ಮಿ.ಸಾರಿಸ್ ಅವರು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು, ನಾನು ತುಂಬ ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಉಳಿದಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಬರೆ. ಆದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋದ, ಮುಗಿದು ಹೋದ ಬದುಕಿನ ಯಾವೊಂದು ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಬೇಡ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಆದುದಾಯಿತು, ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಆಗಿ ಹೋಗಿವೆ!' ನನಗೆ ಚಿಂತಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನು ನಮ್ಮನ್ನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡಲಿ!

ಕವಿತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಗತಕಾಲದ ಅಂತಹ ವರ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಯಾವೊಂದು ಗುರುತೂ ಉಳಿಯದಂತೆ, ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು. ಆದರೆ, ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಕವನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಾಗಲಿ, ಹೆಸರಿನ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸು. ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಬೇಡ. ಇದು ನಿನಗೆ ನನ್ನ ತಾಕೀತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತೆ, ನನ್ನ ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನನ್ನ ಮುಕ್ತ ಅನುಮತಿ ಉಂಟು. ಈಗಲೇ ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಾರದೆಂದು ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿವೇಚನೆಯೇ ನಿನಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೋ; ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ವಿವೇಕ, ಶಕ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಪತ್ರ ಬರೆ. ನೀನು ಬಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರಲಿ!

2. ಖ್ಯಾತ ಆಂಗ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿ ಚಾರ್ಲೋಟ್ ಬ್ರಾಂಟೆ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಬರೆದ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳು.

(ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಖ್ಯಾತ ಬ್ರಾಂಟೆ ಸೋದರಿಯವರು ಅಪೂರ್ವ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸೋದರಿಯರು. ಆದರೆ, ಪಾಪ ಮೂವರು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳು : ಒಬ್ಬರೂ ನಲವತ್ತರ ಗಡಿದಾಟಲೇ ಇಲ್ಲ! ಈ ಸೋದರಿಯರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಳಾದ ಚಾರ್ಲೋಟ್ ಬ್ರಾಂಟೆ (1816-1885) 'ಜೇನ್ ಐರ್', 'ದಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್', 'ಷರ್ಲಿ' ಮತ್ತು 'ವಿಲೆಟ್' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಲೇಖಕಿ.

ಎರಡನೆಯವಳಾದ ಎಮಿಲಿ ಬ್ರಾಂಟೆ (1818-1848) ಬರೆದಿರುವ "ವೊದರಿಂಗ್

ಹೈಟ್ಸ್ ನಂತರ ಕಾದಂಬರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ಕಿರಿಯವಳಾದ ಆನ್ ಬ್ರಾಂಟಿ (1820-1849) 'ಆಗ್ನೇಸ್‌ಗೆ' ಮತ್ತು 'ದಿ ಟೆನಂಟ್ ಆಫ್ ವೈಲ್ಡ್ ಫೆಲ್ಡ್' ಎಂಬ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ ಮೂವರು ಸೋದರಿಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ಎಮಿಲಿ ಬ್ರಾಂಟಿಯ ಅಕಾಲಿಕ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಕೆಯ ಅಕ್ಕ ಜಾರ್ಲೋಟ್ ಬ್ರಾಂಟಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಬರೆದ ಎರಡು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಪತ್ರಗಳಿವು)

ದಿನಾಂಕ: ನವೆಂಬರ್ 23, 1848.

ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಮಿಲಿಯು ಅಸ್ವಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ. ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತುಂಬ ಅಸ್ವಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದ್ದಾದರೆ, ಆಕೆ ಉಳಿಯುವ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯ ಮುಖದಷ್ಟು ಕುಳಿಬಿದ್ದು, ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡು, ವಿವರ್ಣವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಡಿದಾದ ಬಿಗಿ ಕೆಮ್ಮು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ಆಯಾಸವಾದರೂ ಉಸಿರಾಟ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ವೇಗದ ಏದುಸಿರು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ; ಈ ರೋಗ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎದನೋವು, ಪಕ್ಕನೋವು, ಆಕೆಯ ನಾಡಿ ಮಿಡಿತ ಆಕೆ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ನಾಡಿ ಮಿಡಿತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದಾಗ, ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ 115. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಾಣಲು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಆಕೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೆಲವು ವಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಯಾತನಾಮಯವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗಾಣುವುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಆಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭೀಕರ, ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಘಟನೆ ಸಾಧ್ಯ, ಸಂಭವನೀಯ ಕೂಡ ಎಂದು ನಾನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವವು ಅಂತಹ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಎಮಿಲಿಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪದವಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ದಿನಾಂಕ: ಡಿಸೆಂಬರ್ 21, 1848.

ಈಗ ಎಮಿಲಿಗೆ ನೋವಿಲ್ಲ, ನಿಶ್ಚಯಿಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ನರಳಾಟವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕಠಿಣವಾದ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಹೋರಾಟದ ನಂತರ, ಆಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಮಂಗಳವಾರ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದ ದಿನವೇ, ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಾರಗಳ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನಮ್ಮೊಡನಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದೇ ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ; ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಆಕೆ ಅನಂತತೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದಳು. ಹೌದು, ಎಮಿಲಿ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ನಾವು ಆಕೆಯ ಬಡಕಲು ಕಳೇಬರವನ್ನು ಇಗರ್ಜಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಇಟ್ಟುಬಂದೆವು. ಈಗ ನಾವು ತುಂಬಾ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೇಕೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬಾರದು? ಆಕೆ ನರಳುವುದನ್ನು ನೋಡುವ ಯಾತನೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿದೆ; ಮರಣಯಾತನೆಯ ದೃಶ್ಯವು ದೂರ ಸರಿದಿದೆ; ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ದಿನ ಕಳೆದಿದೆ. ಆಕೆ ಈಗ ಶಾಂತಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ನಮಗನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವೀಗ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದ ಘನಹಿಮಕ್ಕೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮಾರುತಕ್ಕೆ ಅಂಜಬೇಕಾಗಿದೆ, ನಡುಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಮಿಲಿಗೆ ಅವುಗಳ ಅನುಭವವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭರವಸೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಜೀವನದ ತುಂಬು ಯೌವನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ, ಅದು ದೈವೇಚ್ಛೆ, ಆಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಸ್ಥಳವು ಆಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ನಾನು ಊಹಿಸಿದಂತಹ ಯಾತನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ರೀತಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಆನೌಳತ್ತ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಆಕೆಯಾದರೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತಳಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ, ಆಕೆಯೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತಳಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟನೂ ಅಷ್ಟೇ. ಈಗ ನೀವು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇರಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನವಾರ ನೀವು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ, ಯಾವ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೀರಿ, ಪತ್ರ ಮುಖೇನ ತಿಳಿಸಿ. ಕೀಟಿಗೆ ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ಕಾಣುವಿರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರ

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಸಮಾಧಾನ ನನಗೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ಅಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭೇಟಿಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸಂತೋಷ ದೂರಕದೇಂಬುದೇನೋ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕರುಣಾಮಯ ಹೃದಯದ ಬೋಧನೆಯಂತೆ ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಸಂತೋಷವಷ್ಟೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಖ್ಯಾತ ಆಂಗ್ಲ ದಿನಚರಿಕಾರರಾದ ಜಾನ್ ಎವೆಲಿನ್ (1620-1706) ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಮುಯೆಲ್ ಪೆಪಿಸ್ (1633- 1703)ರ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ (ಎರಡು ಪತ್ರಗಳು)

(ಮುಖ್ಯ ಜೀವನದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ಬದುಕಿನ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಈವರು ಖ್ಯಾತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಿನಚರಿಕಾರರು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ದಿನಗಳ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು)

ವಾಟನ್, ದಿನಾಂಕ: ಜುಲೈ 22, 1700

ಜಾನ್ ಎವೆಲಿನ್ ಸ್ಯಾಮುಯೆಲ್ ಪೆಪಿಸ್‌ನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ.

ನನ್ನ ಈ ವೃದ್ಧ ಸೇವಕ ಕ್ಲಾಪ್‌ಹ್ಯಾಂಗ್ ಅಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸುಖ ಸಂಸಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ನೀನಿಗೇ ಕೇಳುವೆಯಷ್ಟೆ. ಏಕೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಕುಲ ವೃದ್ಧರಂತೆ, ಅಧಿಪತಿಗಳಂತೆ, ನಾನು ನಮ್ಮ ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು, ಎತ್ತುಗಳು, ಕುರಿಗಳು, ಹಸುಗಳು, ಕೋಣಗಳು, ಹೆಣ್ಣು ಹಂದಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ನಾವು ಹುಲ್ಲಿನ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಹರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬಿತ್ತನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು, ಭಾರ ತಪ್ಪಿಸುವ ಗಡಗಡೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಲಿ? ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಸಿಸಿರೋ ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲೊಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗಿನ ಮಾತಾಯಿತು. ಮನೆಯೊಳಗೆ, ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಷ್ಟು ಅವಿರತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನನಾದ ಗೃಹಿಣಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಸದಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೆಡೆ ಜೋಡಿಸಿ, ನಮ್ಮ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಒಂದು ಕ್ಷೀರ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೂಲುವಾಗ ನೂಲನ್ನು ಸುತ್ತಲು ಹಂಜಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಭಿನಳೆ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ, ಇದನ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತ ಕೂರುವ ತಾಳೆ ಇದೆಯೇ, ನಿನಗೆ? ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ? ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಗ್ರೆಷಾಮ್ ಕಾಲೇಜ್, ಮಿ.ಪೆಪಿಸ್‌ನ ಉದಾಹರಣೆ, ಯಾರ್ಕ್ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಹಿತಕರ ಸಂಭಾಷಣೆ- ಇವೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋದವೇ? ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈ ಬಿಡಲಾಯಿತೇ? ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ತಿಳಿ, ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ, ಮೂವತ್ತು ಬಾರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲೆಂದು, ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತರುಣ ಸಹಾಯಕ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವ ನೆಪ ಹೇಳಿ, ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಆದಿಭಾಗದವರೆಗೆ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ, ಈ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾದ ಕೈಬರಹ ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಅನುಮಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ನಾನು ಈ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟಮನೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ

ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನನಗೆ ತೀವ್ರ ನಡುಕವುಂಟಾಗಿ, ಜ್ವರ ಬಂದಂತಾಗಿ, ಉರಿಮೂತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದ, ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯನ್ನು, ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಏಳದಂಗಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗೀಚುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಈ ದಯಾಪೂರ್ವಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ...

ಸ್ಯಾಮುಯೆಲ್ ಪೆಸಿಸ್‌ಜಾನ್ ಎವೆಲಿನ್‌ಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ

ನಾನು ಯಾವ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವೈದ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಬಿಡುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನೂ ಕೇಳಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿ, ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದೇನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಾನು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯೋಚಿಸಲು, ಚಿಂತಿಸಲು ನನಗಿರುವಷ್ಟು ಗತಕಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ಕಾಲ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಚಿಂತಿಸುವುದೂ ಆಲೋಚಿಸುವುದೂ, ಒಂದು ಕೆಲಸವೇ- ಅದು ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದಾದರೂ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಯವೆಷ್ಟಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡು. ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ನಿನ್ನ ಈಗಿನ ಬೇನೆ ಏನು ಮಾಡಿತು ಎಂದು ತುಂಬ ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರಬೇಡ. ನನ್ನದೂ ನಿನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ. ನಾನೂ ನನ್ನ ಬೇನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಇರುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬೇನೆಯು ನಿನಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿರುವಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಬೇನೆಯೂ ನನಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದೆ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ನಿನಗಾಗಲಿ, ನನಗಾಗಲಿ, ಅಂತಹ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವೂ ಅಲ್ಲ. ಅಪ್ರಿಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ನಿನಗೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ದೇವರು ನಿನಗೆ ಕರುಣಿಸಿರುವ ಸುದೀರ್ಘ ಆಯುಷ್ಯದ ಉಳಿದ ಅವೂಲ್ಯ ಕಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ನಿನ್ನ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಔಷಧಿಯನ್ನೋ, ವಿಧಾನವನ್ನೋ, ಸೂಚಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು! ಆದರೆ, ನಾನು ಸ್ವಂತ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇತರರಿಗೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರೆ...

4. ಕೀಟ್ಸ್ ಮಹಾಕವಿಯ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳು

(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರಶ್ರೇಣಿಯ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಜಾನ್ ಕೀಟ್ಸ್ (1795-1821) ಅಲ್ಪಾಯುಷಿ: ತನ್ನ 26ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷಯ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ. ಇಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳು ಕವಿಯ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದವು. 1820 ಮಾರ್ಚ್ 6ರಂದು ಕವಿಯು 'ತೀವ್ರ ಹೃದಯ ಕಂಪನಗಳಿಂದ' ಕುಸಿದಿದ್ದ. ಇದಾದ ನಂತರ, ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರವಿದು. ಎರಡನೆಯ ಪತ್ರವಾದರೋ, ಕೀಟ್ಸ್ ಮಹಾಕವಿ ಬರೆದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಪತ್ರ. ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ದೇವತೆಯ ಪುತ್ರ ದಿನಾಂಕ: 23.2.1821ರಂದು ಅಸ್ತಗತನಾದನು)

ಮಾರ್ಚ್ 1820

ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ ಫ್ಯಾನಿ,

ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತೇನೂ ಕೆಟ್ಟಿಲ್ಲ. ದಿನೇ ದಿನೇ ನನ್ನ ಎದೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಅನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಓಟಗಾರನು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು

ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಆತನ ಕಳವಳ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಅಸಹನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಅನಾರೋಗ್ಯವು ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ: ನಿನ್ನ ಬಾಹುಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವ ಬದಲಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದುದು ಅದೆಷ್ಟು ಭಯಾನಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರೇಮ-ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಸಾವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ! ಷಾಲೋ ಹೇಳುವಂತೆ, ಮನುಷ್ಯ ಸಾಯಲೇಬೇಕು! ಆದರೆ, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು, ನಿನ್ನಂತಹ ಪ್ರಿಯತಮ ಈಗಾಗಲೆ ನೀಡಿರುವ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬುದೆ ನನ್ನ ಆಸೆ. ನನಗೆ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಬದುಕುವ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶ ದೊರಕಲಿ. ನಾನು ನನ್ನ ನೆನಪನ್ನು ಉಳಿಸದೆ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಯೆ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸು. ನಾನು ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಸಾಲನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಆಯಾಸಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷೇಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟಂತಿದೆ.

ನಿನ್ನವ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ,

ಜೆ.ಕೆ.

ರೋಮ್, 30 ನವೆಂಬರ್ 1820

ಕೀಟ್ಸ್ ಮಹಾಕವಿಯ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಪತ್ರ

(ಚಾಲ್ಸ್ ಆರ್ಮಿಟೆಜ್ ಬ್ರೌನ್ ಎಂಬ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ)

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಬ್ರೌನ್, ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದರೆ ನನಗೆ ನೋವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಂಪರ್ಕ ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅನುಕೂಲ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನನಗೆ ಅಂಜಿಕೆ. ನನ್ನ ನಿಕಟವಾದ ಜೀವನ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದ್ದು, ನಾನು ಮರಣೋತ್ತರ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಹೇಗಿರುತ್ತದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಚಿಚಿಸ್ಟರ್‌ನಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನದಿ ಯಾನ ಮಾಡಿ ಬೆಡ್ ಹ್ಯಾಂಟನ್‌ನಲ್ಲಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಎಂತಹ ದುರಾಡ್ಡು! ಅದು ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರ! ನೇಪಲ್ಸ್‌ನಿಂದ ರೋಮ್‌ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾನು ಉತ್ತರಿಸಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ತೆರೆದು ಓದಲು ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು (ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ) ಅದೆಷ್ಟು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುವ ನಿನ್ನಂತಹ ಸ್ನೇಹಿತನ ಯಾವುದೇ ಕೈ ಬರಹವನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಂಪರ್ಕ ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ, ಒಂದು ಬಗೆ ಹತಾಶೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೆ, ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊರತರದಿದ್ದಷ್ಟು ಶ್ಲೇಷೋಕ್ತಿ (puns) ಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಕಾಗುವ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೆ, ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೆ, ಚುರುಕಾಗಿದ್ದೆ, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಆಗಿದ್ದೆ, ನಾನು ಆಕೆಯೊಡನೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ವೈದ್ಯಶೃದ ಅರಿವು ನೆಳಲು ಬೆಳಕುಗಳ ಸಂವೇದನೆ, ಕವನ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ, ಸಾಮಗ್ರಿ (ಮೂಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ) ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚೇತರಿಕೆಗೆ ವೈರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲಾ ತುಂಟ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆ, ನಾನು ನನ್ನದರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ, ನಿಜವಾಗಿ- ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆ?

ಡಾ.ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳದ್ದೇನೋ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಾರ್ಜ್ (ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿ ಸಹೋದರ)ನಿಂದ ಶುಭ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವರು ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತುಂಬ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು! ನಾನು ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾತುರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ವಾರದಿಂದ ವಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಕಾಯಿಲೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ನನ್ನ ಕೈಲಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ. ಅವರಿಗೆ ನಾಳೆ ಅಥವಾ ನಾಡಿದ್ದು ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದಿನ ವಾರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಸೆವರ್ನ್ (ಕಿಟ್ಸ್ ಕವಿಯ ಜೀವಿತದ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಶುಶ್ರುಷೆ ಮಾಡಿದ ಯುವ ಕಲಾವಿದ) ನನ್ನೊಡನೆ ನೀರಸ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ನನ್ನ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡು. ನಾನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಕುಸಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ಈ ಪತ್ರ ಕೈ ಸೇರಿದೊಡನೆಯೇ ಜಾರ್ಜ್‌ಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ನೀನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗಿರುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು. ನನ್ನ ತಂಗಿಗೂ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಕಳಿಸು— ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಭೂತದಂತೆ ಚೆಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ಟಾಮ್ (ಕ್ಷಯ ರೋಗದಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡ ಕವಿ ಸಹೋದರ)ನನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇ, ನನಗೆ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಡವಟ್ಟಾಗಿ ತಲೆ ಬಾಗಿರುವೆನು.

ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ.

ಜಾನ್ ಕೀಟ್ಸ್.

ಷೆಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯು ಕೀಟ್ಸ್ ಮಹಾಕವಿಗೆ

ಬರೆದ ಪತ್ರ

ಪೀಸಾ, ಜುಲೈ 27, 1820

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಕೀಟ್ಸ್,

ನೀವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅವಘಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಮಿ.ಗಿಸ್ ಬೋರ್ನ್ ತಮ್ಮ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕ್ಷಯ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂದುವರಿದವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕ್ಷಯರೋಗಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ. ಈ ಮಾರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಶಿಶಿರ ಋತುವಿನ, ಚಳಿಗಾಲದ ನೆರವು ದೊರೆತರಂತೂ ನಾನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತರುಣ, ಸ್ನೇಹಶೀಲ ಕವಿಗಳು ಈ

ಮಾರಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಲೇಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಅವರು ಕಾವ್ಯದೇವತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತಹ ಯಾವ ಕಠಾರನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಆದರೆ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ನಾನು ತುಂಬ ಕಳವಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಂತಹ ಭಯಾನಕ ಅವಘಡದ ನಂತರ, ನೀವು ಚಳಿಗಾಲವನ್ನು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ನೀವು ಪೀಸಾ ಅಥವಾ ಅದರ ಆಸು-ಪಾಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ತಾವು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಷೆಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ

ಆಗ್ರಹಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀವು ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲೆಗ್‌ಹಾರ್ನ್‌ಗೆ ಬರಬಹುದು. (ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಡುವಂಥದೇನೂ ಇಲ್ಲ, ದುರ್ಬಲ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಗಾಳಿ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯದು). ಅದು ನಾವಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕೆಲವೇ ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನೀವು ಇಟಲಿಯನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕು. ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಒಂದು ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನೀವು ಇಟಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಅಪಶೇಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ದೇಗಭರಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಂತಿರಲಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಪರ್ವತಗಳು, ತೋರೆಗಳು, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳು, ಆಕಾಶದ ಬಣ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಶವನ್ನೇ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸದಿರುವುದು ಎಂತಹ ನಿಷೇಧವೆನಿಸಿತು, ಎಂತಹ ತ್ಯಾಗವಾದೀತು, ನಷ್ಟವೆನಿಸಿತು...

ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಎಂಡಿಮಿಯಾನ್ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದ್ದೇನೆ- ಅದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಹೇರಳವಾಗಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಕಾವ್ಯನಿಧಿಯ ಹೊಸ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಜನರು ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣ. ತಾವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆರಿ, ಮಾಡುವಿರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ನಾನು ಓಲಿಮರ್‌ಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. 'ಪ್ರೊಮೀಥಿಯಸ್ ಅನ್‌ಬೌಂಡ್' ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಈ ಪತ್ರದೊಂದಿಗೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರುತ್ತದೆ. 'ದಿ ಸೆನ್ಸ್' ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಪರಿಶ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಕೆಳಗೆ! ಅದರ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು ಮೇಲೆ!' ಎನಿಸುವ ಒಂದು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ವಿಲಕ್ಷಣತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಿಂತಲೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದವರು ಇದೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಟಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ನೀವು ಎಲ್ಲೆ ಇರಲಿ, ಏನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಸುಖ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾಳಜಿಪೂರ್ವಕ ಶುಭಕಾಮನೆಗಳು ಸದಾ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುತ್ತವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,

ಪಿ.ಬಿ.ಷೆಲ್ಲಿ.

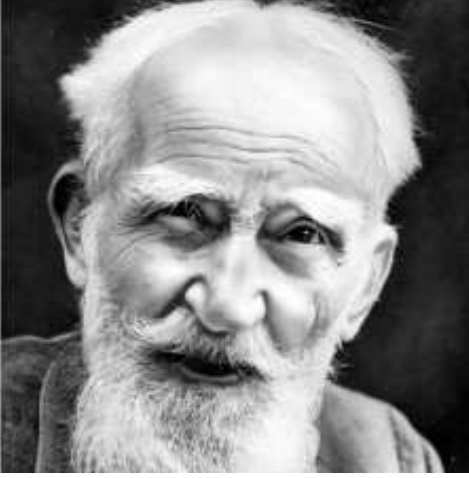
ಷೆಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಯ ದುರಂತ ಮರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಖ್ಯಾತ ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ ಲೀಹಂಟ್ ಹೊರೇಸ್ ಸ್ಮಿತ್‌ರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ.

ಪ್ರಿಯ ಹೊರೇಸ್,

ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆರಗಿರುವ ಘೋರ, ಭೀಕರ ವಿಪತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಸುದ್ದಿಯು ವರದಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಅತೀವ ವೇದನೆಯಿಂದ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಅವಸರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ದೈವೀಮನದ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ, ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ನೇಹಿತ ಷೆಲ್ಲಿ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ವಿಲಿಯಮ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಲೆಗ್‌ಹಾರ್ನ್‌ನಿಂದ ಲೆರಿಸಿಗೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬಿರುಗಾಳಿ ಎದ್ದು ದೋಣಿ ಮುಳುಗಿರಬಹುದೆಂದು ಶಂಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ತಿಂಗಳು ಎಂಟನೆಯ ತಾರೀಖು ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯವಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹೆ. ದೋಣಿ ಮುಳುಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ಮುಂಚೆ ತಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಗಿ ಮೀನುಗಾರನೊಬ್ಬ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ; ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಾಗ ದೋಣಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೋಣಿಯ ಹಾಯಿಯೊಂದು ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದನಂತೆ. ಮೀನುಗಾರನ ಕತೆಯನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಬಹುದು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಬದುಕಿನಿಂದ ಸಾವಿನತ್ತ ಅವರ ಪಯಣ ಚುಟುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಷೆಲ್ಲಿಯ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದ

ಕೀಟ್ಸ್‌ನ ಕಡೆಯ ಕವನ ಸಂಪುಟ. ಸಮುದ್ರಯಾನದಲ್ಲಿ ಓದಲೆಂದು ಆತ ನನ್ನಿಂದ ಎರವಲಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು. ಆ ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದಿದ್ದು, ತೆರೆದಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅದನ್ನು ಇಷ್ಟಾಡಿಯಾಗಿ ಮಡಚಿ, ಅಚ್ಚರಿಯ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಆತ ಕಿಸೆಗೆ ತುರುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ. (ಆತ ಬರಬಹುದೆಂದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಡೆಯವರೆಗೂ ನಂಬಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಅವರ ಎರಡೂ ಶವಗಳು ದಡಕ್ಕೆ ತೇಲಿ ಬಂದಾಗ, ಘೋರ ಭಯಾನಕ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅರಿವಾಯಿತು). ದೇವರ ದಯೆ ಆತನ ಮೇಲಿರಲಿ! ಎಂದಿನಂತೆ ಆತ ನಮ್ಮೊಡನಿರುವನೆಂದೇ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಆತ ಎಂದೂ ಅಲೌಕಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಅತ್ಯುಚ್ಚ ದೇವದೂತನ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಂಚಭೂತ ಕಾಯನಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ. ಇದನ್ನೇ ಆತನ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಏನನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಅದನ್ನೆ ನಿನ್ನ ಹೃದಯವೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಷೆಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್‌ನೂ ಕಡಲಿನೊಂದಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸರಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವರೆಂಬ ಶಂಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು! ಆದರೆ, ಎಂಟನೆಯ ತಾರೀಖು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು, ಕಡಲು ಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಕಡಲೆಂದರೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿ. ಅದೇ ತನ್ನ ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಾಗಲೆಂಬ ಆತನ ಬಯಕೆ ಕೇಳಿಬಂದದ್ದೂ ಉಂಟು...

ಖ್ಯಾತ ಆಂಗ್ಲ ನಾಟಕಕಾರ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾ (1856-1950) ಎಡಿಟ್ ಲಿಟರ್‌ಟನ್ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ

(ಸುವಾರು ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತುಂಬ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಲಿಟರ್‌ಟನ್ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಗಾಗಿ ದಿನಾಂಕ: 5.7.1913ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. 21 ವರ್ಷಗಳ ಸುಖದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ ವಿಧವೆಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಡಿತ್ ಲಿಟರ್‌ಟನ್ ಅವರಿಗೆ ಖ್ಯಾತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಾಟಕಕಾರ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾ

ಅಂದೇ ಬರೆದ ಪತ್ರ)

ಅಡೆಲ್ಫಿಟರೇಸ್ ಡಬ್ಲ್ಯುಸಿ, ದಿನಾಂಕ 5ನೇ ಜುಲೈ 1913

ಪ್ರಿಯ ಡಿಡಿ,

ಹಾಗಾದರೆ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮಗಾಗಿ ಕಾಯಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೊರಡಲು ಆಣತಿಬಂದೊಡನೆಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು, ನಮ್ಮ ಸರಕು-ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೇ ಬಿಡಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ, ನೀವಿಲ್ಲದೆ ಆತ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗುವರು; ಕಳೆದು ಹೋದ ಮಗುವಿನಂತೆ ಪರಿತಪಿಸುವರು. ಆದರೆ, ಆತ ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗುವರೆಂದರೆ, ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬರುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅಪ್ಪಟ ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದಲೇ ಸತ್ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೆಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಡಿಡಿ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ, ಆಕೆಯನ್ನು (ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು) ರೇಗಿಸುವರು.

ಕಪ್ಪು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಡಿ. ಆತನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಿ; ಸುಖದಿಂದಿರಿ, ದುಃಖವನ್ನು

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಡಿ; ನೇರಳೆ ಮತ್ತು ಕೆನ್ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ. ಸಾಯುವುದು ತೊಂದರೆಯ ಕೆಲಸ; ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾವೆಂಬುದಿದೆಯಲ್ಲ ಅದು ಭವ್ಯವಾದದ್ದು. ಮುಗಿದ ಹೋರಾಟ, ಪುನಾರಂಭ, ವಿಜಯ. ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ಮರಣಿಸಿದವರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕುಂಯ್ ಎಂದು ಅಳುತ್ತ, ಸುರೈಂದು ಸಿಂಬಳ ಎಳೆಯುತ್ತ, ಗೋಳುಗರೆಯುವ ಬಡಪಾಯಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಳೆ ಇರಲಿ; ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತಾವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬದುಕಿರುವವರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾವು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಬಂಧವಾಗುವ ಬದಲು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕಾದರೆ ಅಳಲಿ ಬಿಡಿ. ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ನಾನು ಸತ್ತಾಗ ನೀವು ಬಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ನನ್ನ ಮುಖವಾಡವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ. ನನಗೆ ಆತನನ್ನು ನೆನೆದು ಕರುಬುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಆತನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೂಯೆಪಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮ್ಮವ, ಪ್ರಿಯ ಡಿಡಿ,

ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಿ.ಬಿ.ಎಸ್.

ಅಮ್ಮ -ಭಾರತಿ ಮೋಹನ ಕೋಟಿ

ಎಲ್ಲ ಹುಡುಕಲ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ
ಎಲ್ಲ ಹುಡುಕಲ?
ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚಿ....
ಗುಲಾಬ, ಜಾಜಿ, ರಾತ್ರಿರಾಣಿ ಮಲ್ಲಗೆ ಸಂಪಿಗೆ
ಅರಳಿ ನಿಂತಿಲ್ಲವೇ ಅಂಗಡದಲ್ಲ?
ನಾನೇ ನಗುತ್ತಿರುವೆ ಅಲ್ಲ

ಎಲ್ಲ ಕೇಳಲೇ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ
ಜೇನುದನಿ ಎಲ್ಲ ಕೇಳಲ?
ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿವಿಗೊಡು...

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ, ಮೈನಾ, ಲೀಲಾರವಂಕರಗಳ ಕಲರವ
ಕರುವಿನ ಕರೆಗೆ ಅಂಬಾ ಎಂದು ಓಗೊಡುವ
ಹಸುವಿನ ಮಮತೆಯ ಕೊರಳು
ನನ್ನದೇ ದನಿ ತುಂಬಿಲ್ಲವೇ ಅದರೊಳು?

ಎಲ್ಲ ಸಿಗುವುದು ಅಮ್ಮ
ನಿನ್ನ ಮಣಲ ಹಾಸುಗೆ ಮೈಗಂಧ
ಮಾವು ಬೇವಿನ ತಣ್ಣಿಲೆ ಕೆಳಗೆ

ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿನಲ ಒರಲಿ ನೋಡು
ಕೇಳುವಿ ಅಲ್ಲೇ ಜೀವುವ ಗಾಳಿಗುಂಟ
ಬರುವ ನನ್ನ ಜೋಗುಳ ಮತ್ತೆ ಮೈಗಂಧ

ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮಾತು, ಕೋಪ ಸಿಟ್ಟಿನೆಡವು
ಏನೊಂದಿಲ್ಲದೇ ಬೇಸರವೇ ಬೇಸರ
ಯಾಕೆ? ಋತುಗಳೊಡನೆ ಬಂದೇ ಬರುವೆನಲ್ಲ
ಜರುಮಣಿ, ಗುಡುಗು ಖಂಚು, ಜರುಗಾಳಿ

ಆರ್ಭಟದೊಡನೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ
ನಿತ್ಯವೂ ನೋಡೇ ನೋಡುವಿಯಲ್ಲ
ಹೊಟಿಹೊಟಿವ ಹೊಜ್ಜ ಹೊಸ ನೇಸರ
ಮತ್ತೆಂಥದು ಬೇಸರ

ಅಮ್ಮ ಹೇಗೆ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಲೇ ನಿನ್ನ
ಹೇಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ?
ನಮುದ್ರ ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ನೀನು?
ನಹಸ್ರಬಾಹುಗಳ ಜಾಣಿ ಉರುಚುರುತಿ
ಅಷ್ಟುಗೆ ಬಯಸಿ ಬಂದೇ ಬರುವನಲ್ಲ
ಅಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲೆ
ಒಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪಿನೋಡು ನಿನ್ನ ತೋಚುತ್ತಂಬ ಸಿಗುವೆನಲ್ಲೇ.
ಎಲ್ಲ ಕಾಣಬಹುದೇ ಅಮ್ಮ
ನಿನ್ನ ಮುಖ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ?
ಅಯ್ಯೋ ಪೆದ್ದಿ
ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮಲಗಲರು
ಜೋತಿಯೆಲ್ಲ
ತೂಲಾ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ನೀನು ಲಾಲ
ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು
ಯಾರು ಕಣ್ಣು ಪಿಟುಕಿಸುವರಲ್ಲ?

ಏನೇ ಹೇಳು ಅಮ್ಮ
ನಿನ್ನ ಮರೆಯಲಾಗದು
ಆದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು
ಸಮಾಧಾನವೆನಗೆ
ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ
ಬಂದೇ ಬರುವೆನಲ್ಲ
ನನ್ನಲ್ಲಗೆ!

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್ : ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಡಾ.ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಕಂ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಷೀರ್ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾದುದು 1972ರಲ್ಲಿ, ಅದೂ ನೇಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪಾತುಮ್ಮನ ಆಡು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಸಖಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಕಿರುಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ. ಈ ಎರಡು ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಬಿ.ಕೆ.ತಿಮ್ಮಪ್ಪ. ಅದೇ ವರ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಲಯಾಳಂ ಕಥೆಗಳು (1972) ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಬಷೀರರ ಪೂವನ್‌ಪಟ' ರಸಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಇದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಕೆ.ಎಸ್.ಕರುಣಾಕರನ್. ನಂತರದ ವರ್ಷ ಅಂದರೆ 1973ರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಬಷೀರರ 'ನ್ದುಪ್ಪುಪ್ಪಾಕ್ಕೊರಾನುಂಡಾರ್ನು' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು 'ನನ್ನಜ್ಜನಿಗೊಂದಾನೆಯಿತ್ತು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ ಅವರು. ಹೀಗೆ ಬಷೀರರ ಕನ್ನಡ ಪ್ರವೇಶ 1972 ಹಾಗೂ 1973ರಲ್ಲಿ 'ಪಾತುಮ್ಮನ ಆಡು', 'ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಸಖಿ', 'ರಸಬಾಳೆಹಣ್ಣು', 'ನನ್ನಜ್ಜನಿಗೊಂದಾನೆಯಿತ್ತು' ಮತ್ತು 'ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಕತೆ' ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯಿತು. ಈ ಐದು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಕೆಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಒಂದನ್ನುಳಿದು ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಬರಹಗಾರರನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು. ಬಷೀರ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಬರಹಗಾರರಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾದರು.

ಜೊತೆಗೆ ಬಷೀರರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಓದುಗ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯೂ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು.

ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಬಷೀರರ 'ಪ್ರೇಮ ಲೇಖನಂ' 1943ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಕೃತಿ 'ಬಾಲ್ಯಕಾಲಸಖಿ' 1944ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಬಷೀರ್ ನೆರೆಯ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಅಂದರೆ ಬಷೀರರಂತಹ ಬರಹಗಾರರ ಆಲೋಚನಾ ವಿಧಾನ ಅಷ್ಟು ತಡವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಲಭಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಅದು ಸಹ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಂತಹ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಪರಿಚಯವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮಾನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳ ಲೇಖಕರೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದೂ ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿಯೂ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ವಿಸ್ಮಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ಭಾಷಾ ಕೃತಿಗಳು, ಬಂಗಾಳಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾಷೆಯ ಬರಹಗಾರರಿಗಿಂತಲೂ ನೆರೆಯ ಭಾಷೆಯ ಲೇಖಕರು ತೀರಾ ಅನ್ಯರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕರಣದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಾರಕರು ಈ ಬಗೆಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಷೀರ್ ಮಲಯಾಳಂನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣವನ್ನು ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದವರೇ ಬಷೀರ್. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಮುದಾಯದ ಕುರಿತು ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್ ಬರೆದರು. ಸಮಾಜ ಸಂರಕ್ಷಕರ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತವರು ಬಷೀರರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ 'ಪ್ರೇಮ ಲೇಖನಂ' ಕೃತಿಗೆ ಅಂದಿನ ತಿರುವಾಂಕೂರು ಸರಕಾರ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹೇರಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲದರ ನಡುವೆಯೂ ಬಷೀರ್ ಬರೆದರು.

ಬಷೀರ್ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದರು. ಹುಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ಕುಹಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದರು. ಆದರೆ ಯಾವುದರ ಬಗೆಗೂ ರೋಷ, ಆವೇಶಗಳಿಲ್ಲ, ಆರ್ಭಟ, ಆಡಂಬರಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹಾಸ್ಯದ ಲೇಪ ತೊಡಿಸಿದರು. ಹೇಳುವುದನ್ನು ವೈನೋದಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ವೈನೋದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಂತಃಸ್ವತ್ವ ವಿನೋದ ಎಂತಹ ವೈರಿಯನ್ನಾದರೂ ಎದೆಗುಂದಿಸಬಲ್ಲ ಅಸ್ತ. 'ಹಗೆಕೊಲ್ಲಲಾಗದುದನ್ನು ನಗೆ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲದು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಷೀರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ನಗೆಯ ಮೂಲಕ ಚುಚ್ಚಿದರು. ನಗೆಯ

ಚಾಟಿಯೇಟು ಅನೇಕರ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಬರೆದರು. ಯಾವುದೇ ವಿಕಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಕ್ರೋಶವಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಷೀರರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮದ ಅಕ್ಷರಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬರೆದಾಗ ಬಷೀರ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಾನವ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಸರಳ. ನೇರ ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟ. ವಿನೋದ ಶೈಲಿಯ ಇವರ ಓದು ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಬಷೀರ್ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಬಷೀರರ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗೊಂದಲದ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಂತರಂಗದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಜನರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯಂತಹ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು 1973ರಲ್ಲಿ. ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹಾಗೂ ಶೋಷಿತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. 1973ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೂಸಾ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ ಸಚಿವ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೂಸಾ ಚಳುವಳಿಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕ ದೂರವೇ ಉಳಿಸಿದ್ದ ದಲಿತರ ಪರ ಧ್ವನಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲದೆ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯೂ ಜೀವ ಪಡೆಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಉಳುವವನೇ ಹೊಲದೊಡೆಯ'ದಂತಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳವರಿಗೆ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿದ್ದ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಲೆ ಮೂಡಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹೊಸತನಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಶೋಷಿತರ ಪರ ಧ್ವನಿಯಾದ ಬಂಡಾಯ ಲೇಖಕರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು. ರೋಷಾವೇಶದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ನೋವಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟರು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ನಡುವೆ ಬಷೀರ್ ಬರವಣಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಸಂಚಲನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣದ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಆ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ, ಬೋಳುವಾರು ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞಿ, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್, ಅಬ್ದುಲ್ ರಶೀದ್ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದರು. ಅದುವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಮುದಾಯದ ಲೇಖಕರಿದ್ದರು. ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ಬಿ.ಎ.ಸನದಿ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದರು. ಆದರೆ ಬಷೀರ್ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಕುರಿತು ಬರೆಯಲು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬರಹಗಾರರು ಮುಂದಾದರು.

ಬಷೀರರ ಪಾತುಮ್ನನ ಆಡು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಸಖಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದವರು ಬಿ.ಕೆ.ತಿಮ್ಮಪ್ಪ. ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನಿಮಿತ್ತ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ಇವರು ಮಲಯಾಳಂನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗದೆ ಸರಳ ಭಾಷೆಯ ಅನುವಾದದ ಪಾತುಮ್ನನ ಆಡು ಕೃತಿಯು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂದೇಶ ನೀಡುವ ಕೃತಿ. ಬಾಲ್ಯಕಾಲಸಖಿಯು ಸರಳವಾದ ಪ್ರೇಮಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಕೃತಿ.

'ನ್ದುಪ್ಪುಪ್ಪಾಕ್ಕೊರಾನುಂಡಾರ್ನ್' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಕಾಸರಗೋಡಿನವರೇ

ಆದ ವೆಂಕಟರಾಜ
ಪುಣೆಂಚಿತ್ತಾಯರು. ತುಳು
ಮನೆಮಾತಿನವರಾದ ಇವರು
ಕೇರಳದ ಮುಸಲ್ಮಾನ
ಸಮುದಾಯದ ನಿಕಟ
ಪರಿಚಯವುಳ್ಳವರ.
ಬಿ.ಕೆ.ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು 'ಪಾತುಮ್ಮನ
ಆಡು' ಕಾದಂಬರಿಯ
ಪರಿಚಯದಲ್ಲಿ ಇದರ
ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು 'ನಮ್ಮ ತಾತನ
ಬಳಿ ಒಂದು ಆನೆಯಿತ್ತು' ಎಂದು
ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ
ಪುಣೆಂಚಿತ್ತಾಯರು
'ನನ್ನಜ್ಜನಿಗೊಂದಾನೆಯಿತ್ತು'
ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ
ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ
ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಪ್ರದೇಶದ

ಆಡುಮಾತನ್ನು ಸಂಭಾಷಣೆಯ
ವೇಳೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೆಡೆ
ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ
ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಿಕ ಲಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ತರಲಾಗದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ.
ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಾಕ್ಯ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಮೂಲಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು
ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ
ಅನುವಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸತನವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ;

“...ನ್ನಂದಿನಾ ಬದ್ಲೊಸೆನ್ನೆ ಬಿಳಿಚ್ಚಣೇ...?”

(ನನ್ನನ್ನು ಯಾಕೆ ಬುದ್ಲೊಸೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು) (ಪು.62)

“ನ್ನ ಇಪ್ಪ ಕೆಟ್ಟಿಚ್ಚೆಂಡೆ ಇಾಮ್‌ರಿಚ್ಚಾಂಬೋಣೆ

(ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಡ ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ) (ಪು.10)

ಹೀಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ದೇಸಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಕರು ಹಾಗೆಯೇ
ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ
ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

‘ರಸಬಾಳೆಹಣ್ಣು’ ಕತೆಯೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಮಹಿಳೆಯ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
ಮಲಯಾಳಂ ಮನೆಮಾತಿನವರಾದ ಕೆ.ಎಸ್.ಕರುಣಾಕರನ್ ಅವರ ಅನುವಾದವೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ.
ಹೀಗೆ ಪಾತುಮ್ಮನ ಆಡು, ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಸಖಿ, ನನ್ನಜ್ಜನಿಗೊಂದಾನೆಯಿತ್ತು, ರಸಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ
ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಷೀರ್ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡರು.

ಈ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಾತೆಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ
ಅನೇಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳು ಬಹಿರಂಗಗೊಂಡವು. ಬಷೀರ್ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ವಿಡಂಬನೆಗೆ
ಗುರಿಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವಲ್ಲದೇ ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪ,
ವಾಸ್ತವವಾದಿ ನೆಲೆಯ ಬರವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೈವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿದ ವೈನೋದಿಕ
ಶೈಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರನ್ನು ಸೆಳೆದವು.

ಬಷೀರರ ವೈನೋದಿಕ ಶೈಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರಗತವಾಗದಿದ್ದರೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಫಕೀರ್
ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ, ಬೋಳುವಾರು ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞಿ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ.

ಸಮುದಾಯದ ಶತ್ರುವನ್ನು
ಮಣಿಸಲು ವಿನೋದದ ಮೂಲಕ
ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಅರಿವು ಇವರ
ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ತನ್ನ
ಸಮುದಾಯದ ಹುಳುಕುಗಳ ಬಗೆಗೆ
ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಈ
ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಂಯಮವನ್ನು ಬಷೀರ್
ಬರವಣಿಗೆ ಕಲಿಸಿದೆ. ತನ್ನ
ಸಮುದಾಯದ ನೋವಿನ ಬಗೆಗೆ
ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ
ವಿನೋದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ

ಎದುರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು
ಇತರರಿಗೆ ಬಷೀರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿದೆ. ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಕುರಿತೇ ವಿಡಂಬನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಬರೆಯುವ ವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ಬಷೀರ್ ಬರವಣಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮೊದಲಾದವರ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವೈನೋದಿಕ
ಶೈಲಿಯಿದೆ. ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು
ವಿಡಂಬನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾದರಿಗಳಿದ್ದೂ ಬಷೀರ್ ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರ
ಮೇಲೆ ಸಮುದಾಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯದ
ಶತ್ರುವನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಲು ಆಕ್ರೋಶದ ಧ್ವನಿಗಿಂತ ವಿನೋದವೇ ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ
ಬಷೀರ್ ಮಾದರಿಯಾದರು. ಜೀವ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಪರಂಪರಾಗತ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ
ವೈನೋದಿಕವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಒಂದು ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಷೀರ್ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಶತ್ರು
ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಒಂದು ಉಪಾಯವಾಗಿ ವಿನೋದ ಶೈಲಿ ಬಷೀರ್‌ಗೆ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ
ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳು ಬಷೀರ್ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಅನುವಾದಗೊಂಡು
ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

‘ಮದಿಲ್‌ಗಳ್’ ಕಾದಂಬರಿಯು 1979ರಲ್ಲಿ ತಿರುವನಂತಪುರಂನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ‘ಮಂದಾರಮಲ್ಲಿಗೆ’
ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ‘ಗೋಡೆಗಳು’ ಎಂದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು
ಎಂ.ರಾಮ. ಆನಂತರ ಕೆ.ಕೆ.ನಾಯರ್ ಅವರು ಇದೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದು,
ಅದು ‘ತುಷಾರ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀಳ್ಕತೆ ಎಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಅನುವಾದಕರೂ
ಮಲಯಾಳಂ ಮನೆಮಾತಿನವರು. ತಿರುವನಂತಪುರಂನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಎಂ.ರಾಮ ಅವರ ಅನುವಾದವು
ಮೂಲ ಮಲಯಾಳಂನ ಬನಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅನೇಕ ಮಲಯಾಳಂ ಪದಗಳು, ವಾಕ್ಯಗಳು,
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅನುವಾದವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕೆ.ಕೆ.ನಾಯರ್
ಅವರ ಅನುವಾದವು ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಎಂ.ರಾಮ ಅವರ
ಅನುವಾದವಿರುವ ‘ಮಂದಾರಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಕೃತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ
ಕಾರಣ ಓದುಗರಿಗೆ ಅಲಭ್ಯವಿದ್ದವು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದರ ಅನುವಾದದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅನುವಾದಕ
ಕೆ.ಕೆ.ನಾಯರ್ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ‘ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ’ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಬಷೀರ್‌ರ
ಕುರಿತು ವಿಶೇಷಾಂಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್‌ರ ಕುರಿತ ಲೇಖನ ಹಾಗೂ ಜನ್ಮ ದಿನಂ,
ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಮೂಗು ಎಂಬೀ ಕತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ತರಂಗ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯು ಮಲಯಾಳಂ
ಸ್ಥಳೀಕತೆಗಳಿಗೆ ನೂರು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮಲಯಾಳಂ ಕಥಾಸಂಚಯ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾಂಕವನ್ನು (28 ಆಗಸ್ಟ್, 1988) ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್ ಪರಿಚಯದ
ಜೊತೆಗೆ ‘ಜೇನುಮಾವು’ ಕತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಲಲಿತಾ
ಎಸ್.ಎಸ್.ಭಟ್. ಇದೆ ಕತೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುವಾದವನ್ನು ‘ಜೇನುಮಾವು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಕೆ.ಕಮಲಾಕ್ಷ ಅವರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಅನಿಕೇತನ (2006)ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

1996ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಅವರು 'ವೈಕಂ ಕತೆಗಳು' ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬರ್ಷೀರ್ ಮೂಲ ಶೈಲಿಗೆ ಅನುವಾದದ ಶೈಲಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅನುವಾದವು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿರುವ 'ಪೂವನ್‌ಪಟಂ' ಕತೆಯು 'ರಸಬಾಳೆ'ಯಾಗಿ 'ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಮಯ ಮೂಕ್', 'ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೂಗು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೆ 'ಪ್ರೇಮ ಲೇಖನಂ' (ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರ), 'ಯುದ್ಧಂ ಅವಸಾನಿಕ್ಯಣಮೆಂಗಿಲ್' (ಯುದ್ಧ ಮುಗಿವುದಾದರೆ), 'ನೀಲವಳಿಚ್ಚಂ' (ನೀಲಿ ಕಂದೀಲು), 'ಟೈಗರ್', 'ಪಟಿಯ ಒರುಕೊಚ್ಚ್ ಪ್ರೇಮಕಥೆ' (ಒಂದು ಹಳೆಯ ಪ್ರೇಮಕಥೆ), 'ಅವಕಾಶಿಗಳ್' (ವಾರಸುದಾರರು), 'ಏಕಾಂತತ್ತಿಂಡೆ ಮಹಾತೀರಂ' (ಏಕಾಂತದ ತೀರ), 'ಪಾಂಬೂ ಕಣ್ಣಾಡಿಯಂ' (ಹಾವು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿ), 'ಓರುಮನುಷ್ಯನ್' (ಮನುಷ್ಯ), 'ಶಬ್ದಚ್ಚ್' (ಶಬ್ದಗಳು), 'ಪಿಶಾಚ್' (ದವ್ವ), 'ಜೀವಿತ ನಿಳಲ್ ಪಾಡುಗಳ್' (ಜೀವನದ ಕರಿನೆರಳು), 'ಅನರ್ಘ್ಯ ನಿಮಿಷಂ' (ಅನರ್ಘ್ಯ ನಿಮಿಷ), 'ಸಂಧ್ಯಾಪ್ರಣಾಮಂ' (ಸಂಜೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ) ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ಕತೆಗಳು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಮರ್ಶಕ ಕಿ.ರಂ. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಬೆನ್ನುಡಿಯಿದೆ.

1999ರಲ್ಲಿ 'ಬರ್ಷೀರ್ ಕತೆಗಳು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕತೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಸಂಕಲನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ಈಗಾಗಲೇ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಪಳಯ ಒರು ಕೊಚ್ಚಪ್ರೇಮ ಕಥೆಯು' ಹಳೆಯದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಪ್ರೇಮಕಥೆ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುವಾದವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಐಷು ಕುಟ್ಟಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುವಾದವೂ ಇಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೆ 'ಚೆಟ್ಟುಗಾಲಿ' (ಸೊಟ್ಟು ಕಾಲಿನವಳು), 'ವಿಡ್ಡಿಗಳುಡೆ ಸ್ವರ್ಗಂ' (ಮೂರ್ಖರ ಸ್ವರ್ಗ), 'ಮುಚ್ಚೆಟು ಕಳಿಕ್ಕಾರಂಡೆ ಮಗಳ್' (ಮೂರಲೆ ಆಟಗಾರನ ಮಗಳು), 'ಆನವಾರಿಯೂ ಪೂನ್‌ಕುರಿಶ್ಯಂ' (ಆನೆಬಾಚ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಶಿಲುಬೆ), 'ಒರು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯುಂ ಕುರೇ ಮುಲಗಳುಂ' (ಒಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಮೊಲೆಗಳು), 'ತಂಗ ಮೋದಿರಂ' (ಚಿನ್ನದುಂಗುರ), 'ಎಟ್ಚ್ಚ ಕಾಲಿ ಮಮ್ಮುಚ್ಚ್' (ಅಟ್ಟಿಕಾಲ ಮಮ್ಮುಚ್ಚ್), 'ತಂಗ' (ತಂಗಾ) ಎಂಬೀ ಕತೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯು ಬರ್ಷೀರರ ಶೈಲಿಯ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಬರ್ಷೀರರ ವಿನೋದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕತೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರ್ಷೀರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಪುಟಗಳ ಅಧ್ಯಯನಪೂರ್ಣ ಲೇಖನವಿದೆ. ಕೃತಿಯ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬರ್ಷೀರರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪರಿಚಯ, ಕೃತಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ, ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಬರ್ಷೀರರಿಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಪರಿವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳ ಮಲಯಾಳಂ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಬರ್ಷೀರ್ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಈ ಅನುವಾದ ಕೃತಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ. ಲೇಖಕಿ ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಬೆನ್ನುಡಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ 1927ರಿಂದ 1999ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರ್ಷೀರರ ನಾಲ್ಕು ಕಾದಂಬರಿಗಳು 29 ಕತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮದಿಲ್‌ಗಳ್, ಐಷುಕುಟ್ಟಿ, ಪೂವನ್‌ಪಟಂ, ಪಟಿಯ ಒರುಕೊಚ್ಚ್ ಪ್ರೇಮಕಥೆ,

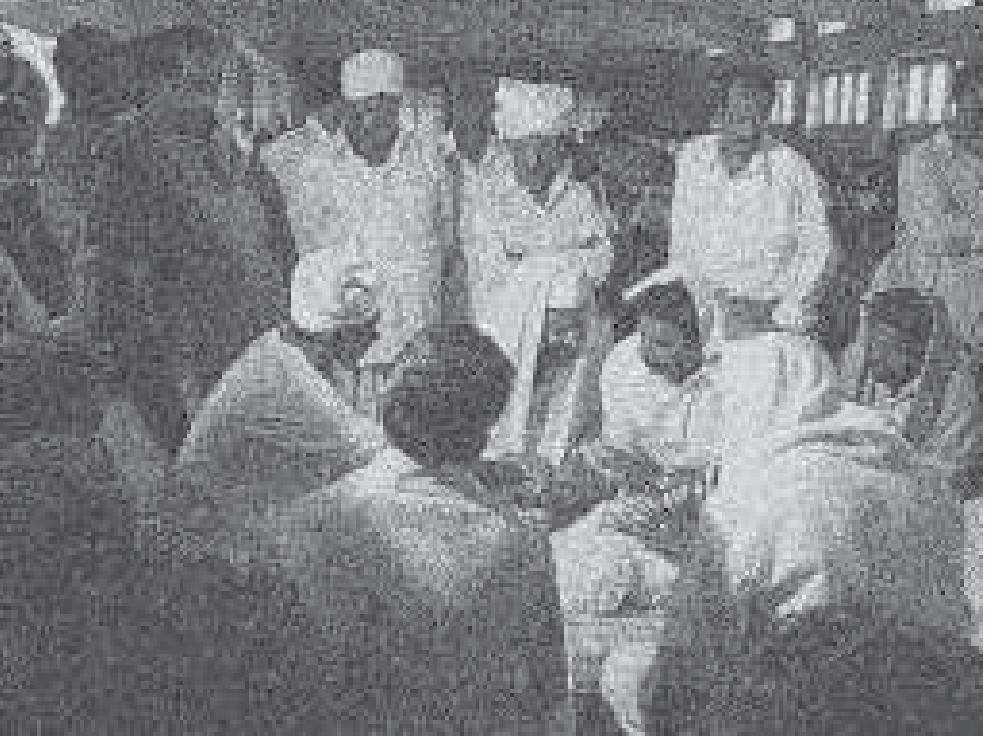

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಮಯ ಮೂಕ್ ಎಂಬಿವುಗಳ ಎರಡೆರಡು ಅನುವಾದಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುವಾದಕರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ಕೇಶವ ಮಳಗಿ ಎಂಬುವವರು ಬಷೀರರ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದು ಅದೂ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು (ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ). ಇವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಷೀರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನುವಾದಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಅನುವಾದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವುದೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಮಲಯಾಳಂನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಬಂದ ಅನುವಾದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಅನುವಾದಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ಇತಿಮಿತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. 'ಪಟಿಯ ಒರು ಕೊಚ್ಚು ಪ್ರೇಮಕಥ'ವನ್ನು ಎಸ್.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯನವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಹೀಗೊಂದು ವಾಕ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂಲ ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಅದು ಹೀಗಿದೆ.

'ಇಾನ್ ರಂಡು ಕೈಗಳು ಎತ್ತಿಚ್ಚು ಅವಳುಡೆ ತೋಳಿಲ್ ಪಿಡಿಚ್ಚು ವಲಿಚ್ಚು, ಮುಗಳಿಲ್ ಎತ್ತಿಯಪ್ಪೋಳ್ ಕಲ್ಲಿಂಡೆ ಏದೋ ಮನಯಿಲ್ ಕೊಂಡ್ ಅವಳುಡೆ ಬ್ಲೊಸ್ 'ಬರ್'!' ಎನ್ನ ಕೀರಿ, ವೆಳ್ಳಮುಲಗಳ್, ತುಡರ್ನ್ ಎಂಡೆ ಪ್ರೇಮತ್ತಿಂಡೆ, ಕರಣಕುಟ್ಟಿಗಳ್ಕ್ಕ್, ರಂಡ್ ಉಗ್ರನ್ ಉಗ್ರನ್ ವೀಕ್ಕ್ಗಳ್ ಕಿಟ್ಟಿ'.

ಎಜನೆ ಎನ್ನಲ್ "ಹ... ಹವರೊಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪೊ ಉಣ್ಣಾನಿಪ್ಪರತ್ತೇಕ್ಕ್ವವರುಂ, ಪೋಗುಂ" (ಬಷೀರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಗಳು, ಪು.868). ಇದರ ಅನುವಾದವನ್ನು ಎಸ್.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯನವರು ಹೀಗೆ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ: ಗೋಡೆಗೆ ಇನ್ನು ಹತ್ತಿರವಾಗಿ, ಅಸಾಧ್ಯ ಧೈರ್ಯವ ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವಳ ತೋಳುಗಳನ್ನಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ. ಹಾಗೆ ಎತ್ತುವಾಗ ಚೂಪುಕಲ್ಲೊಂದಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಅವಳ ರವಿಕೆ ಪರ್‌ಪರ್ ಅಂದುಕೊಂಡು

ಹರಿಯಿತು!. ಅಂತಹ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗದೇನು ಅನಿಸಿತೋ ಅಂತೂ ಅವಳು ಆ ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಅರಗಿಣಿ ಪಟಾರ್ ಪಟಾರ್ ಅಂತ ಎರಡೇಟು ರಪ್ಪಡಿಸಿದಳು. ನನ್ನೆರಡೂ ಕೆನ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದರಂತೆ.

“ಅಯ್ಯೋ... ಅವರೆಲ್ಲಾ ಊಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೇನು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಬೇಗ ಹೋಗು ಇಲ್ಲಿಂದ” (ವೈಕಂ ಕತೆಗಳು, ಪುಟ 71). ಇದರ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಅನುವಾದವನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.

“ನಾನು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದೆ. ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿದಾಗ ಯಾವುದೋ ಕಲ್ಲಿನ ಚೂಪಾದ ಮೊನೆ ತಾಗಿ ಅವಳ ಬ್ಲಾಡ್ ಬರ್ಬರ್ ಎಂದು ಹರಿಯಿತು. ಬಿಳಿಯ ಮೊಲೆಗಳು! ಬಿಳಿ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಎರಡು ಏಟುಗಳು!

ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಹಯ್ಯೋ!... ಅವರೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಊಟ ಮಾಡಲು ಈಚೆ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗಿಬಿಡಿ!” (ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್, ಬಷೀರ್ ಕತೆಗಳು, ಪು.85)

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಅನುವಾದವು ಕತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂವಹನಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಿಲ್ಲಿ

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿವರಗಳೂ ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಎರಡು ಏಟುಗಳು ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಏಟುಗಳು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಎಂಬುದು ಮೂಲದ ಆಶಯ. ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಅವರ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಎರಡು ಏಟು ಹೊಡೆದಂತೆ ವಾಚ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಮಿತಿಗಳು ವೈಕಂ ಕತೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಇಂತಹ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಬಷೀರರ ಕೃತಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಗಳು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸು ಗೆದ್ದಿದೆ. ಬಷೀರ್‌ರ ಬರವಣಿಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸಿ ಚಿಂತನೆಗೆ ಗ್ರಾಸವೊದಗಿಸಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯೇ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ.

ತೆಳು ಹಾಸ್ಯದೊಡನೆ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳ ಭಾರವು ಹಾಸ್ಯದೊಳಗೆ ಹುದುಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಷೀರ್ ತನ್ನ ಬಗೆಗೆ, ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ತನ್ನದೇ ದೇಸಿ ಶೈಲಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟರು. ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಇತಿಹಾಸದ ತುಣುಕುಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತಿಹಾಸವೂ ಆಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಷೀರ್ ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳೆಂದೋ, ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದೋ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳೆಂದೋ, ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದೋ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ನಡುವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸಗಳೆಂದೇ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕತೆ, ನೀಳ್ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಅನುಮಾನಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

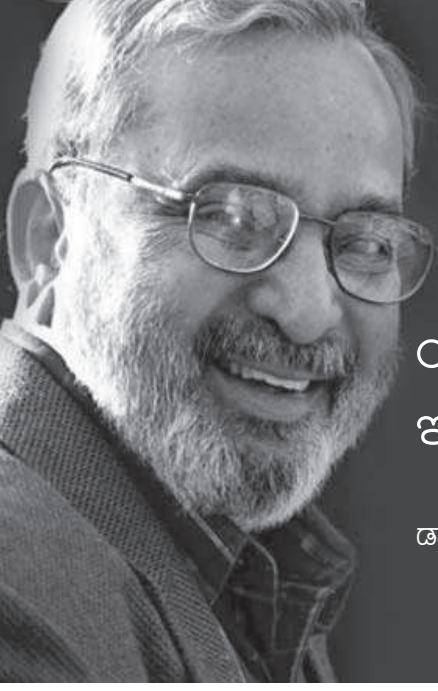
ಬಷೀರ್‌ಗೆ ವಿನೋದ ಶೈಲಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ವಿನೋದ ಶೈಲಿ ಅದು ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರವಾದ ಶೈಲಿ. ಜೀವನಖಿಯಾದ ಶೈಲಿ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ ನಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಷೀರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಲೇಖಕರು ನಂತರ ಮಾಡಿದರು. ಅದುವರೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧೋ ಲೋಕದಂತಿದ್ದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡವು. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಷೀರ್ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ಬಗೆ.

ಬಷೀರ್ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ವೈಭವೀಕರಣವಿದೆ. ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಮಾನವೀಯ ಗುಣವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಬದುಕಲು ಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವ ಸ್ವಭಾವವಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಮಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಓದುಗರೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸರಳ ಕತೆಗಳಾಗಿ ಹೆಣೆಯುವ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಬದುಕನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಭವಗಳಾಗಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡ ಬದುಕಿನ ವೀಕ್ಷಣೆಗೊಂದು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಷೀರ್ ನೀಡಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಬಷೀರ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಳನೋಟ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರನ್ನು ಸೆಳೆದಿದೆ.

ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಡನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಬಷೀರರಿಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಿದೆ. ಇಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬಷೀರರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿ ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ಸಿ.ಪಿ.ಸಿದ್ದಾಶ್ರಮ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ, ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್ ಮೊದಲಾದ ಲೇಖಕರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಬಷೀರ್ ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ನಡುವೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಬರಹಗಾರರು ಬಷೀರ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಕುರಿತ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಸ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಷೀರರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೌರವ.

ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ:
ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ.

ಡಾ.ಎನ್. ನಟರಾಜ ಬದಾಳು

ಕವಿ ರಿಲ್ಕೆಯ ಕೆಲವು ಕವನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಯು ಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಮೂರು ಕವನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವನ.

ಆದಿ ಶಂಕರ ಬಾಲ ಭಗವತ್ತಾದರು
(ತತ್ವಮಸಿ) ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿ
ಅರಣ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ
ಥಟ್ಟನೇ ಎದುರಾದ ಒಬ್ಬ ಚಾಂಡಾಲ

ಕುಕರುಚಲು ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ
ಹಾಳೆಯ ಟೊಪ್ಪಿ, ಅದೇ ಹಾಳೆಯ ಒಂದು ಕೌಪೀನದ
ಅರೆಬೆತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಧೂತನಂತೆ ಅವನ ರೂಪ,
ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಹೊಳೆಯುವ ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲೆ
ಮೃಗದ ಚುರುಕು ಎಚ್ಚರ.

ಹೀಗೊಂದು ದರ್ಶನದಂತೆ ಇದ್ದ ಅವನ ಕಡೆ

ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡದೆ ಶಂಕರರು

ಅಸಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ

ದಾರಿಬಿಡು ಎಂಬ ಎಡಗೈ ಸನ್ನೆಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ

ನಂಬೂದರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸಲ್ಲುವ ಗೌರವ

ಅರಣ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಲ್ಲುವುದೆಂಬ ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಅರೆ,

ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಟುಕುವಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ

ತಾನು ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ಅವನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ.

ಮಾಡುವುದೇನು ತೋಚದೆ ಬೆಪ್ಪಾದ ಬಾಲತಾಪಸಿಯ ಕುಂದಿದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಚಾಂಡಾಲ

ಮುಡಿಯಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಿಸುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತ ನುಡಿದ;

ನೀನೂ ಆತ್ಮ, ನಾನೂ ಆತ್ಮ

ಮೇಲಾರು, ಕೀಳಾರು?

ಹೇಳು.

ಇಂತು ಭಗವತ್ತಾದರಿಗೆ ಧಟ್ಟನೆ ಜ್ಞಾನೋದಯ ವಾಯಿತು; ಒಳಹೊರಗಿನ ಭೇದ ಕಳೆದ ಈ ಚಾಂಡಾಲ ಪರಶಿವನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿ ಮಾಯವಾದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೀಗೊಂದು ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ

ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಪರಮ ಅದ್ವೈತಿ ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳು ಈ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಜದಲ್ಲಿ ಅವನು ಚಾಂಡಾಲನ; ಶಿವ ಗಿವ ಅಲ್ಲ. ವೇಷಗೀಷ ಅಲ್ಲ. ಅವನಿಂದ ತನ್ನ ಕತ್ತಲೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಗವತ್ತಾದ ಶಂಕರರು ಅವನಲ್ಲ ಶಿವನನ್ನು ಕಂಡರು.

ಅವನು ಚಾಂಡಾಲನೂ ಹೌದು; ಶಿವನೂ ಹೌದು ಆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದ್ವೈತ.

ಈ ಕವನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವರದೇ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಇವು: 'ಮೊದಲ ಮೂರು ನನ್ನ ಪದ್ಯಗಳು ಅದ್ವೈತಾನುಭವದ ಬಗೆಗೆ ನನ್ನದೇ ಗೀಳಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಚಾಂಡಾಲ ಸಂಕೇತವಲ್ಲ; ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬರಿಯ ವಿಭಾವವಲ್ಲ. ಶಂಕರರ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರೆಯುವವನು ನಿಜದ ಚಾಂಡಾಲ. ಆದರೆ ಸತ್ಯದರ್ಶನವಾದನಂತರ ಮಾತ್ರ ಈ ಚಾಂಡಾಲನೇ ಶಂಕರರಿಗೆ ಪರಶಿವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಖರೆ ಅದ್ವೈತ; ಚಾಂಡಾಲನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಬಂದ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು bad faith (ಉಡಾಫೆ) ಅದ್ವೈತ; ಎದುರು ಇರುವ ವಸ್ತುವೇ ಪರವಸ್ತುವೂ ಆಗಬೇಕು.' ಅವರೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರವೇಶದಂತಿದೆ.

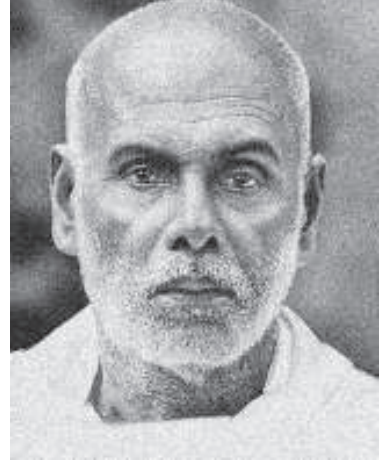
ಯು ಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಯೋ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಸಮಾಜವಾದಿಯೋ - ಎನ್ನುವುದೇ ಅವರ ದ್ವಂದ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಕತೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ. ಅದೇನೂ ಅಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದವರಲ್ಲ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ

ಈ ಕವನವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಓದಿದಾಗ ಆಗಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು:

1. ಖರೆ ಅದ್ವೈತವೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ ಸತ್ಯ, ಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲೇ ಒಂದೆರಡು ಕೆಳಸ್ತರಗಳನ್ನು (ತಕರಾರು ತೆಗೆಯುವವರಿಗಾಗಿ) ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.

2. ವಾದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಬ್ಬನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
3. ಏನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆಯೋ ತಾನೇ ಅದಾಗಬೇಕು. ಅದು ಸರಿಯಾದ ನೋಟಕಮ.
4. ತಾನು ಮತ್ತು ಇದಿರು ಒಂದಾದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಆ ಮತ್ತೊಂದು ಅದ್ವೈತ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅವಧೂತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ದೇಸಿ ಅದ್ವಯ ಸಾಧಕರು (ಅದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲ) ಕನಲಿಬಿಡುವುದು ಈ ಉದಾರೀ ಅದ್ವೈತ ಇದಿರಾದಾಗ. ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ತಾನೇ ಅದಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಉಣ್ಣಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಾಯೇ ಭಗವಾಗಿ ಕೈಯೇ ಇಂದ್ರಿಯವಾಗಿ
ಹಾಕುವ ತುತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಂದು ಕಾಣಿರೋ
ಪ್ರಥಮ ವಿಷಯ ಇಂತಿರಲಾಗಿ
ಅದೆಲ್ಲಿಯದೋ ಅದ್ವೈತ ಗುಹೇಶ್ವರಾ

ತಾನು ಮತ್ತು ಇದಿರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದುಕೊಂಡಾಗ ಆಗುವುದಕ್ಕೂ ತಾನು ಇದಿರು ಒಂದೇ ಎಂದಾಗ ಆಗುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಜಡಜಗತ್ತೇ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜೋ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬದುಕಿನ ಜಡತ್ವದ ಆಕರ ಇವೆರಡೇ ಆಗಿವೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದೋ, ಒಂದೇ ಎಂದೋ ನೋಡದೆ ಈ ಒಂದು-ಎರಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಪ್ರವಾಹರೂಪಿ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳು ಮುಂದಿಟ್ಟವು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿತು. ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಗಳು ಭಾರತೀಯ ಬದುಕನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಇದಿರಾಗುವ ಮೂರು ಕವನಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯ:

ನೋಡುವುದು ಅರಿಯುವುದು

ವೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು
ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳು ಭೇಟಿಯಾದರು.

ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂತರು
ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ, ಹಾಯಾಗಿ.

ನಾರಾಯಣಗುರು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕೂರುವ ಹಠಯೋಗಿಯ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ;
ಗಾಂಧೀಜಿಯೂ ಒಂದು ಮೋಣಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿ
ಚರಕದಲ್ಲಿ ನೂಲುವಾಗ ಕೂರುವ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತರು.

ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದರು:

'ಗುರುಗಳೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಒಂದೇ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ನೀವು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ;

ದೊಡ್ಡ ಮಾತು

ಆದರೆ ಮಾನವರ ನಡುವಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಅನುಭವ.'

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಗಾಂಧೀಜಿ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಏರಿಸಿ

ಕೂತಲ್ಲೇ ಬೆರಳೆತ್ತಿ

ಮರದ ವಿಶಾಲವಾದ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ವಿನಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರು:

'ನೋಡಿ ಗುರುಗಳೇ, ಈ ಮರದ ಒಂದು ಎಲೆ ಇನ್ನೊಂದರಂತೆ ಇಲ್ಲ, ನಾವು ಮನುಷ್ಯರೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ಭಿನ್ನ ಮತದವರೂ ಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವದವರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು

ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕು.'

ಅಕ್ಷರಶಃ ಅದ್ವೈತಿಯಾಗಿದ್ದ ಗುರುಗಳು ನಸುನಕ್ಕರು.

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಎಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ

ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರು.

'ಮಹಾತ್ಮಾಜಿ, ನೋಡುವಾಗ ಒಂದು ಎಲೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅಗಿದು ಅರಿತಾಗ ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಎಲೆಗಳೂ ಒಂದೆ.'

'ಗುರುಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ವಕೀಲ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ನೋಡುವಾಗ ಕಾಣುವುದೂ ನಿಜವೇ, ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಾದ್ದೂ ನಿಜವೇ.'

ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯೂ ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಿಲ ತೆಗೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದರು.

'ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೇ ಇರಲಿ. ಆದರೆ ಗುರುಗಳು ಖಾದಿಯನ್ನು ತೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.'

ಗುರುಗಳು ಅಸ್ತು ಅಂದರು.

ಈ ಕವನ ಒಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಅನೇಕ ಕಡೆ ತಿಕ್ಕಾಟ ನಡೆಸಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಾರಿಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತತ್ವದಾರಿಯ ಬಗೆಗೆ ಖಚಿತತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅರಿವಿತ್ತು. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೂ ಉದಾರಿ ಅದ್ವೈತ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಾಳಿಸಬಲ್ಲುದು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗಿದ್ದರೆ, ಈ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಗಳು ನಮ್ಮ ಮಹಾಶತ್ರುಗಳೆಂದೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಂಬಿದ್ದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ಸಿದ್ಧ, ಅವಧೂತ, ಸಹಜಯಾನದಂತಹ ಅನೇಕ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳು ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಮಿಥ್ಯಮಾರ್ಗಗಳೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿವೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಮೂರನೆಯ ಕವನ:

ತಿರುಮಲೇಶ, ರಿಲ್ಯಾ, ಪರಮಹಂಸ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು

ತಿರುಮಲೇಶಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಧುತ್ತೆಂದು ಎದುರಾಗಿ
ಹುರಿನಿಂತ ಭಲದಲ್ಲಿ ದುರುಗುಟ್ಟಿತು
ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಚಂಚಲಿಸಿ ಕವಿಯ ಹಠ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಗೆದ್ದ ಭ್ರಮೆ ಕಳಕೊಂಡು ಕವಿತೆಯಾಯ್ತು
ಅನ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿರುವ ವಿನಯವಾಯ್ತು.

ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಫಾಸ್ತ್ ಭಲದ
ಐರೋಪ್ಯ ರಿಲ್ಕನೂ ಕಂಡದ್ದು ಬೆಕ್ಕೇ
ತನ್ನಷ್ಟೆ ತಾನಾಗಿ ಇರುವ ಬೆಕ್ಕಿನ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ
ಕವಿಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಯ್ತು
ಬೆಕ್ಕು ಬೆಕ್ಕೇ ಆಗಿ ಉಳಿಯದಂತಾಯ್ತು.

ಪ್ರತಿಮೆಯೂ ತಾಯೆಂದು, ಸಿಗಲೊಲ್ಲೆ ಏಕೆಂದು
ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವ ಪರಮಹಂಸರಿಗೊ
ತಾಯಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಕೆಂಪುನಾಲಿಗೆ ತೋಚಿ
ಸದ್ದಿರದೆ ಎದುರಾದ್ದು. . . ಬೆಕ್ಕೇ ಆಗಿ
ಬೆಕ್ಕು ಬೆಕ್ಕಾಗಿದ್ದೆ ಬಲು ಮುದ್ದು ತಾಯಿ.

ಮೂವರೂ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಮೂರು ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತನಗೆ ಅನ್ಯವೆಂಬ ದ್ವೈತಾನುಭವ
ತಿರುಮಲೇಶರದ್ದಾದರೆ, ರಿಲ್ಕೆಗೆ ಅದು ಕೇವಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಸಂಕೀತ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಡುವ
ಅನುಭವ. ಪರಮಹಂಸರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ತಾಯಿಯೇ ಬೆಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಬೆಕ್ಕೇ
ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ - ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಗತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಯದಾಗಿ ರಿಲ್ಕೆಯ ಒಂದು ಕವನ (ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಅನುವಾದ)

ಬುದ್ಧ ದರ್ಶನ

ಎಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕೇಂದ್ರವೆ, ಎಲ್ಲ ತಿರುಳಿನ ತಿರುಳೆ
ತನ್ನ ಕವಚದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾದಗೊಂಡ ಬಾದಾಮಿಯೇ
ಈ ಇಡೀ ವಿಶ್ವ ಅನಂತ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ತಾರೆಗಳು
ಎಲ್ಲವುಗಳಾಚೆ ನಿನ್ನ ಈ ರಕ್ತ ಮಾಂಸದ ಕಾಯ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಗಿದ ಹಣ್ಣು

ಏನು ಅಂಟದು ನಿನಗೆ, ನಿನ್ನ ಕೋಶವೇ ಅನಂತ ಆಕಾಶ
ಪ್ರಾಣರಸ ಚಿಮ್ಮುವುದು ಅಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಅಪಾರ ಶಾಂತಿಯ
ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ
ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಗಿರುಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತ
ಸುತ್ತುತ್ತವೆ
ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ
ಅಸಂಖ್ಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಆರತಿಯಂತೆ

ಇವು ಆರಿದ ಮೇಲೂ ನೀನು ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುವಿ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾಮಾಗಿ
ತಥಾಗತ.

ಈ 'ಆಗುತ್ತಲೇ' ಇರುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಥಾಗತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೆಂದು, ಪ್ರತ್ಯೇಕಬುದ್ಧ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೆಂದೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಿರಂತರ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ, ತಾಕ್ಷಣಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಂಟಾಗಿ ಮರುಕ್ಷಣ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವ ವಿದ್ಯಮಾನ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಗುರು, ಪಂಥ, ಧರ್ಮ, ದರ್ಶನಗಳ ಹಂಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ನಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಾಕ್ಷಣಿಕತೆಯ ಅನೇಕ ಸೆಳಕುಗಳಿದ್ದವು. ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪದವರೂ ಅವರ ಸಮಾಜೋ ರಾಜಕೀಯ ನಡೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಲಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಅವರ ಈ ನಡೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಲಪಂಥೀಯರು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

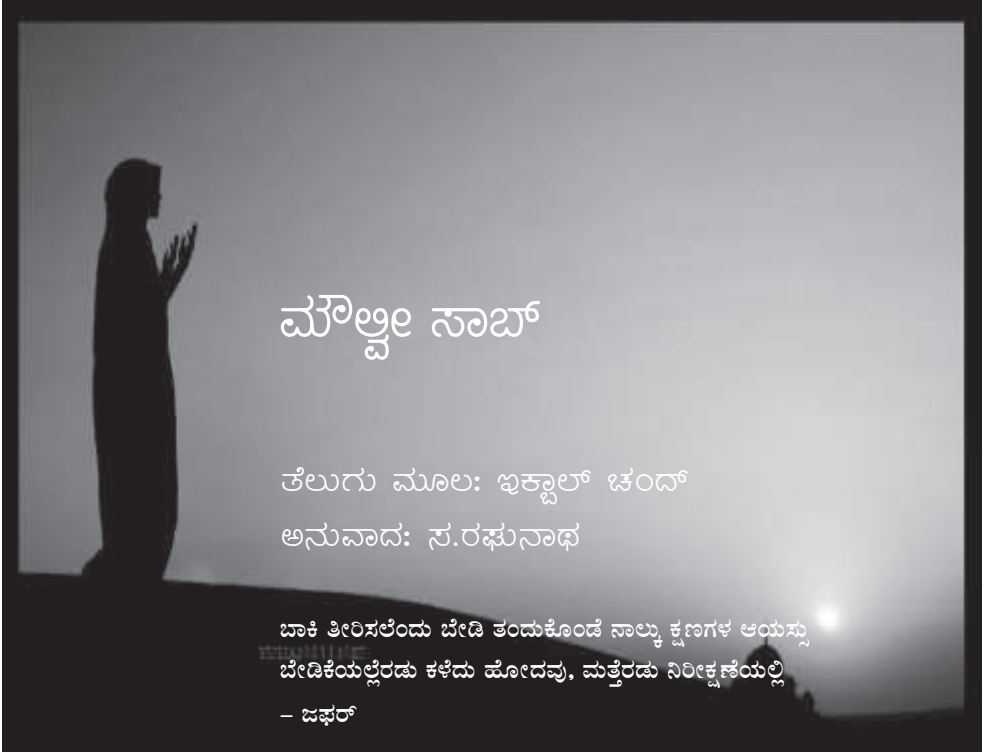
ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಲಾವೋ-ತ್ಸೆಯ 'ದಾವ್ ದ ಜಿಂಗ್'ನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೈತ್ಯಾಧ್ಯೈತ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ತಾವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ 'ತಾವು' ಎನ್ನುವ ದೇಸೀ ಪದವೆ ತುಂಬಬಲ್ಲ ಜಾಗ, ಬಯಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜುವಾಂಗ್-ತ್ತು ಎಂಬ ಜೆನ್ ಗುರುವಿನ ಈ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಈ ದಾರ್ಶನಿಕನ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದು ಇದು: ಜುವಾಂಗ್-ತ್ಸನ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿಗೆ ಒಂದು ಭರ್ಜರಿಯಾದ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಜುವಾಂಗ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವಿನ ಜಾಗ ನನ್ನ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ; ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ನನ್ನ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ ಜೇಡೆಗಳು. ಅಸಂಖ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುವ ರತ್ನಗಳು. ಇಡೀ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ನನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನು ಅಗತ್ಯ?" ಆಗ ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಹದ್ದುಗಳು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಗುರುವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕಿತ್ತು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತವೆಯಲ್ಲ?" ಅದಕ್ಕೆ ಜುವಾಂಗ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: " ಅಯ್ಯಾ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಶವವಿದ್ದರೆ ಹದ್ದುಗಳು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ; ಒಳಗಿದ್ದರೆ ಇರುವೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತವೆ. ಒಂದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ? ಯಾಕೆ ನೀವು ಇರುವೆಗಳ ಪರ?" ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಥಿಕ

ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುವ ಅನಿಕೇತನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಮನಿಂದ ಕುವೆಂಪುವರೆಗೆ ಆ ದಾರಿ ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಷ್ಟಿಯೊಳಗೇ ಇರುವ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ವಿವೇಕ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕಂಡಿದೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಬರಹಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ನಡೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರವಂತರು ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರವೂ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಇದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳು ಅವರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಸಮೂಹ ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ: ಅನೇಕ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಅವರು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು.

ಮೌಲ್ವ ನಾಬ್

ತೆಲುಗು ಮೂಲ: ಐಕ್ವಾಲ್ ಚಂದ್

ಅನುವಾದ: ಸ.ರಘುನಾಥ

ಬಾಕಿ ತೀರಿಸಲೆಂದು ಬೇಡಿ ತಂದುಕೊಂಡೆ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷಣಗಳ ಆಯಸ್ಸು
ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲೆರಡು ಕಳೆದು ಹೋದವು, ಮತ್ತೆರಡು ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ
- ಜಫರ್

೧.

ಅರೆರೇ, ಗಡಿಯಾರ ಓಡುತ್ತಿದೆ.

ಅಬ್ಬಾ! ಕಹೀಂ ನಾ ಆಯೆ ಇಂತೆಜಾರ್ ಮೇ ಇಂತಿಖಾಲ್ ನ ಹೋಜಾಯೆ!
(ಏನು? ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವು ಬರದಲ್ಲವೆ?)

ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಷ್ಟೆ. ಹೇಳಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು
ಬಂದನೆಂದರೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯೋ ಸುಂಟರಗಾಳಿ.

ಇನ್ನೊಂದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ. ಅರೆರೇ ವಕ್ತೆ ಕಂ ಹೈ ರಂಬಖ್ತ್ ಆಯಾ
ನಹಿಂ

ಪ್ಚ್

ಯಾವ ಮೌಜನ್ ಸಾಬಿಯಂಥೋನೋ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ
ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದಿಲ್ಲ ತಾನೆ! ಈ ಅನುಮಾನಗಳೇನಪ್ಪಾ!
ಸಗಣಿಹುಳು ಹರಿದಾಡಿದಂತೆ.

ಅಬ್ಬಾ! ಈ ಮೌಲ್ವಿಗಿರಿ ಎಷ್ಟು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನದು! ಆಗ ಹಾಗನ್ನಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಈಗೇನು ಹಾಯಿ. ಅವನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬದಲಾದೆನೆ?
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬದಲಾದೆನೆ? ನಿಜಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೀಗ ಹೇಗೆ
ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ?

ವಿದ್ವಂಸಕನೆ?

ಕಾಫಿರನೆ?

ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಹಾರಾಡುವ ಇಸ್ಮಾಯಿಲರ ಮರ ನನ್ನ ಆದರ್ಶದ ಹಕ್ಕಿಯೆ?

ಯಾವುದೇನೇ ಆದರೂ ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ವಿಗಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅಬ್ಬಾ! ಏನು ಈ ಬಲಗೈ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಸವರುತ್ತ, ಮಾರುದ್ದ ಗಡ್ಡವನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಕೆನ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಾಯಿ ಹಾಯಾಗಿ ಗಾಳಿ ಸೋಕಿ ಕೆನ್ನೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಹಿತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ.

ವಾಹ್! ಈ ಗುರುತನ ವಾರೆವಾಹ್

ಗಡ್ಡ ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತಾದರೂ ಭಲೆ ಹಾಯಾಗಿದೆಯಪ್ಪಾ.

ಅವನಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನಪ್ಪಾ?

ಈಗ ಹೀಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಫರೀದಾ ಬೇಗಂ ಏನೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ? ನಗುವಳೆ? ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ನಗುತ್ತ ಮೈ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವಳೆ? ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಫರೀದಾ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಫರೀದಾ! ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಪೊದೆ ಮೀಸೆಯ ಮುಳ್ಳು ನಿನ್ನ ಎಳೆ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾರುದ್ದದ ಗಡ್ಡ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕವಿದು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗಡ್ಡ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನನಗೇ ಅಲ್ಲ ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಸುಖವಲ್ಲವೆ ಫರೀದಾ?

ಅವನಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕಪ್ಪಾ? ಅವನನ್ನು ನೋಡೋದೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಮೊದಲ ಸಲ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ...

೨.

ಅಸ್ಲಾಮ್ ಲೇಕುಮ್, ಮೌಲ್ವಿ ಸಾಬ್.

ವಾಲೇಕುಮ್ ಸಲಾಮ್. ಬರ್ಕತೇ ಕಲಾಮ್ ಜಿಗ್ಜುಗ್ ಜೀಯೋ ಹಜಾರೋ ಬರಸ್.....

ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ನನಗೆ ಬೇಡ ಈ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು. ಈ ಕೊಳಚೆ ದೇಹವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಳೆಸಲಾರೆ. ಮುಖದಲ್ಲೇನೋ ಅಸಹನೆ ನೋಟದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಚಂಚಲತೆ. ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಚಕಚಕ ಹೊಸೆಯುತ್ತ, ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಗುಲಾಬಿಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿದಂತೆ ಆ ಚತುರನು, ನಿಜಕ್ಕೂ ಚತುರನೇ.

ಮೌಲ್ವಿಸಾಬ್!

ಜೀ

ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವು ನನಗೆ ಉರ್ದು, ಅರಬ್ಬಿ ಕಲಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಬಾಬೂರಾವ್ ಆಜ್ಞೆ!

ಈ ಬಾಬೂರಾವ್ ಕೌನ್ ಹೈ?

ನಮ್ಮ ಅಬ್ಬಾಜಾನ್!(ಅಪ್ಪ).

ತೌಬಾ! ತೌಬಾ. ಕ್ಯಾ ಝಮಾನಾ ಆಯಾ ಮೌಲಾ! ತೌಬಾ! ತೌಬಾ! ಆಜ್ಞೆ ಅನ್ನುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲವೆ?

ಹೋ... ಹ್ ... ಹ್ ... ಹ್ ...

ಯಾಕಯ್ಯಾ ಮಾತಾಡೆ?

ಏನು ಮಾತಾಡ್ಲಪ್ಪಾ? ನಿಮ್ಮ ಈ ಗೊಡ್ಡು ಪಾಠಗಳನ್ನ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಆನಂದದ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳು ಏನಾಗಬೇಕು? ರವಿ, ಯೇಸೋಬು, ಮೋಷೆ, ಪ್ರಸಾದರು ಕಾಯ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗಿ ಬರೋನಿ...

ಆ ಕಾಫಿರರೊಂದಿಗೆ ಇವನಿಗೆ ದೋಸ್ತಿ ಏನಪ್ಪಾ?

೩

ಅಸ್ಲಾಮ್ ಲೇಕುಮ್ 'ಮೋ'ಸಾಬ್.

ವಾಲೇಕುಮ್ ಏನಪ್ಪಾ ಮೌಲ್ವಿಸಾಬ್ ಅಂತ ಬಾಯ್ ತುಂಬ ಕರೀಬೋದಲ್ಲ. 'ಮೋ' ಎಂಥದು? ಮೋ?

ನಿಮ್ಮನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿ ನಂಗೆ ಮೋಹನಪ್ರಸಾದ್(ತೆಲುಗಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ) ನೆನಪಾಗ್ತಾರೆ.

ಯಾಕೆ?

'ಕಾ ಕರೂಂ' ಕವಿತೇಲಿ ಏನೂ ತೋಚದಿದ್ದೆ ಪೋಸ್ಟ್ ಬಾಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕೆದಕು' ಅನ್ನುತ್ತಾರವರು.

ಏನು ಮಾತಪ್ಪಾ! ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳು ಇಂಥವನ್ನ ಭಲೇ ಹೇಳ್ತಾರಂತಲ್ಲ?

ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿತು?

ತಿಳಿಯೋಕೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಗುರುವೇ ಆದರೂ ದಿನಾ ಪಾಠ ಹೇಳೋನು ನೀನೆ ತಾನೆ?

ಹಾಗಾ? ಹಮ್ಮೇ ಸೀಖ್ ಕೇ ಹಮ್ ಸೇ ದಾವಾ?

ಅರೇ ಜಾನೇದೋ ಯಾರ್. ಓಹ್, ಮರೆತೆ ... ಆದರೂ ನೀನು ಕವಿತೆ ಅಂತ, ಕಾರೇಕಾಯಂತ ಯಾರಾರ ಹಿಂದೇನೋ ಅಲೀತೀಯಂತೆ

ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯ ಹೇಳಲಾ?

ಊಮ್ ...

'ಮನ್ಮಥನು ತೊಂಬತ್ತು ಡಿಗ್ರಿ ಕೋನದಲ್ಲಿ ಪಾದರಸವಾಗ್ತಾನೆ.'

ವಾಹ್ ... ವಾಹ್ ... ಬಹುತ್ ಖೂಬ್. ಕಿಸ್ನೇ ಕಹಾ?

ಎಡ್ಲೂರಿ ಸುಧಾಕರ್ ...

೪

ಅಸ್ಸಲಾಮ್ ಲೇಕುಮ್ 'ಮೋ'ಸಾಬ್.

ನನ್ನ ಮೋ ಅಂತ ಗೀ ಅಂತ ಕರೆದರೆ ಮಾತಾಡೋದೆ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆದಾಬ್‌ಸೇ ಮೌಲ್ವಿಸಾಬ್ ಎಂದು ಕರೆ. ನಾನಾರು ಗೊತ್ತೆ? ಅಸಲಿ ಸಿಸಲಿ ಬಿಹಾರಿ ಮೌಲ್ವಿ ... ಆಂಧ್ರಾ ಮೌಲ್ವಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ.

ಯೇ ಸಮ್ಮೇ ...

ಬಿಹಾರೀ ಮೌಲ್ವಿ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲೋ. ಆದರೆ ಬೇಕಾರೀ ಮೌಲ್ವಿ ಅಂತ ನಂಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನೆತ್ತರು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಹಿಮ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಇಂಗಿದಂತೆ.

ಅಪ್ಪಾ, ಅದೇನಪ್ಪಾ ಹಾಗಂದೆ?

ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ಗುರುಗಳೇ! ನೀವೇನೋ ಇಷ್ಟು ಓದಿ ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ದಿನ್ ಕೋ ಪೈಲಾನಾ ಹೈ ಎಂಬ ಜಪದ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಯಾತಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಓದು? ನಮಾಜು ಮಾಡಲು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದ್ದು. ಬಿಹಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹಾಳು ಐನೂರಕ್ಕೆ

ಇ

ಲ್ಲಿ

ಮಾಜನ್ ಬರ್ರಿದ್ದಾನೆ. ಮಾತು ಬದಲಿಸು. ಆಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲಮ್ಮುಲಿಲ್ಲಾಹಿ... ಮಾಜನ್‌ಸಾಬ್ ಬರ್ರಿದ್ದಾನೆ ಶಿವಪೂಜೆಲಿ ಕರಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ. ಮಾತು ಬದಲಿಸು, ಮಾತು ಬದಲಿಸು. ಅಲ್ಲಮ್ ಓದು (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ - ಇಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ - ಭಯದಿಂದ) ಅಲ್ಲಮ್ಮುಲಿಲ್ಲಾಹಿ ರಬ್ಬಿಲಾಲಮಿನ್ ಅರ್ರಹಿಮಾನಿರ್ರೀಮ್ ಮೌಲಿಕಿ ಯೌಮಿದ್ದೀನ್

೫

ಅಸ್ಸಲಾಮ್ ಲೇಕುಮ್ ಮೋಸಾಬ್.

ವಾ ... ಆ ಮೋ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಬಿಡಲ್ವಾ? ಅದು ಸರಿ ರಾತ್ರಿ ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕಪ್ಪಾ?

ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಪದೇಪದ ಬರೋ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನೂ ಶಬ್ದ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಹೇಳಲಾ? ಮಾತು ಬದಲಿಸಬೇಡ. ರಾತ್ರಿ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ.

ಸಿನೆಮಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಯಾವ ಸಿನೆಮಾ? ತೆಲುಗಾ? ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಸಿನೆಮಾ ನೋಡೋ ಅದೃಷ್ಟ ಹೇಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ನೋಡಿದೆ ಅಂದ್ನೋತೀನಿ. ಆಯ್ತೆ?

ಗುರುವೇ ಸಿಲ್ಕಿಸ್ಥಿತ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತೀರಿ, ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಲಿ. ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ವಯಸೇ ಇರುತ್ತೆ. ಆದ್ರೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುಲ್ಲ. ಹದಿನಾರಾಣೆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ತುಣುಕು.

ಹೋ ಹೋ ಹೋ ... ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟು ಚೆಂದಾನ ಅಪ್ಪಾ!

ನಿಮ್ಮಾಣೆ. ಸರಿ ಬಿಡಿ. ನೀವು ನಂಬದೆ ಹೋದ್ರೆ ಇವೊತ್ತು ಸೆಕೆಂಡ್ ಷೋ ಸಿನೆಮಾಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಹೇಗೆ ಹೋಗ್ತೀವಿ? ನಿನ್ನ, ನನ್ನ ಯಾವ ಕಳ್ಳಗಡ್ಡದೋನೋ ನೋಡಿದ ಅಂದ್ನೋ, ನೋಡಿ ಮಜೀದ್ ಕಮಿಟಿ ಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಅಂದ್ನೋ, ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಏನಾಗಬೇಡ? ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋದ್ರೆ ಹೋಯ್ತು. ಮೊದಲು ಮೌಲ್ವಿಗಿರಿ ಹೋಗುತ್ತೆ..... ಅದು ಹೋದ್ರೆ ಈ ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೇಗೆ ತುಂಬುತ್ತೆ?

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಓದಿದ್ದೂ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಅನುಮಾನಾನೆ. ಬಹುಶಃ ನೀವು ಅನುಮಾನದ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾದ ಐಡಿಯಾ ಇದೆ. ಧೈರ್ಯವಿದ್ದೆ ನೋಡಿ.

ತಲೆಗೆ ಬರೊಲ್ಲವ?

ಬರೊಲ್ಲ.

ಏನದು?

ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಮ್ಮಿ ಬುರ್ಖಾ ತರಿಸಿ. ಅದನ್ನು ನೀವು ಹಾಕೊಂಡು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಬಜಾರಿಗಳಿರಿ. ಯಾರಿಗೂ ಅನುಮಾನ ಬರದು. ನೀವೊಬ್ಬ ಮೌಲ್ವಿಸಾಬ್ ಎಂದಾಗಲಿ, ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಡುಲಿಂಗ ಎಂದೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಂದು ಬಂಗಾರದಂಥ ಅವಕಾಶ ... ಸೆರೆಗಿನ ವಾಸನೆಯ ರುಚಿ ಬೇಕಂದ್ರೆ ನೀವೇ ಟಿಕೆಟ್ ತಗೋಬೋದು. ಲೇಡೀಸ್ ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಒತ್ತುತ್ತ ... ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಬೈದುಕೊಳ್ತಾರೆ. ನೀವು ತುಟಿ ಬಿಚ್ಚಬೇಡಿ.....

.....

.....

೬.

ಅಸ್ಲಾಮ್ ಲೇಕುಮ್ 'ಮೋ'ಜೀ.

ವಾ ...

ಹೌದು ಮೊನ್ನೆ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ನ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೇಳಿಪ್ಪಾ. ನೆನಪಾಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಹೇಳು.

'ಮೊಹರಿಗೆ

ಮೋಹಕ್ಕೆ

ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ'

ಭಲ್ ಭಲೇ. ಇಸ್ಲಾಮ್‌ನ ಎಲ್ಲಿರಾರೆ?

ಕಾಕಿನಾಡ ... ಯಾಕೆ? ಯಾಕಾಗಿ?

ಹೂಂ, ಒಂದು ಸಲ ನೋಡ್ಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತೆ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಮಾರುದ್ದದ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಹಜಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೊಸ್ತಿಲೂ ತುಳಿಸೊಲ್ಲ.

ಎಂಥಾ ಮಾತಪ್ಪಾ. ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡೋವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯಾರಾದ್ಯೂ ಬಂದ್ರೆ ಏನಾಗುತ್ತೋ ಗೊತ್ತ?

ಯಾರು ಕೇಳದಿದ್ದೂ ನಿಮಗೀ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳೋದು ಇಷ್ಟ. ಕೇಳಲಿ ಬಿಡಲಿ ಹೇಳೋದು ನನಗಿಷ್ಟಾನೆ. ಆದ್ರಿಂದ್ರೆ ಅಲ್ಪ ವರ್ಷವಾದ್ರೂ ನನ್ನ ಓದು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತ ಅಲ್ಪಮ್ ಸುರಾ ದಾಟಿ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲಿ ಮೋಜೀ, ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನೀವೊಬ್ಬ ಈ ಕೋಣೆಲಿ ಮಲಗ್ತೀರಲ್ಲ? ನೋಡ್ಬೇದ್ರೆ ಮಧ್ಯೆ ವಯಸು. ಆ ಆ ಆ ಬಯಕೆಗಳು ನಿಮಗಾಗೊಲ್ಲಾ?

ಯಾಕಾಗೊಲ್ಲ?

ನೀವು ಯಾರನಾದ್ಯೂ ಪ್ರೀತಿಸಬಾರದ?

ಅಯ್ಯಪ್ಪೋ, ಅಯ್ಯಯ್ಯಪ್ಪೋ! ಶಬಾನ ಅಜ್ಜಿ ಯಾರೊ ಗೈರ್‌ಖೌಮ್ ಮುದುಕನಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಳು ಅಂತ ಉರಿದು ಬೀಳ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ನೀನೇ ಅಲ್ಲಾ? ಒಬ್ಬ ಮೌಲ್ವಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡ್ತಾರೆ? ಆದರೂ ಶಬಾನ ಅಷ್ಟು ಜನರ ನಡುವೆ ಹೇಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಳು?

ಯಾಕೆ ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲಾಂತ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಶಬಾನ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ದಾರೀಲಿ ಹೋಗೋ ಹಿಪ್ಪೀಗೊ, ಗಡ್ಡದ ಸಾಬೀಗೊ ಮುತ್ತು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾನುಭಾವನೊಬ್ಬನಿಗೆ, ತನ್ನ ತಂದೆಯಂಥವನಿಗೆ

ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಹೆಸರೇನೋ?

ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ, ದಿ ಗ್ರೇಟ್

ಏ ಬಾಬು, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಾತು. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ? (ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವೆ?)

ಎಂದಿನಿಂದಾನೂ ನಿಂಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತೆ.

ಏನೋ. ಇವತ್ತಿನ ಮೌಲ್ವಿಗಳಿಗೂ ಗುಟ್ಟುಗಳಿವೆಯೆ?

ತಮಾಷೆ ಅಲ್ಲ. ಗಂಭೀರ.

ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಯಾವೊಬ್ಬನೂ ದೇಶಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮೌಲ್ವಿಗಿರೀನ ಮಾಡ್ತಲ್ಲ.

(ನಿಮ್ಮ ರೀತಿನೇ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ ಮೋ ...)

ಇನ್ನೇನನ್ನೋ ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲೆ ಇದನ್ನ ಓದಿದೆ. ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲೆ ನೀತಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡ್ತಾ ಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದೆ. ನಾನೂ ಮನಸ್ಸಿರೋನೆ. ಪ್ರೀತಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ, ಆದರೆ ಬದುಕೋಕೆ ಹಣವಿಲ್ಲ... ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ವಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಗಿರಾಕಿ ಇದೆಯಂತೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ 1500-2000 ಕೊಡ್ತಾರಂತೆ, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಆದರಿಲ್ಲಿ ... ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒದ್ದಾಟ ಆಗೋಯ್ತು. ನಿಜವಾಗಲೂ ನೀನು ಹೇಳೋತನಕ ಇದು ಇಷ್ಟು ಇಕ್ಕೆಟ್ಟಿನ ಪ್ರಪಂಚ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೀಗ ನೋಡು ಮೌರುನ್ನನಿಗೆ ಭಯಪಡಬೇಕು. ಮಜೀದ್ ಕಮಿಟಿಗೂ ಭಯಪಡಬೇಕು. ಒಂದು ಸಿಗರೇಟು ಸೇರುವ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಿನೆಮಾ ಇಲ್ಲ, ಒಂದು ಮುಷಾಯಿರಾ ಇಲ್ಲ. ಛೀಛೀ ಗುಲಾಮಗಿರಿ. ಛೀಛೀ ಛೀಛೀ. ಇಂಥ ಸಂಕುಚಿತ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು

ಛೇಛೇ ... ಮೊನ್ನೆ ಮಾತ್ರ, ಮೊನ್ನೆ ಎಲ್ಲೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಡಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ಬಹದೂರ್ ಷಾ ಜಫರ್‌ನ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದ ಗಜಲ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ.

‘ನ ಕಿಸೀಕ ಆಂಖ್ ಕಾ ನೂರ್ ಹೂಂ

ನ ಕಿಸೀಕ ದಿಲ್ ಕ ಖರಾರ್ ಹುಂ

ನ ಕಿಸೀ ಕಾಮ್ ಕಾ ಆಸಕೂ

ಮೈಂ ವೋ ಏಕ್ ಗುಗುಪ್ತೆ ಗುಮ್ಹಾರ್ ಹುಂ’

ಓದುತ್ತಾ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಓದಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮರೆತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಸುಟ್ಟ ಹಲ್ಲಿನ ಬೇಮಾನ್ ಮೌಝನ್ ಬಂದು, ನೀವೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಇನ್ನು ಜನರಿಗೇನು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡ್ತೀರಿ? ಈ ನಡುವೆ ನಿಮ್ಮ ರೀತೀನೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ರೂಮಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟಿನ ವಾಸನೆ ಬರಿತ್ತು. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯಾನ ಮಜೀದ್ ಕಮಿಟಿಯೋರಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೀನಿ ಅಂದ.

ನೀವೇನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ?

ಭಯ ಬಿದ್ದೋನು. ಏನು ಮಾತಾಡೋದು?

ಅದು ಸರಿ, ಮೌಝನ್‌ನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೇಕಿಷ್ಟು ಕೋಪ?

ನನ್ನ ಹೊರಹಾಕಿ ಅವನು ಮೌಝನ್‌ನಿಂದ ಅಲೀಮ್‌ಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಪಡೆಯೋಣಾಂತ.

೨.

ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆಯೆ ಆಯ್ತು. ಇವರಿಗೆ ಸರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಇವರಿಗೆ ಕವಿತೆ ಬೇಡ. ಇವರಿಗೆ ಜೀವನ ಬೇಡ. ಇವರಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಕು. ಸಾರಾಯಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಕು. ಲಾಭಗಳು ಬೇಕು. ಮೋಸ ಮಾಡಬೇಕು, ರಾಜಕೀಯ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಲು ಒಂದು ಧರ್ಮ ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇಂಥ ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ನನ್ನಂಥ ಮೌಲ್ವಿಗಳು ಬೇಕು.

ಆದರೆ,

ಆದರೆ ನನಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿರಬಾರದು. ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರೆಂದು ಕೇಳಬಾರದು. ಮಜೀದ್‌ನ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬಾರದು. ಕವಿತೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬದುಕುತ್ತ ಬದುಕುತ್ತ ಸಾಯುವುದು

ಸಾಯುತ್ತ ಸಾಯುತ್ತ ಬದುಕುವುದು

ಛೇ, ಛೇ ತುಫ್... ಛೇ!

ಇಂಥ ಹಾಳು ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸೇವಿಸುವುದೆಷ್ಟು ಬಾಡೆ?. ನಾನು ಬಲ್ಲಂತೆ ನಾನೊಬ್ಬನೆ - ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮಂದಿಯೋ

ಹೋಗಬೇಕು. ಈಗಲಾದರು ಹೊರಬಿದ್ದೆನಲ್ಲ.

ಹೋಗಬೇಕು. ಇನ್ನಾದರೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ.

ಗಡ್ಡೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಎಂಥ ಹಾಯಿ ... ಫರೀದಾ ಬರಿದ್ದೇನೆ. ದೇವಬಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗೋಣ. ಅರೆ ರೈಲು ಬಂತು. ಇವನು ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕೆಪ್ಪಾ? ದರಿದ್ರರು. ಹೊರಹಾಕುವಾಗ ಕಡೇ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳಾನೂ ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ನೋಡಲು ಎಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೇ.

ಎಸ್-3 ಬೋಗಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯಪ್ಪಾ?

ಹಿಂದೆಯೋ, ಮುಂದೆಯೋ?

ಇದೋ ಎಸ್-1 ದಾಟಿ ಹೋಗಿದೆ. ಎಸ್-2 ದಾಟಿ ಹೋಯಿತು. ಇದೋ ಎಸ್-3 ದಾಟಿತು.

ಅವನಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕಪ್ಪಾ?

ಗಾರ್ಡಿನ ಪೀಪಿ. ಪೀಪಿ ಷೂಷೂ ಪೀಪಿ.

ಅರೇ ಬಂಡಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕಪ್ಪಾ! ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಈ ಮುದಿಗಡ್ಡದವರನ್ನು ನೋಡದಂತೆ ಅವನನ್ನೂ ನೋಡಲಾರೆನೆ?

ಆ ಎಂಟ್ರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನುಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೇ ಎತ್ತರ, ಅದೇ ಆಕಾರ, ಆ ಮುಖವೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರೇಕೆ?

ಆ ಮುಖ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸದೇಕೆ?

ಆ ಕಪ್ಪು ಬಿಳಿ ಗೆರೆಗಳ ಅಂಗಿ ಅವನದೇ-

ಅರೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೇಕೆ?

ಒಂದು ವೇಳೆ

ನಿಜಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಅನುಮಾನ ನಿಜವಾದುದಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ?

ಯಾವ ಮೌಝನ್‌ನಂಥವರೋ

.....

ಅರೇ! ಅರೇ! ಅಯ್ಯಾ ಅಲ್ಲಿದಾ!

ಅಲ್ಲಿದಾ ...

ಆತ್ಮ-ಜೀವ-ತತ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕುಲ ಯಾವುದೆಂದವನೊಳಗಿನ ಕುಲದ ಹೊಯ್ದಾಟ.

ಡಾ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಹೆಚ್

ಕನಕನನ್ನು ಕೆಣಕಬೇಡ ಕಣಕಿ ತಿಣುಕಬೇಡ ಅನ್ನುವುದೊಂದು ಮಾತಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಮಾತು ಕನಕನನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕನಕನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ

ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರಣಗಳೂ ಇವೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನಯುಗದ ಈ ಕವಿ, ಕೀರ್ತನಕಾರ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ಕೊರಳಾದವನು. ವರ್ತಮಾನದ ನಿರಾಸೆಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡವನು. ಆತನ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಂಕಟಗಳಿಗೂ

ಉತ್ತರಗಳನ್ನು
ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವ
ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆತ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮಗೆ
ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತೆ
ಭಾಸವಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಕನಕನಲ್ಲಿರುವ
ಹೊರಚಾಚುಗಳೇ ಆತನನ್ನು
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎದುರುಗೊಂಡು
ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ
ಮದ್ದು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವ
ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ
ಕನಕನ ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳೇ
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ
ಎದುರು ಬದುರಾಗಿಯೂ
ನಿಲ್ಲುವುದುಂಟು. ಈ ದ್ವಂದ್ವ
ಕನಕನಲ್ಲಿರುವ
ಹೊರಚಾಚುಗಳನ್ನು
ಸಪಾಟುಗೊಳಿಸಿ
ವಿವರಣೆಗೊಳಪಡಿಸುವ

ರೂಢಿವಾದಕ್ಕೂ

ನೆರವಾದುದಿದೆ. ಆತನೊಳಗೊಂದು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಏಕಶಿಲೆ ನೆಟ್ಟು, ವೈಷ್ಣವತೆಯ ತ್ರಿಪುಂಧ್ರದೊಳಗೆ
ಅಡಕಗೊಳಿಸಿಡಲು ದುಡಿದುದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಆತನ ದಾಸತ್ವವನ್ನು ಲೋಕದ ಅರಸುತನಕ್ಕೆ
ಎರಗದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಿತ್ತಿಯಾಗಿ, ಕುಲದ ಕುರಿತ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪುರೋಗಾಮಿ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಾಗಿ
ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅತಿರೇಕಗಳಿಗೂ ಇದು ಕಾರಣವಾದುದಿದೆ. ಈ ರೂಢಿವಾದ ಮತ್ತು ಅತಿರೇಕಗಳಿಂದಾಗಿ,
ಕನಕನನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಏಕರೂಪತೆ
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಕ್ತಕನಕ, ದಾಸಕನಕ, ತಳಮೂಲದ ನಿರಂಕುಶ ಕನಕ ಎಂಬ
ಉಪನಾಮಗಳ ಬೇಲಿಯೊಳಗಿಟ್ಟೇ ಕನಕನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಬೆಳೆದುಬಂದುದನ್ನೂ
ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕನಕ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆನಪಾಗುವುದು
ಈ ನೆಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗವಾದ ಜಾತಿಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ. ಅಧಿಕಾರಕೇಂದ್ರದಿಂದ
ಹೊರಗಿಡುವ ರಾಜಕಾರಣದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವ ಕುಲ ಅಥವಾ ಜಾತಿಪ್ರಶ್ನೆಯ ಅಸಮಾನತೆಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ. ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮಾಪಕದ ಜೊತೆಗೆ ಕನಕನ ಗುದ್ದಾಟವಿದೆ.
ಕೃಷ್ಣದೇಗುಲದ ಹುಂಡಿ ತುಂಬುವ ಸಾಧನವಾಗಿಯೇ ಬಳಕೆಗೊಂಡ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉಡುಪಿಯ
ಕನಕಕಿಂಡಿಯ ಐತಿಹ್ಯವಂತೂ ಕನಕ ಎದುರಿಸಿದ ಜಾತಿಸತ್ಯದ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನೇ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ
ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಕನಕನಿಗೆ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಮೊದಲ ತೀರ್ಥಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಅಂಬೋಣಗಳು, ಕುರುಬನಿಗೆ
ಬೋಧಿಸಿದ ಕೋಣಮಂತ್ರದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕನಕನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವನತಾವಸ್ಥೆಯನ್ನೆ ಮತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಕನಕ ಯಾರು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಿಗಿರುವ ಹಾಗೆ
ದ್ವಿಜಮೂಲದ ಯಾವ ಕಥನಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಆತನನ್ನು ಕುರುಬ ಇಲ್ಲವೇ ಬೇಡ ಎಂಬ ತಳಸ್ತರದ
ಜೊತೆಗಿಟ್ಟೇ ಇವತ್ತಿಗೂ ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಲೋಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆತನ
ಜನನಮೂಲವನ್ನು ಹೈಜಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗದುರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಗತ್ಯ
ಕಾಣದುರಿಂದಲೋ ಕನಕ ತಳಮೂಲದವನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಆತನಿಗೆ

ತಂಬುರ ನಾರದರ ಅವತಾರ ಕಥನಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳು ಕನಕನ ಜಾತಿನೆಲೆಯ ಕೆಳಸ್ತರವನ್ನೂ, ಆತ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿರಬಹುದಾದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿ, ಆತನ ಮಾತುಗಳ ತಳಸ್ತರದ ಸಂಕಟಗಳ ಶೋಧನೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೀರುವಿಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯೆಂಬ ರಚನೆ ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭಾರವೇ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರ ಪಾಲಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮವೂ ಹೌದು. ಆಯ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ದಕ್ಕುವ ಜಾತಿಯನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಲಾರದ ವಿವೇಕ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇದೊಂದು ಹೊರೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿ ಹೊರಗುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಧಿಯ ಬದುಕುಗಳಿಗಂತೂ ಇದು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾದ ಭಾರ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಈ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅವು ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಮೇಲ್ಸ್ತರದ ಹುಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಜಾತಿಮುಕ್ತನಾಗಬಯಸುವಲ್ಲಿ ತಳಮೂಲದ ಕಡೆಗಿನ, ಬಯಲಿನ ಕಡೆಗಿನ ನಿರ್ಜಾತೀಕರಣದ ಚಲನೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿಯ ದ್ವಿಜವಿಮೋಚನೆಯ ಹಪಾಹಪಿ ಈ ಬಗೆಯದು. ಅಲ್ಲಿ 'ತಾನು ಹಾಗಲ್ಲ' ಎಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಲದ ನಿರಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಮೂಹದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಬೇಡುವ, ಕುಲವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿರಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿರಾಕೃತವಾದುದರ ಜೊತೆಗಿನ ವಿಲೀನವು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ಅಹಮಿಕೆಯ ಪೊರೆ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ತಳಮೂಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಜಾತಿ ಮೀರುವಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ 'ಎತ್ತರ' ಅಂದರೆ ಮೇಲ್ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಒಂದು ಬಗೆ. ಈ ಅಂತರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಿಂದಲೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ. ಎಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುವ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲ್ಮುಖವಾದ ಚಲನೆ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಮ್ಮತಿಗಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕೇಳಿಕೆ, ಅಹವಾಲಿನ ದನಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಲವೆಂಬುದು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿಯೇ ಪರಿಭಾವಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕುಲದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುವುದೇ ಅಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಬಯಸುವ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಜೀವ-ಆತ್ಮಗಳ ಕುಲ ಯಾವುದು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನೇ ಆಸ್ಥೋಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ಸಂಕೇತ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೆರಹೊಲಿದ ಸಾವಿರವರ್ಷದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿ ಕುರುಪಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ(ಮಂಟೇದಲ್ಲಮನಲ್ಲಿ) ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮುಖ್ಯರಲ್ಲ, ಯಾವುದೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಮಭಾವವಿದೆ. ನಡಕಾರ ದೊಡ್ಡಿವೆಂಕಟಗಿರೆಪ್ಪನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. "ವೆಂಕಟಗಿರಿಯೋಗಿ ಸಂಜೆಹೂತ್ತು ಮಾತ್ತ ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ತನ್ನೊಡನಿದ್ದ ನಾಯಿಯೊಡನೆ ಬರುವುದೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಮಯ ಬೆನ್ನಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ

ತೋಪೊಂದರ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಮುತ್ತರಾಯನ ಗುಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು.ಆತ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಅನೇಕರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವುದು ಭಾಗ್ಯವೇ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.(ಆತ)ಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಅನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ ವಿನಃ ಬೇಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಣವಂತರು ಬಡವರಾಗಿರಲಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿರಲಿ, ಹೊಲೆಯರಾಗಿರಲಿ, ಮಾದಿಗರಾಗಿರಲಿ, ಯಾವ ಭೇದವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ ಗಂಜಿಯಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನೀರಗಂಟಿ ಗಂಗಮ್ಮನ ಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಯೋಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಗಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಕೆ ಆದಿನ ಸತ್ತದನದ ಕೊರಬಾಡಿನ ಸಾರು ಮಾಡಿದ್ದಳು..... (ಪಾಪದ ಭೀತಿಯಿಂದ) 'ಸ್ವಾಮಿ...ಈವೊತ್ತು ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಬನ್ನಿ....'ಎಂದಳು. ಯೋಗಿ ನಗುತ್ತಲೇ 'ಉಟ್ಟಿ ಮ್ಯಾಗಿರೋ ಬಾಡುಸಾರು ತಗೊಂಡ್ ಬಾರೇ ಗಂಗೀ...!'ಎಂದರು. ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ಗಂಗಮ್ಮ ತಂದು ಯೋಗಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸಟ್ಟದೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ....ಒಂದು ತುತ್ತು ತನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ...ಇನ್ನೊಂದು ತುತ್ತು ನಾಯಿ ಬಾಯಿಗೆ, ಹೀಗೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಗಮ್ಮ 'ನೀವ್ ವೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಾ ತಿನ್ನೀ! ಆಮೇಲೆ ನಾಯಿಗೆ ಬ್ಯಾರೆ ನಾ ಆಕ್ಟೀನಿ' ಅಂದ್ಲು. (ಅದಕ್ಕೆ) "ನೀನ್ ಬ್ಯಾರೇ ನಾನ್ ಬ್ಯಾರೇ....ನಾಯಿ ಬ್ಯಾರೇ ಅಂದ್ಯಂಡ್ ಕೆಟ್ಟೇಯಿ! ನಾವಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಮರ್ದಾಗಿನ ಬ್ಯಾರ್‌ಬ್ಯಾರೆ ಕೊಂಬೆಗುಳ್ ಕಣೇ ಗಂಗೀ...ದೇವ್ರೂ ಅಲ್ಲ ದೆಯ್ಯಾನೂ ಅಲ್ಲಾ.... ಪಾಪಾನೂ ಇಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಾನೂ ಇಲ್ಲ" ಅಂತ ಹೊರಟು ಹೋದರು" (ಪದ್ಮಾಲಯ ನಾಗರಾಜ್, ೨೦೧೨, ನಡೆಕಾರ ದೊಡ್ಡಿವೆಂಕಟಗಿರೆಪ್ಪ, ಆದಿಮ ಪ್ರಕಾಶನ ಕೋಲಾರ, ಪು.೩೦) ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಜೀವಜಾತಿಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಜವಾಗಿ ನೋಡಬಲ್ಲ ತಾತ್ವಿಕ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೇಹ, ಆತ್ಮ, ಜೀವವೆನ್ನುವ ವಿಭಾಗವಾಗಲೀ, ದೇವ-ಮಾನವ-ತಿರ್ಯಗ್-ನಿತ್ಯನಾರಕವೆನ್ನುವ ಭೇದವಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವು.

ಕುಲದ ಕೋಟಿಯೊಳಗಿನ ತಳಮಳ:

ಕುಲವನ್ನೇ ಅಮಾನ್ಯಮಾಡುವ ಇಂತಹ ಸಿದ್ಧ, ಶಮಣರಿಗೆ ಜಾತಿ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಲೀನರ ಕೋಟಿಯೊಳಗೆ ಕುಲದ ಕೇಣಕುವಿಕೆಯ ನೋವುಂಟಾದರೆ, ಅಂಚಿನವರಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಸಂತರಿಗೆ, ಕುಲ ಎಂದರೇನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾದ ಜರೂರತ್ತು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. "ಆತ್ಮ ಯಾವ ಕುಲ ಜೀವ ಯಾವ ಕುಲ?", "ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದ ನೆಲೆಯನೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರಾ?"ಎನ್ನುವ ಕನಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡವಿದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿ ಅವರನ್ನೇ ಎದುರಿಸಲು ಬಳಸಿದ ತರ್ಕವಿದೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಆತ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ಮೇಲ್ಪುದಿಯ ವೈದಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು "ಮೂಗ್ಗಿಡಿದು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಜಪತಪ ಮಾಡಿ ನಿಗಮಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳನೋದಿ ತಿಳಿದು ಬಾಗಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನು ಬಯಸಿ ಕಣ್ಣೆಡುವಂಥ ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರೆಲ್ಲ ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ?"(ಸುಧಾಕರ(ಸಂ), ಕನಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ ಸಂ-೪, ಪು.೨೦೧) ಎಂದು ನೇರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಅಚ್ಚರಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕನಕದಾಸರ ಈ ಸಾಲುಗಳು, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರ 'ಬೆಳಗು' ಕವನದಲ್ಲಿನ "ಹೊಳೆಯ ನಡುನೀರೊಳಗೆ ಬುಳುಬುಳನೆ ಮುಳುಗುತ್ತ ಒಣಮಂತ್ರ ವಟಗುಡುವ ಅರವತ್ತರ ಗಡಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಚ್ಚೆಹರುಕ ಶಾನುಭೋಗ; ಕೆರೆಗೆ ಬಂದೂರ ಗರತಿಯರು ಮೋಣಕಾಲಮಟ ನೀರೊಳಗೆ ಸೀರೆ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನೀರ ಮೊಗೆವಾಗವರ ಗುದುಗುಡುವ ತುಂಬು ತೊಡೆಗಳ ಕಂಡು ಹಾದರದ ನಗೆ ನಕ್ಕಾಗ ನನ್ನೊರನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು" ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳನ್ನೇ ನೆನಪಿಸುತ್ತವೆ!) ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುವ 'ಅವಿವೇಕಿ' ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವ 'ಅಜ್ಞಾನಿ'ಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕನಕರಲ್ಲಿ ಲೇವಡಿಗೆಯೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಗಿದ್ದು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿರೋಧಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇ ಕನಕ ನಡೆಸಿದ ಸೇನಾಸಾಟವಿದು. ದಾಸಕೂಟದೊಳಗಿಂದಲೇ ಬಂದ ವಿಶೇಷ ಮಾದರಿಯ ದನಿಯಿದು.

ಹೀಗೆ ವೈದಿಕರೇ ಕಟ್ಟಿದ ಕೂಟದೊಳಗಿದ್ದ ತಳಮೂಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಂತರುಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿಯ ರೂಢಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತ ಸಂತರುಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ

ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಯನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಗಳ್ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾಕಾಗಿ ಏನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ಖಚಿತತೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಒಡನಾಡಬೇಕಾದ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಸುಬುಗಳ ಕುರಿತೂ ಅಲ್ಲಿ ಖಚಿತ ವಿಚಾರಾಕೃತಿಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, “ಜರೀಬಾಹ್ಯಣ ಝಲಾ ಭೃಷ್ಟ | ತರೀ ತೋ ತನ್ನೀಲೋಕೀ ಶ್ರೇಷ್ಠ | ಜರೀಬಾಹ್ಯಣ ಮೂಢಮತೀ ತರೀ ತೋ ಜಗದ್ವಂದ್ಯ|| ಗುರೂ ತೋ ಸಕಳಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! (ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭೃಷ್ಟನಾದರೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮನು, ಅವನು ಮೂಢನಾದರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಂದನೀಯನು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗುರು)”(ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ, ಪು.೨೪೬) ಎಂದು ಸಾರಿದ ಸಮರ್ಥ

ರಾಮದಾಸರಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ದತ್ತೋಪಾಸಕರು ಸಂತತ್ವದ ಮುಸುಕಲ್ಲಿಯೇ ಜಾತಿವಾದವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಅಲುಗುತ್ತಿರುವ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಮರಳಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ದಾಸಪಂಥ, ಸಂತಪಂಥದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ತಾರತಮ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದಿ ಜಾಗೃತ ಮಾದರಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಈ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಕಂಡುಕೊಂಡ ತಳಮೂಲದ ಸಂತರು, ದಾಸರುಗಳ ಮೀರುವಿಕೆಗೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾಲುದಾರಿಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೇಲುದಾರಿಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂತಪಂಥಗಳ ನಿಲುವೆಲ್ಲವೂ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನದೆಂದು ಒಂದೇ ಉಸಿರಲ್ಲಿ ಷರಾ ಬರೆಯಲಾಗದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯಂತೆ ಕಂಡ ಸನಾತನವಾದವು ಆ ಕುರಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮ್ಮತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸತ್ಯವೂ ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಳಮೂಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕನಕನಂತಹ ದಾಸಕೂಟದ ಸದಸ್ಯನ ಕುಲಸಂಬಂಧಿ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಿದೆ. ಕನಕ ಮೀರುವಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ತಾತ್ವಿಕ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಕೃತಿಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಂಚಲನೆಯ ಮಾದರಿಗಳೇ? ಎಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಂಚಲನೆಯ ಮಾದರಿಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ? ಎಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗದೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ಜೊತೆಗೆ ಕನಕನ ಇಬ್ಬಗೆಯ ನಂಟು

ನಮ್ಮ ಐಹಿಕ ಬದುಕನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದುದು. ಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಶಯವನ್ನೂ, ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಬಾರದೆನ್ನುವ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಸಮನಾಂತರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡುಬಂದ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇಹದ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಕ್ಕೂ, ಪೂರ್ವದ ಬದುಕನ್ನು ಇಹಕ್ಕೂ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನೋಡುವ ಈ ಆಲೋಚನಾಕ್ರಮ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಜೊತೆಗೆ ಕನಕ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಕುಲ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಕನಕನ ನಿಲುವಿನ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಗತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನಕನದು ಒಮ್ಮುಖವಾದ ಸಂಬಂಧವಲ್ಲ. ಆ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಉಭಯಮುಖವಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವೌಢ್ಯಗಳನ್ನು 'ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಮಾನವರ ಮಾತಾಗಿ' ಪರಿಗಣಿಸಿಯೂ, ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಮತದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆತ ಆಡಿರುವುದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ'ದ ಕೊನೆಗೆ ಕೇಳುವ "ನೂರುಕನ್ಯಾದಾನವನು, ಭಾಗೀರಥೀಸ್ನಾನವನು ಮಿಗೆ ಕೈಯಾರೆ ಗೋವ್ಗಳ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲಿ ಭೂಸುರರಿಗೊಲಿದು ಊರುಗಳ ನೂರುಗೃಹಾರವ ಧಾರೆಯೆರೆದಿತ್ತಂತೆ ಫಲ ಕೈಸೇರುವುದು" (ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ-೧೦೬) ಎಂದಿರುವ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದು ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಸೆಡ್ಡುಹೊಡೆದು ಹೊಸಗುಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಯೂ, ಪೂಜೆಗೆಂದು ಅವರನ್ನೇ ಕರೆದು ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರನಿಂತ ಪರಿಯೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜಾತರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ಸಂಜಾತರೆನ್ನುವ ಕನಕ ಇಲ್ಲಿ ತಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ದಾಸಕೂಟಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾದ ಪುರಾಣಾದಿಗಳು ನಿರೂಪಿಸುವ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಭಕ್ತ ಕನಕನಿಗೆ ಭವ ಒಂದು ಹೊರೆ. ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ತಹತಹ ಸಾಧಕ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಜ ತಳಮಳ. ಕನಕನ ಈ ಭವಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧತೆಯ ಭಾರವೂ ಅಂಟಿದೆ. ಆತನಿಗೆ ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಭವಶುದ್ಧತೆಯ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಆತ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ! "ಬದುಕಿದೆನು ಬದುಕಿದೆನು ಭವ ಎನಗೆ ಹಿಂಗಿತು" ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಲಮುಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಧ್ವನಿಯಿದೆ. ಅದು ಮುಕ್ತನಾದೆ ಎನ್ನದೆ, ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದೆ, 'ಮುಕುತಿ ಮಾರ್ಗಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದೆ', ಪೂರ್ವಾರ್ಹತೆ ಪಡೆದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ಅರ್ಹತೆಯಾದರೋ ವೈಷ್ಣವ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದಕ್ಕಿದುದು! ಹೀಗೆ ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ನೂರೊಂದು ಕುಲಗಳು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದವು ಎನ್ನುವ ತೃಪ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹೇಳುವ ಹುಟ್ಟಿನ ಏರಿಕೆಯ ಗ್ರಹೀತವೇ ಇದೆ. ಇನ್ನು ವೈಷ್ಣವನಾಗದೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಸಮೂಹವನ್ನು ವೈಷ್ಣವಪಂಥ ಹಾಗೂ ದ್ವೈತತಾತ್ವಿಕತೆಯ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲಮೂಲದ ಬೀರಯ್ಯ, ಕಾಳಯ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಆಶಯವಿದೆ.

"ಮುಕುತರಾದರು ಎನ್ನ ನೂರೊಂದು ಕುಲದವರು
ಮುಕುತಿ ಮಾರ್ಗಕೆ ಯೋಗ್ಯ ನಾನಾದೆನೊ

.....
ಇಂದೆನ್ನ ಜೀವಕ್ಕು ಸಕಲ ಸಂಪದವಾಯ್ತು
ಮುಂದೆನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಯ್ತು" (ಕ.ಸಾ.ದ.ಸಂ-
೪,ಪು.೮೬)

ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಈ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವದಿಂದ

ಪಡೆಯುವ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲ. ವರ್ತಮಾನದ ಬಿಡುಗಡೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ನೂರೊಂದು ಕುಲದವರು ಪಡೆದ ಬಿಡುಗಡೆಯೂ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಜನ್ಮಚಕ್ರದ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ನಂಬುಗೆ. ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹೇಳುವ ಹುಟ್ಟಿನ ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಏರಿಕೆಯ ಹಾದಿ. ಈ ಹಾದಿಗೆ ಒಪ್ಪದ, ವೈಷ್ಣವತೆಯ ಕಕ್ಷೆಗೊಳಪಡದ ಅಸಂಖ್ಯರು ಮುಕ್ತರಲ್ಲದ ನಿತ್ಯನಾರಕಿಗಳೇ. 'ನಾವು ಕುರುಬರು ನಮ್ಮ ದೇವರು ಬೀರಯ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆಯೂ ಆತ್ಮಂತಿಕವಾಗಿ ಇದೇ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಬೀರಯ್ಯ, ಕುರಿ ಮಂದೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಂತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

'ನಾವು ಕುರುಬರು....'ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲದ ಆಚರಣೆಗೆ ಧಾತುವಾದ ದೈವವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಕೊಂಡು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವರ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೀರಯ್ಯನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಆರಂಭ ಮಾಧ್ವದರ್ಶನದ 'ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ವಾಯು ಜೀವೋತ್ತಮ' ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಒಡೆದುಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕೀರ್ತನೆ ಇದೇ ಭಾವದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಕುರಿಕಾಯುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವು ಆ ಕಾಯಕವನ್ನು ನೈತಿಕ ಕೆಚ್ಚಿನಿಂದ ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಮಾದರಿಯದೂ ಅಲ್ಲ. ಕುರಿಕಾಯುವ ಕಾಯಕದ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮವಾದಿ ನೆಲೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ತಂತ್ರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ನಾವು ಕುರುಬರು ನಮ್ಮ ದೇವರು ಬೀರಯ್ಯ ಎಂದ ಕೀರ್ತನೆಯೇ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಕೇಶವನ ಮನವೊಲಿಸಿ ಭಜಿಸದ ಮನುಜ ಹುಚ್ಚು ಕುರುಬ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ ನಿಲುಗಡೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿತ್ತೋ ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರಂಭದ ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ತತ್ವವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಳಸ್ತರದ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿ ಬಂದ 'ಕುರುಬ'ನಿಗಿಂತಲೂ ಕೆಳಸ್ತರದ 'ಹುಚ್ಚುಕುರುಬ'ನನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕೀರ್ತನೆ ಅಧೋಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ತಳಕ್ಕೊಯ್ದು ಬೆದರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕೇಶವನನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆರಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವೈಷ್ಣವತೆಯ ಪ್ರಸಾರತಂತ್ರವನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾಯಕದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಜೀವದವ್ಯವಾಗಿಸಿ ಅದರ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ "ಕನಕದಾಸನ 'ನರಕುರಿ ಆಗಮ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ಲಾಘನ ಅರಿಮರಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆಯ

ಅಪವಿತ್ರ ಮೈತ್ರಿ ಇದೆ. ಇದು ಕಾಯಕಮೂಲದ ಜಿಡ್ಡುಗುರುಬರ, ಬೂದಿಗುರುಬರ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಶ್ರಮವಶ್ಯವನ್ನು ಅವಜ್ಜಿಗೈದಂತೆ ಬೆಳೆದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಅಪವಿತ್ರ ವೈತ್ರಿ” (ಎಸ್.ಜಿ.ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ, 'ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆಯ ರೂಪಕವಿವೇಕ', ಕನ್ನಡಅಧ್ಯಯನ,ಸಂಪುಟ-೨,ಸಂಚಿಕೆ-೨, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೦೧, ರಹಮತ್‌ತರೀಕೆರೆ(ಸಂ), ಪು.೨೬) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೂದ್ರತೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ದಾರಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಕನಕನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನಪಥದ ಅನುಸರಣೆಯೂ ಇದೆ. ಭಕ್ತನಾಗಿ ಕನಕನಿಗೆ ಇಹವೆಂಬುದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾದ ಸಂಕಟ. ಈ ಬಿಡುಗಡೆ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಆತನ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸತ್ವದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಿದೆ. ದಾಸ್ಯದ ತೀವ್ರತೆ ಸೂಚಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕಸಂದರ್ಭದ ಕುಲವಾಚಕಗಳು ಅಲ್ಲಿ ರೂಪಕದಂತೆಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆ

ಕುಲವಾಚಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕನಕ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪುಣ್ಯಸಂಚಯನದ ಮೂಲಕದ ಏರುಗತಿಯ ಕುಲವಿಕಾಸದ ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭವಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಯಸುವ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಕನಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮುಕ್ತಿಯ ದಾರಿಯಾಗಿ ತಳಮೂಲಕ್ಕೆ ತಳಮೂಲವಾಗುವುದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದು ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆರೋಹಣಕ್ರಮದ ವಿಕಾಸಗತಿಯ ಬಿಡುಗಡೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅವರೋಹಣ ಕ್ರಮ. ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಕೇಶವನಲ್ಲಿ ಬೇಡುವ “ದಾಸದಾಸರ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯರ ಮಗ ನಾನು” ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆ ಭಕ್ತನ ಮುಕ್ತಿಯ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಲವು ದಾಸರ ಮನೆಯ ಹೊಲೆಯ ದಾಸನು ನಾನು

ಕುಲವಿಲ್ಲದ ದಾಸ ಕುರುಬ ದಾಸ

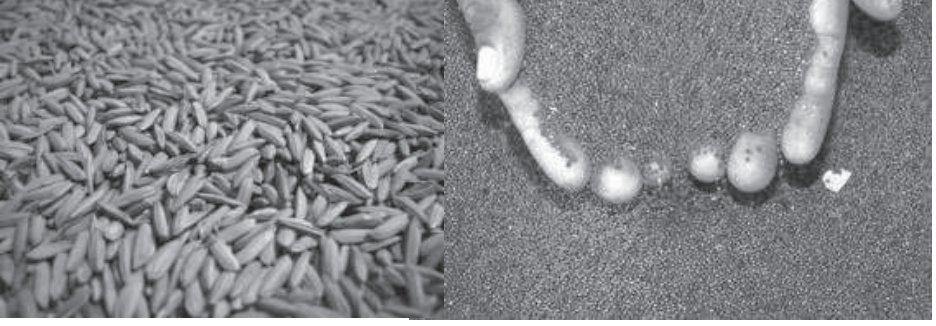
ಭಲದಿ ನಿನ್ನಯ ಭಜಿಪರ ಮನೆಯ ಮಾದಿಗ ದಾಸ

ಸೆಲೆ ಮುಕ್ತಿ ಪಾಲಿಸೆನ್ನೊಡೆಯ ಕೇಶವನೆ'(ಕ.ಸಾ. ದ.ಸಂ-೪, ಪು.೯೩)

'ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯರಿಲ್ಲ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನು ಧೋರಣೆಯ ಕೀರ್ತನೆಯಿದು. ಇಲ್ಲಿ ಕನಕ ಬಳಸಿರುವ ಕುಲನಾಮಗಳು ಅವನತಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಳಕ್ಕೊಯ್ಯುವ ಮೂಲಕ ರೂಪಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನ ಅಧೀನತೆಯ ಗರಿಷ್ಠಗರೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅವನತಾವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೊಲೆಯ, ಕುರುಬ, ಮಾದಿಗ ಇವ್ಯಾವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೌರವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕುಲಗಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ದಾಸತ್ವವನ್ನು ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸುವ ಕನಕ ಜಾತಿ ಕನಿಷ್ಠತೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಅರ್ಹತೆ ತನಗಿದೆ ಎಂದು ದಾವೆಹೂಡುತ್ತಾನೆ. ಹೊಲೆತನ, ಕುರುಬತನ, ಮಾದಿಗತನಗಳೆಂಬ ಕೀಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನಕನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಕಾಸದ ಹೊಸಸಾಧ್ಯತೆಯು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಕುಲೀನತೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಅಕುಲೀನನಾಗುವ 'ಕುಲವಿಲ್ಲದ ದಾಸ ಕುರುಬದಾಸ'ನಾದ ತಳಮೂಲಿಗನಾಗುವ ಅವನತಮುಖೀ ದಾರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಕನಸಲ್ಲ. ಈಗಲೇ ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಪಡೆಯಬಯಸುವ ಬೇಡಿಕೆ. ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಸಂಚಯನದ ದಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ.

ಪಾವಿತ್ರವನ್ನೇ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟು ಅಪವಿತ್ರವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಡಿವಾದಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನಕನಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷವಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಳಮೂಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಆತ ವಿಲೀನವಾಗಲು ಬಯಸಿದ ದಾಸಕೂಟದ ನಡುವಿನ ತರತಮದಿಂದಾಗಿ ಈ ತಿಕ್ಕಾಟ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕನಕನ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾದುದಕ್ಕೆ ತಕರಾರುಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾವಣೆ ಅದರ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಅಗತ್ಯ ಎರಡೂ ಅಲ್ಲ. ಬದಲಾವಣೆ ಬೇಕಾಗುವುದು ಅಂಚಿಗೊತ್ತಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಹಾಗಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಧಿಗೆ ತಕರಾರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರಾಕರಣಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾದ ಶುದ್ಧತೆಯು ಕನಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರದ, “ಎಂಜಲೆಂಜಲು ಎಂಬರಾ ನುಡಿ ಎಂಜಲಲ್ಲವೆ? ವಾರಿ ಜಲಚರದೆಂಜಲಲ್ಲವೆ? ಹಾಲು ಕರವಿನ ಎಂಜಲಲ್ಲವೆ? ಎಂಜಲೆಲ್ಲಿಯದೆಲ್ಲಿಯುಂ ಪರರೆಂಜಲಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಭಾವಿಸಲುಂಟೆ?” (ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ, ೧೦೧)ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಟ್ಟ ಮಡಿಯ ಅರ್ಥಹೀನತೆಯ ಅನಾವರಣವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂಜಲಿಲ್ಲದೆ ಏನಾದರೂ ಇರಲುಂಟೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ, 'ಎಲ್ಲ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನಿರಬೇಕಾದರೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ?' ಎಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಯ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, 'ಕಡೆಕಡೆಗೆ ತಾ ಹೊಲೆ ಹೊಲೆಯನುತ ತೊಲಗುವ' ಮಡಿವಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ 'ಹುಟ್ಟಿನ ನೆಲೆಕಾಣದ ಅಜ್ಞಾನಿ' ಗಳೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಲದ 'ಅಹಂಕಾರದಲಿ ತತ್ವದ ಕುರುಹ ಕಾಣದೆ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಓದುವ ಈ ನಿರರ್ಥಕರು 'ಪಠಣ ಪಂಡಿತ'ರೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕನಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಅಣಕವಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಜಾತಿಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಜರರಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕನಕ

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುರುತಿಗೊಳಪಡಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮನುಷ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗಿರುವ ಅನ್ನ ಅಥವಾ ಅನ್ನದೊಂದಿಗಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ತರತಮ ಸಂಸ್ಕಾರ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಸಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗೆ ಉರುವಲಾಗಬೇಕಾದ ಅನ್ನವು ಅಸಮಾನತೆಯ ಬೆಂಕಿಗೆ ಇಂದನವಾಗುವಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದ ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದು ಅದು ಸಂಸ್ಕಾರಕಾರಣವೆಂಬ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪರಿಕಲ್ಪಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅನ್ನದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಆರೋಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಆಹಾರವು ಯಾರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲಿಂದ, ಬಳಸುವವರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅನ್ನದ ಗುಣವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರವೌಲ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕ, ತಾಮಸ, ನಿಷ್ಯೆ, ವಿದ್ರೋಹವೇ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳು ದೊರೆತು, ಸ್ವೀಕೃತ-ನಿರಾಕೃತವೆಂಬ ಆಹಾರದ ನೆಲೆಯ ಜಾತಿರಾಜಕಾರಣವು ಚಾಲನೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆ ಜಾತಿ ಕುರಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರ್ಚೆಯು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರನ್ನಷ್ಟೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರೆ ಸಾಲದಾಗುತ್ತದೆ. ಕನಕನ ಜಾತಿಚರ್ಚೆಗೆ ಈ ಅರಿವಿದೆ. ಅದು ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದಾಚೆಗೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕನಕ ಅನ್ನದ ನೆಲೆಯ ಕುಲಾಕುಲದ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿದವನು. ಸಾವನಾನ್ಯರು, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ಬಳಸುವ ಆಹಾರದ ವಾದರಿಯೆಂದನ್ನೂ ಅಪವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ವಿದ್ರೋಹ, ತಾಮಸಮಾದರಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಾಮಾಂಕಿತಗೊಳಿಸಿಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂವಾದವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು. ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಾಮಸಿಗ ಕಳೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹೊರಗುಳಿಸುವ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದವನು. ಆಹಾರಾಚರಣೆಯ ಅಪಮೌಲ್ಯೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ರಾಕ್ಷೀಕರಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವದಡೆಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದವನು. ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೇ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಳಮೂಲದ ರಾಗಿಯನ್ನು ಸತ್ತದಲ್ಲಿ ಗೆಲಿಸಿದವನು. ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಸಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತೆ ಕೊನೆಗೆ ರಾಮನ ಮೂಲಕ ರಾಗಿ-ಬತ್ತಗಳೆರಡೂ ಕೂಡಿ ಹಿತ್ತದಲಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶ ಸಾರಿದವನು. ಆಹಾರದ ನೆಲೆಯ ಕುರುಹಿನ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಧಾನ್ಯಗಳ ಕಥನ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದವನು.

ಆದರೆ ಆ ತಳಮೂಲದ ರಾಗಿಯನ್ನು ರಾಮಪ್ರೀತಿಯ ಧಾನ್ಯವಾಗಿ ವೈಭವೀಕರಿಸಿ, ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಕನಕ ರಾಗಿಯ ಎದುರು ಸೋತ ವೀಹಿಯ ಭಾಷಿಕ ಗುರುತನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಗಿಯ ಗುರುತನ್ನಷ್ಟೇ ಬದಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವುದು ಸೋತವರ ಗುರುತು, ಭಾಷೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರ ಗುರುತು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ! ಇದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಗ್ರಾಮ್ಯಕ್ಕೆ, ಫೋಕ್‌ಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೀಳರಿಮೆಯಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಶೈವ ಹಾಗೂ

ತಳಮೂಲಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಂತೆಯಿದೆ. ವೈಷ್ಣವತೆಯೇ ತನ್ನ ನೂರೊಂದು ಕುಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಬಲ್ಲ ದಾರಿಯೆನ್ನುವ ಕನಕನ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನೆರದಲಗನ ನಾಮಾಂತರವೂ ವೈಷ್ಣವೀಕರಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಗುಳಿಗೆಯು ರಾಮನೆಂಬ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮನಿಂದಲೇ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾದುದು ತತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ರಾಮಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ!

ಕುಲದ ಕುಲಿತಾದ ಕನಕನ ನಿಲುಖನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ

ಜಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕನಕನ ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತ, ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ; 'ನಾವು ಕುರುಬರು ನಮ್ಮ ದೇವರು ಬೀರಯ್ಯ', 'ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ', 'ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆನ್ನುತ್ತಿಹರು ಕುಲವ್ಯಾವುದು ಸತ್ಯಸುಖವುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ?' ಇತ್ಯಾದಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು, ಕನಕನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವಂತೆಯೇ ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕನಕನ ಬಂಡಾಯದ ತಳಹದಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆಯೇ? ಇದೇ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಒಂದು ಹರಿಗಡಿಯದ (ನಿರಂತರವಾಗಿ) ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಕನಕ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆಯೇ?

ಇದು ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕನಕನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಆತ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆವರಣಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕನಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮ-ಜೀವ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತುಂಡಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಭೇದವಿದೆ. ಹಸುವಿನ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ವಸುಧೆಯ ಭೂಸುರರೂ, ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಾವರೆಯನ್ನು ಬಿಸಜನಾಭನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ, ಅನ್ನ ಹಾಗೂ ಆಚರಣಾ ಪರಿಕರಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಕೀಳನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಳ ತರತಮವಿದೆ. ಬತ್ತ ಮತ್ತು ರಾಗಿಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿ ಮಾಡಿ ಕಾಲದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುಬರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಡುವ 'ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತ'ದ ನೆರದಲಗ ರಾಘವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ರಾಮಧಾನ್ಯವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಕ್ಕೂ, ವೈಷ್ಣವೀಕರಣಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ದೈನಿಕದ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಆರಾಧನಾತ್ಮಕ ಆವರಣದಿಂದ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ತಳುಕು ಹಾಕುವ ಕನಕ ತಳಮೂಲದ ಉನ್ನತೀಕರಣವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಹಾಗೂ ಮತಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ವೈಷ್ಣವೀಕರಣವನ್ನು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನೆರದಲಗನನ್ನು ನೆರದಲಗನಾಗಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಿಗೆ ರಾಮಧಾನ್ಯವಾಗಿಸಿ ಕೀಳನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಡಿಯಾಗುವುದು ನೆರದಲಗನಷ್ಟೇ. ವೀಹಿಗೆ ಯಾವ ರೂಪಾಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನಕ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುಲದ ನೆಲೆಯ ಅವನತಾವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಂಚಲನೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳು ಎಂದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶೂದ್ರಾನ್ನ ಅಂದವನೇ ಅದರ ನಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ಮತಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು 'ಮಡಿ ಅನ್ನ' ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಕನಕನಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಪರವಾದ ವಿಪುಲ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿವೆ. ಹುಟ್ಟು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭ್ರೂಣಕ್ಕೆ ಗಂಟುಹಾಕುವ ಕುಲನಿರೂಪಣೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ

ಎನ್ನಲಾದ 'ಕುಲವ್ಯಾವುದು
 ಸತ್ಯಸುಖವುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ'
 ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆಯೂ ಕನಿಷ್ಠ
 ಹುಟ್ಟಿನ ತಾವರೆ, ಹಾಲು,
 ಕಸ್ತೂರಿಗಳನ್ನು
 ಉದಾಹರಿಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠರು
 ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ
 ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ. ಈ
 ಪ್ರಶಾರ್ಥಕ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ದಿಟ
 ಅರ್ಥದ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ
 ಮೀರುವಿಕೆ
 ಇದೆಯೆನ್ನಲಾಗದು.
 ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ವಸ್ತುಗಳ
 ದಿವ್ಯತ್ವವು ಸಾಮಾಜಿಕ
 ಸಂದರ್ಭದ ಶ್ರೇಷ್ಠರ
 ಬಳಕೆಯಿಂದ ದಕ್ಕಿದುದು.
 ಇದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ
 ಕನಿಷ್ಠರನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠರು
 ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಕ್ಕುವ
 ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನೇ
 ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.
 ಅನ್ನವೊಂದು ಅನ್ನವಾಗಿಯೇ
 ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸದೆ ಬಳಸುವವರಿಂದ
 ಉನ್ನತಾವನತಗೊಳ್ಳುವ
 ರೂಢಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ
 ವಾಸ್ತವವೇ ಈ
 ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ.
 ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಪಲ್ಲಟದ ಬಗೆಗೆ
 ಆತಂಕಪಡುವ, ಲೋಕ
 ಕೆಟ್ಟಿತೆಂದು ವಿಷಾದಿಸುವ
 'ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಿಮೆಯನು
 ಕಂಡಷ್ಟು ಹೇಳುವೆನು' ಎನ್ನುವ
 ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ
 ದನಿಗಳು ಕನಕನಲ್ಲಿರುವ
 ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರವಾದ
 ನಿಲುವಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು
 ಪುಷ್ಟಿಯೊದಗಿಸುತ್ತದೆ.
 "ವಾಸವರಸೆಯು ತಪ್ಪಿ ವೈರಿ
 ವರ್ಗವು ಹೆಚ್ಚಿ
 ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರು
 ಹಿರಿಯರನು ಜರಿದು
 ಕೇವಲಾಧಮರಲ್ಲ ಸಿರಿ ಮದದಿ
 ಸೊಕ್ಕಿದರು

ಕಾವರಾರೈ ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರನೀಗ ||

ವೇದ ವಿಪ್ರರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವ ಕಳೆದು

ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ತಿರಿದು ತಿಂಬುವರು.....”

ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟವಾದುದನ್ನೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ 'ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಎತ್ತ ಪೋದುವೋ ಕಾಣೆ ಉತ್ತಮರ ಜೀವನಕೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ' ಎಂದು ವಿಷಾದಿಸುವ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ ಆಶಯವಿದೆ. 'ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ' ಎಂದ ಗೀತೆಯ ಘೋಷವಾಕ್ಯದ ಅವತಾರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಂತೆ 'ತಡವಮಾಡಲಿ ಬೇಡ ತಾಳಲಾರದು ಲೋಕ' ಎಂದೇ ಕೀರ್ತನೆಯು ಆದಿಕೇಶವನನ್ನು ಆಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಲುಗಡೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಕುಲ ಅಥವಾ ಜಾತಿಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸದ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ನಡೆ. ಈ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ವಾಯುಜೀವೋತ್ತಮ ತತ್ವದೊಂದಿಗೆ, ಜೀವ-ಪರಮಾತ್ಮ ಭೇದವೂ ಸೇರಿದ ಪಂಚಭೇದವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ದ್ವೈತತತ್ವದ ಸಮರ್ಥನೆಯ ರೂಢಿವಾದವು ಆತನ ಕೀರ್ತನೆ, ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯನಾರಕಿ, ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರೆನ್ನುವ ಭೇದಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜೀವಜಗತ್ತೇ ಒಂದೆನ್ನುವ ಅದ್ವೈತವಾಗಲೀ, ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಅದ್ವಯವಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಕನಕನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಅದರ ಕಾರಣಗಳು ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅತಿರಂಜಿತ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ, "ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ಚಳುವಳಿ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದುಂಟು. ರಾಜತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಎಂದೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ಇವೆರಡೂ ಅರ್ಥಸತ್ಯಗಳು. 'ಹಿಂದೂ' ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ನಿಂತು ಈ 'ಮಧ್ಯಯುಗ'ದ ಭಾರತೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ನಿಜ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆದಿವಾಸಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಅದು ತಂದುಬಿಟ್ಟಿತು..... ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಆದಿವಾಸಿ ಕೆಳಜಾತಿಗಳ ಮೂಲಧರ್ಮದ ನಿರಾಕರಣೆ.ಹೀಗೆ ದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತಗಳು ಪರಮ ತಾತ್ವಿಕ ಆದರ್ಶಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತವು" (ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ, ೨೦೦೬, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ, ಪು.೧೧೩) ಎನ್ನುವ ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ತಳಮೂಲದನಾಗಿಯೂ ಕನಕ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆತ್ಮವಾದಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ ವೈದಿಕತೆಯ ಪುನಶ್ಚೇತನದ ಪರವಾಗಿ ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಖಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಕನಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು ಮೂಲತಃ ವೇದ, ಸ್ತುತಿ, ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಮೊದಲಾದ ರೂಢಿವಾದದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಆವರಣವನ್ನು. ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ- ಕನಿಷ್ಠತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿದ ಆವರಣವದು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಅದು "ಮುಟ್ಟೇಯ ಮುಟ್ಟೇಯ" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುವವರು ಇದಿರಿಗೆ ಬರುವ ಮುಟ್ಟಬಾರದವನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಚಾಂಡಾಲನ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸತ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತದೇ 'ಮುಟ್ಟೇಯ ಮುಟ್ಟೇಯ' ಎಂದು ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಗ"ಬಲ್ಲ, (ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ದಿ:೨೦/೨/೧೪, ಪು.೪) ಜಾಣ್ಮೆಯ ಆವರಣವೂ ಹೌದು. ಹಾಗೆ ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದಾಗಷ್ಟೇ ಬಾಗಿ, ಮತ್ತದೇ ಹಳೆದಾರಿಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಕನಕನಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾದ ಮೊದಲ ತೀರ್ಥವಾಗಲೀ, ಅವಕಾಶಗಳಾಗಲೀ ಈ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ದೇಗುಲ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ, ದಾನ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ಯಾವ ಜಡರಚನೆಯ ಕುರಿತೂ ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಭಾಗಶಃ ಇನ್ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯಂತೆ ಕಂಡ ಸನಾತನವಾದವೇ, ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದಾಳಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಿಡಲು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದಾರಿಯ ಭಾಗವೂ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಮಾರುವೇಷದ ಕೂಟದ ಒಳಗಿವನಾಗಿದ್ದುದರಲ್ಲೇ ಕನಕನ ವೈಚಾರಿಕ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಈ ಮಿತಿಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಕನಕ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತ ಕಥನಗಳನ್ನು ಭಿತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕದ ಸಂಕಟಗಳ ಕಥೆ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದವನು. ಒಬ್ಬ ಕೀರ್ತನಕಾರನಾಗಿ ತಂಬೂರಿಯ ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಪರಮವೈಷ್ಣವನಂತೆ ದಾಸನ ಕಂಕೆಯವನ್ನು

ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲೇ, ಶಿಷ್ಟನೆಲೆಗೆ ಆಗಂತುಕನೆನಿಸಿದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರದ ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೆತ್ತಿಸಿದವನು. ಆದರೆ ಆತನೊಳಗಿನ ತಳಮೂಲದ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಯಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆತ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಆವರಣಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತೋರಿದವೆಂಬುದನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಕನಕ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವನಂತೆ ಹೊರಟು ಸಂಸಾರದ ಕಥೆ, ಆಹಾರದ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಬೃಹತ್ ಕಥಾನಕದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಸಂಕಟದ ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಯನ್ನು ಫೋಕಸ್ ಮಾಡೋದು; ಹರಿಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕವನ್ನು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದ ಕನಕನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನನ್ನುವ ಅಂಬೋಣದ ನಡುವೆಯೂ ಲೋಕಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಕನಲುವ, ಮರುಗುವ ಗುಣವಿದೆ. ಬದುಕು ಹಸನಾಗಬೇಕು, ಸಾಮರಸ್ಯದ ಲೋಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಬಯಕೆ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಘಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಭಕ್ತಿ ಒಂದು ನೆವವಷ್ಟೇ ಆಗುವುದಿದೆ. ಆದರೂ ಆತ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮಿಕ್ಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬಲೆಯನ್ನೇ ನೆಲೆಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಎಸ್. ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ ೨೦೦೫, ಜನಪದ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
೨. ಕೆ. ಪಣಿರಾಜ್ ೨೦೦೩, ಅಂಟೋನಿಯೋ ಗ್ರಾಮ್ನಿ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೩. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ೨೦೧೩, ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು ೨೦೧೦, ನಾಗಾರ್ಜುನ-ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು: ಒಂದು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಗೋಧೂಳಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೫. ಡಿ.ಆರ್ ನಾಗರಾಜ ೨೦೦೬, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಗರ.
೬. ಪದ್ಮಾಲಯ ನಾಗರಾಜ್ ೨೦೧೨, ನಡೆಕಾರ ದೊಡ್ಡಿವೆಂಕಟಗಿರೆಪ್ಪ, ಆದಿಮ ಪ್ರಕಾಶನ ಕೋಲಾರ
೭. ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ ೨೦೦೧, ಅನುಭಾವ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಾಟ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು.
೮. ಬೆಳಗೆರೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ೨೦೧೦, ಯೇಗ್ಗಾಳೆಲ್ಲಾಐತೆ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೯. ಮ.ಸು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ೨೦೧೦, ಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ.
೧೦. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ(ಸಂ)೨೦೦೧, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಪುಟ-೨, ಸಂಚಿಕೆ-೨, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ.
೧೧. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ(ಅನು)೨೦೧೧, ವಸಾಹತು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ವಿಮೋಚನೆ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೨. ಲಿಂಗದೇವರು ಹಳಮನೆ(ಸಂ)೨೦೦೯, ಅರುಹು ಕುರುಹು ಸಂಪುಟ-೧, ಸಂಚಿಕೆ-೧, ಮೈಸೂರು.
೧೩. ಸುಧಾಕರ(ಸಂ)೧೯೯೯, ಕನಕ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ-೪, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೪. ಸಾ.ಶಿ.ಮರುಳಯ್ಯ(ಸಂ)೧೯೯೧, ಕನಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ-೨, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೫. ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಕೋತಿನ(ಸಂ)೧೯೮೪, ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು.

೧. ಡಾ.ಜೆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜಿಕೆವಿಕೆ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೬೫
೨. ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್
ಫೀಫ್ ಮೇನೇಜರ್
ಪ್ರಗತಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಶಾಖೆ, ಟಿಎಪಿಸಿಎಂಎಸ್ ಕಟ್ಟಡ
ಬಿ ಬಿ ರಸ್ತೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ
೩. ಡಾ. ಎಸ್. ನಟರಾಜ್ ಬೂದಾಳು
'ಗೌರಿ', ನಳಂದ ಶಾಲೆ ಹಿಂಭಾಗ
ಸಪ್ತಗಿರಿ ಬಡಾವಣೆ
ತುಮಕೂರು - ೫೭೨ ೧೦೨
೪. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ವಿ. ಸುತ್ತಾವೆ
೧೬೪೬/೧೮, ಮಹಡಿ,
ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ನಿಲಯ,
ವಿದ್ಯಾನಗರ, ದಾವಣಗೆರೆ-೫೭೭ ೦೦೫
೫. ಡಿ.ಎನ್. ಶ್ರೀನಾಥ್
ನವನೀತ, ಎರಡನೇ ತಿರುವು,
ಅಣ್ಣಾಜಿರಾವ್ ಲೇಔಟ್,
ಮೊದಲನೇ ಹಂತ, ವಿನೋಬನಗರ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ-೫೭೭ ೨೦೪
೬. ತಾ.ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು,
ರೀಜನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್,
ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬
೭. ಡಾ. ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಟಿ. ಬೇಗೂರು
ನಂ.೩೯, ೨ನೇ ತಿರುವು, ೧೦ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
ಉಲ್ಲಾಳ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಮುನೇಶ್ವರ ನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬
೮. ಡಾ.ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩೨೭೬

೯. ಸ. ರಘುನಾಥ
ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ರಾಜಣ್ಣನವರ ಮನೆ
ವೇಣು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಎದುರು
ಶ್ರೀನಿವಾಸಪುರ - ೫೬೩ ೧೩೫
ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ
೧೦. ಭಾರತಿ ಮೋಹನ ಕೋಟೆ
ಚೈತ್ರ, ಎಂ.ಐ.ಜಿ-೨
ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ನಗರ, ೧೩೫-೧೩೬ರ ನಡುವೆ
ಹುಡ್ಕೋ ಕಾಲೋನಿ, ಗದಗ-೫೮೨ ೧೦೩
೧೧. ಡಿ.ಆರ್. ತುಕಾರಾಂ
ನಿವೃತ್ತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು,
ಜಯನಗರ, ಮುಧೋಳ-೫೮೨ ೩೧೧
೧೨. ಅಂಜನಪ್ಪ
ನಂ.೮೯, ೩ನೇ ತಿರುವು,
೮ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ
ಬಸವೇಶ್ವರ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೨೯
೧೩. ಡಾ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಹೆಚ್
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ
ಸ.ಪ್ರ.ದ.ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ
ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ

